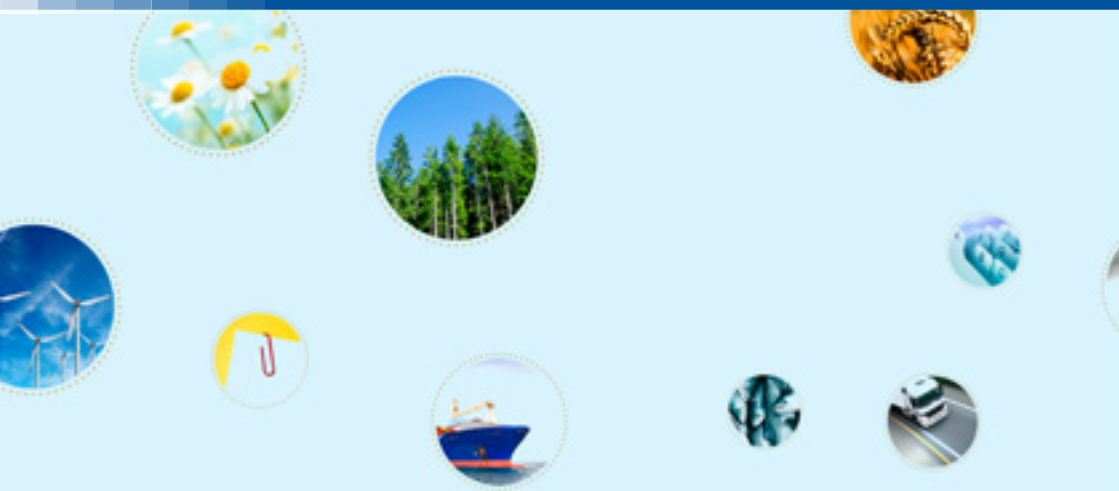

SkatteFUNN

Årsrapport 2013

Årsrapport 2013

SkatteFUNN

Norges forskningsråd
Postboks 2700 St. Hanshaugen
0131 OSLO

Ny adresse fra 23. juni 2014:
Drammensveien 288
Postboks 564
1327 Lysaker

Telefon: 22 03 70 00
bibliotek@forskningsradet.no
www.forskningsradet.no/

Publikasjonen kan bestilles på
www.forskningsradet.no/publikasjoner

Trykk: 0-7 Gruppen
Opplag: 450

Oslo, april 2014
ISBN 978-82-12-03321-4 (trykk)
ISBN 978-82-12-03322-1 (pdf)

FORORD

"SkatteFUNN er et springbrett for å komme i gang med ditt forsknings- eller utviklingsprosjekt i din bedrift. Ta sats, søk nå og skriv selv!"

Dette er Forskningsrådets budskap til bedrifter over hele landet.

SkatteFUNN har befestet seg som det viktigste og det eneste rettighetsbaserte virkemiddelet for å motivere bredden av norsk næringsliv til å anvende forskning og utvikling for konkurransekraft og vekst. Forskningsrådet har sett en kraftig økning i antall prosjektsøknader de siste par årene – og hele 28 prosent økning i antall søknader fra 2012 til 2013. Mulige forklaringer på den store oppslutningen, kan blant annet være at Forskningsrådet har trappet opp sin utadrettede virksomhet mot bedriftene. Dette har skjedd både i form av arrangementer og møter der bedriftene er å finne, og i form av tiltak som forenkling av søknadsskjemaet og offensiv bruk av nyhetsbrev og sosiale medier.

I SkatteFUNN velger bedriften selv tema for prosjektet, som dreier seg om å utvikle et nytt eller forbedret produkt, tjeneste eller produksjonsprosess. For å nå prosjektmålene samarbeider bedriftene gjerne med forskningsinstitutter, universiteter og høyskoler i prosjektet og kan da også utvide prosjektbudsjettet i SkatteFUNN. Samarbeid mellom bedrifter og forskningsinstitusjoner bidrar til kunnskapsspredning, idérikdom, innovasjon og mangfold i norsk næringsliv.

Prosjektsøknaden til SkatteFUNN må vise fram en plan med målrettede aktiviteter. Aktivitetene skal generere ny kunnskap som er avgjørende for å realisere varen, tjenesten eller produksjonsprosessen. Gode søknader gjenspeiler en klar og gjennomtenkt prosjektplan der bedriften selv er i førersetet. Bedriften kjenner prosjektet sitt best og den strategiske betydningen av prosjektet for bedriften. Det er derfor klokt at bedriften selv utvikler SkatteFUNN-søknaden. Hele 80 prosent av de innkomne søknadene for 2013 ble godkjent.

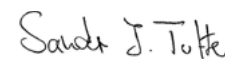
Forskningsrådet vil takke for nok et år med godt samarbeid med Innovasjon Norge, Nærings- og fiskeridepartementet, Finansdepartementet, Skatteetaten, Designrådet, samt det store mangfoldet av offentlige og private næringsaktører rundt om i landet.

Oslo, 29.04.2014

Norges forskningsråd

Anne Kjersti Fahlvik
Divisjonsdirektør
Divisjon for innovasjon

Sander J. Tufte
Avdelingsdirektør
SkatteFUNN

Innhold

1. Sammendrag	1	5. Administrasjon av SkatteFUNN-ordningen	89
2. Utviklingstrekk	2	5.1 SkatteFUNN-avdelingen	89
2.1 Antall søknader og nye prosjekter	2	5.2 Administrasjonskostnader	89
2.2 Sektorvis fordeling	3	5.3 Administrativt samarbeid med Innovasjon Norge	90
2.3 Geografisk fordeling	3	5.4 Administrativt samarbeid med Skatteetaten	90
2.4 Bedriftsstørrelse	4	5.5 SkatteFUNNs klageutvalg	91
2.5 Internasjonalt samarbeid	4	5.6 SkatteFUNNs kommunikasjonsstrategi	92
3. Likningsoppgjøret for 2012-prosjektene	5	5.6.1 Ny nettside	92
4. Resultater i 2013	6	5.6.2 Åpen dag i SkatteFUNN	92
4.1 Søknadsmengde, budsjetterte kostnader og skattefradrag	6	5.6.3 SkatteFUNN i sosiale medier	93
4.1.1 Nye prosjekter	7	5.6.4 Omtale av SkatteFUNN i norske medier	94
4.1.2 Aktive prosjekter	7	6. Samspill i virkemiddelapparatet	96
4.2 Geografisk fordeling	8	6.1 Forskningsrådet	96
4.3 Sektorer	9	6.2 Innovasjon Norge	96
4.3.1 Administrasjon	11	6.3 SkatteFUNN-skolen	96
4.3.2 Bygg/Anlegg	13	6.4 Norsk Designråd	97
4.3.3 Helse	17	7. Vedlegg	99
4.3.4 IKT	21	7.1 Aktive prosjekter i 2013 per fylke fordelt på sektorer	99
4.3.5 Jordbruk/Mat	27	7.2 Aktive prosjekter i 2013 per sektor fordelt på fylker	116
4.3.6 Kraft/Energi	30	7.3 Kvinneandel ledere - Aktive prosjekter	131
4.3.7 Kultur/Underholdning	33	7.4 Kvinneandel ledere - Nye prosjekter	133
4.3.8 Marin/Sjømat	39		
4.3.9 Maritim	45		
4.3.10 Metall	50		
4.3.11 Miljø	53		
4.3.12 Petroleum / Olje og gass	56		
4.3.13 Reiseliv/Turisme	61		
4.3.14 Skog/Tre	67		
4.3.15 Transport	71		
4.3.16 Annet	74		
4.4 Bedrifter i SkatteFUNN	80		
4.4.1 Bedriftsstørrelse	80		
4.4.2 Organisasjonsform	81		
4.4.3 Nye og gamle bedrifter i 2013	81		
4.4.4 Bedrifts- og prosjektledelse – kjønnsperspektiv	82		
4.5 FoU-institusjoner	84		
4.5.1 FoU-institutter	86		
4.5.2 Universiteter	86		
4.5.3 Høgskoler	87		
4.6 Forskning eller utvikling i SkatteFUNN	88		

1. Sammendrag

SkatteFUNN er en rettighetsbasert skattefradrsordning for å motivere bedrifter til forskning og utvikling. Rettigheten gjelder for bedrifter som er skattepliktige til Norge, men er ikke betinget av at bedriften faktisk betaler skatt. SkatteFUNN er for alle næringer og selskapsformer, og bedriften velger selv tema for sitt prosjekt. Et prosjekt må være godkjent av SkatteFUNN-avdelingen i Forskningsrådet før bedriften kan kreve skattefradrag for kostnader i prosjektet, gjennom selvangivelsen.

SkatteFUNN har mottatt over 32 250 søknader i perioden 2002-2013, og ca. 24 600 har fått godkjenning. De godkjente prosjektene tilhører over 10 250 bedrifter.

I 2013 ble det godkjent **2 037 nye prosjekter** i SkatteFUNN. Totalt kom det inn 2 530 søknader i løpet av året. Samlet kostnadsbudsjett for nye godkjente prosjekter i SkatteFUNN i 2013 er på til sammen over 6 milliarder kroner, og budsjettert skattefradrag er på vel 1 milliard kroner.

De nye prosjektene i 2013 eies av 1 783 unike bedrifter. 1 116 av disse bedriftene har også tidligere hatt godkjente SkatteFUNN-prosjekter, mens 667 bedrifter fikk støtte fra SkatteFUNN for første gang i 2013.

SkatteFUNN hadde totalt **3 975 aktive prosjekter** i 2013. Totalt budsjetterte kostnader for disse var i 2013 på ca. 13,1 milliarder kroner, og det samlede budsjetterte skattefradraget på vel 2,2 milliarder kroner. Tilsvarende tall for 2012 var henholdsvis ca. 12,1 milliarder og ca. 1,9

milliarder kroner, og i 2011 henholdsvis ca. 10,9 milliarder og ca. 1,8 milliarder kroner. De aktive prosjektene fordeler seg på **3 200 unike bedrifter**.

Sektorene med flest aktive prosjekter i 2013 er IKT (697), Marin/Sjømat (462) og Petroleum/Olje og gass (433). Det er flest aktive prosjekter i Oslo (740), Akershus (412), Hordaland (401) og Sør-Trøndelag (383). Det er færrest aktive prosjekter i Finnmark (24), Aust-Agder (62), Sogn og Fjordane (67) og Hedmark (69).

Det er betydelig grad av samspill mellom SkatteFUNN og andre deler av virkemiddelapparatet (programmer i Forskningsrådet, Innovasjon Norge og Norsk Designråd), både når det gjelder finansiering, og øvrig samhandling.

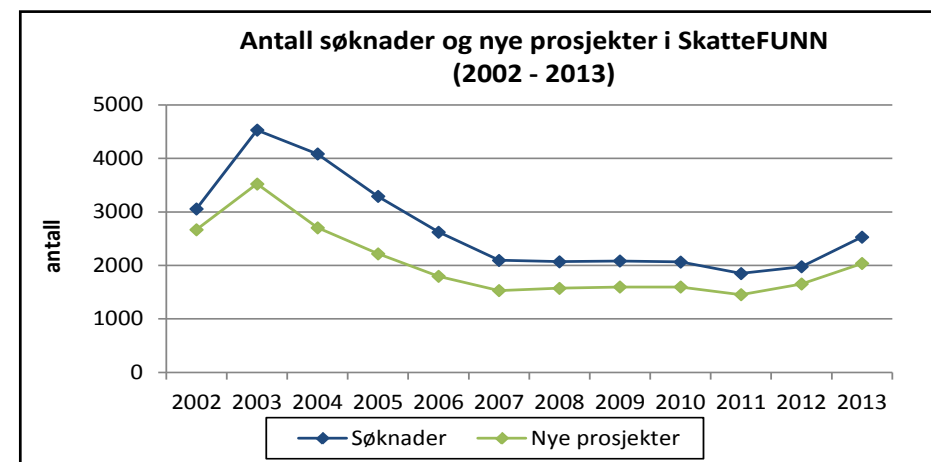
Utvikling av ny nettside, nytt konsept for nyhetsbrev og systematisk bruk av sosiale medier er noe av det proaktive kommunikasjonsarbeidet som har hatt prioritet i 2013.

2. Utviklingstrekk

2.1 Antall søknader og nye prosjekter

Fra SkatteFUNN ble etablert høsten 2002 til utgangen av 2013 har norske bedrifter sendt inn 32 258 prosjektsøknader. 24 619 prosjekter har fått godkjenning, noe som utgjør 76 prosent av søknadene. Andelen godkjente søknader i 2013 var 80,5 prosent.

Søknadsutviklingen og sammenhengen mellom antall innsendte søknader og nye godkjente prosjekter i SkatteFUNN over tid fremgår av Figur 2.1.

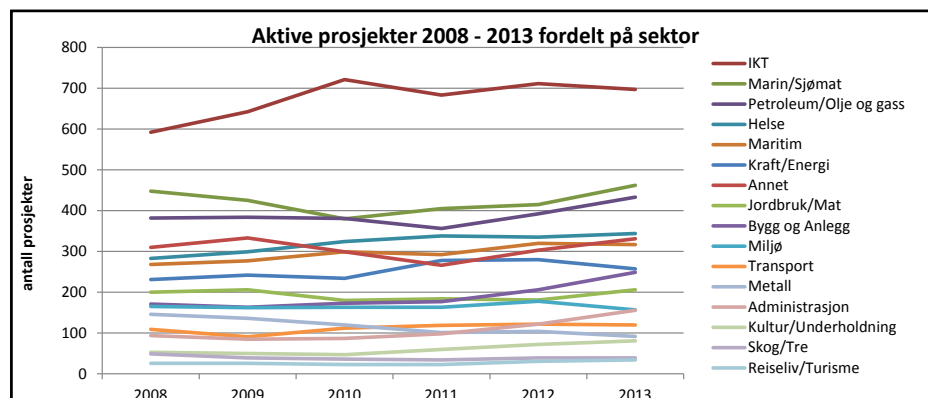
Figur 2.1: Antall innsendte søknader – og nye godkjente prosjekter (2002-2013).

SkatteFUNN har mottatt over 32 000 søknader mellom 2002 og 2013, og over 10 000 bedrifter har fått godkjent sine prosjekter. Foto: Beate Nicoline Andersen.

2.2 Sektorvis fordeling

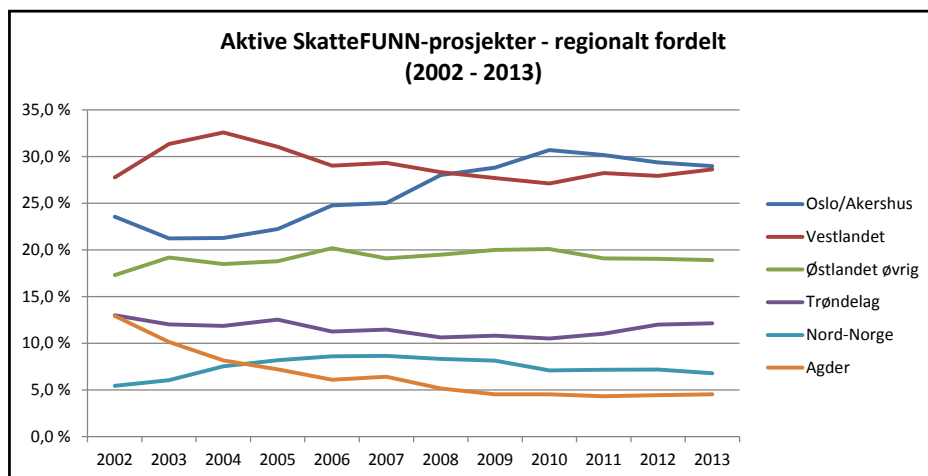
Figur 2.2 viser utviklingen for aktive prosjekter, det vil si alle prosjekter med godkjenning for samme år, i perioden 2008-2013, fordelt på sektor.

Figur 2.2: Aktive prosjekter fordelt på sektor (2008-2013).

2.3 Geografisk fordeling

Figur 2.3 viser geografisk spredning av bedrifter med aktive SkatteFUNN-prosjekter i perioden 2002-2013.

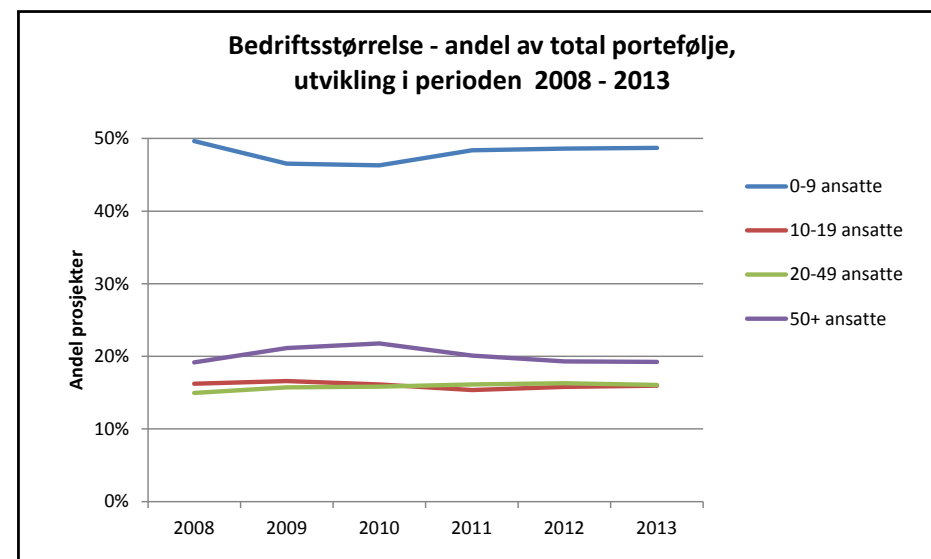

Figur 2.3: Aktive prosjekter – geografisk fordelt (2002-2013).

Les mer om geografisk fordeling av SkatteFUNN-prosjekter i kapittel 4.2.

2.4 Bedriftsstørrelse

Nær halvparten av alle aktive prosjekter i SkatteFUNN kommer fra bedrifter med færre enn 10 ansatte. Bedrifter prosentvis sortert på bedriftsstørrelse 2008-2013 vises i Figur 2.4.

Figur 2.4: Bedriftsstørrelse - prosentvis andel av aktive prosjekter (2008-2013).

Les mer om bedrifter i SkatteFUNN i kapittel 4.4.

2.5 Internasjonalt samarbeid

I søknadsskjemaet foretar søker en avkryssing dersom prosjektet helt eller delvis er planlagt gjennomført innenfor et internasjonalt FoU-prosjekt, eller dersom internasjonalt samarbeid inngår i prosjektet.

For de 2037 nye prosjektene i 2013 var det slik avkryssing i 940 prosjekter, som utgjør 46 prosent. I 2012 var andelen 39 prosent. De sektorene som har størst andel prosjekter i 2013 med planlagt gjennomføring innenfor et internasjonalt FoU-prosjekt eller hvor internasjonalt samarbeid inngår, er Helse med 67,7 prosent, etterfulgt av Annet med 53 prosent og Kraft/Energi og Metall, begge med 51,6 prosent.

3. Likningsoppgjøret for 2012-prosjektene

Opplysninger fra Finansdepartementet viser at det for 2012 ble rapportert medgåtte kostnader i SkatteFUNN-godkjente prosjekter på 8,3 milliarder kroner. Skattefradraget ble i underkant av 1,4 milliarder kroner.

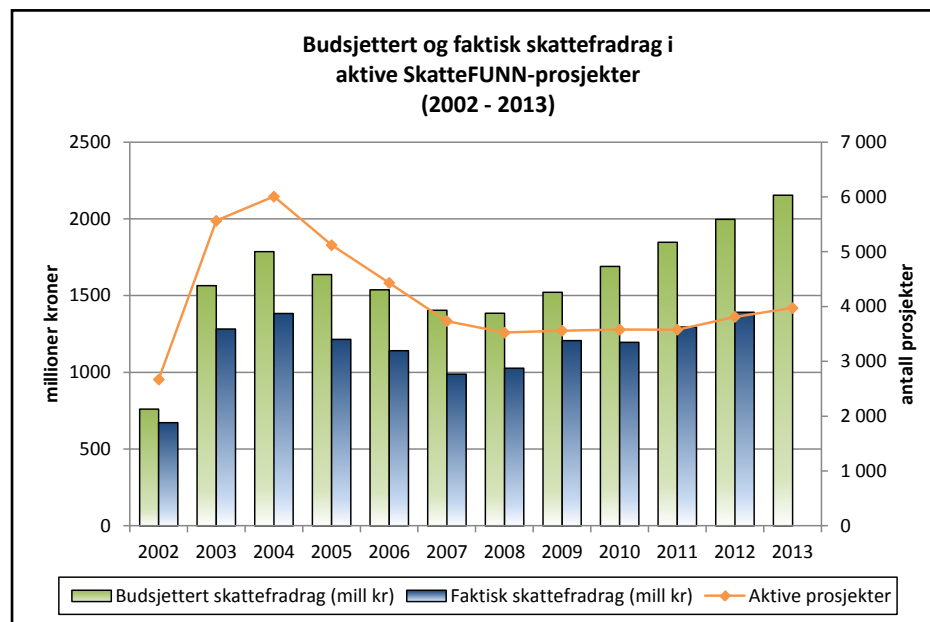
Til sammenligning var samlede budsjetterte kostnader i 2012 (3 811 aktive prosjekter med SkatteFUNN-godkjenning), 12,1 milliarder kroner, og budsjettert skattefradrag var i underkant av 2 milliarder kroner.

De innrapporterte kostnadene fra SkatteFUNN-bedrifter i 2012 var dermed 69 prosent av deres totalbudsjett slik det

framgår av prosjektsøknaden, og faktisk skattefradrag var 70 prosent av budsjettert skattefradrag. Overbudsjettering har vært observert i SkatteFUNN hvert år siden oppstart i 2002.

Figur 3.1 viser budsjettert skattefradrag og likningsoppgjør for SkatteFUNN-prosjekter i perioden 2002-2013. (Tall for faktisk skattefradrag i 2013 forelå ikke på rapporteringstidspunktet.)

SkatteFUNN ble lansert høsten 2002, og tall fra dette året skiller seg derfor fra senere år.

Figur 3.1: Budsjettert skattefradrag og faktisk skattefradrag – aktive prosjekter 2002-2013.
Kilde for faktisk skattefradrag: Finansdepartementet, skatteøkonomisk avdeling.

4. Resultater i 2013

Denne rapporten presenterer data knyttet til nye prosjekter i 2013, aktive prosjekter (total portefølje) i 2013, og sammenligninger med tidligere år der dette er relevant.

Nye prosjekter er prosjekter godkjent i 2013.

Aktive prosjekter er summen av nye prosjekter og prosjekter som tidligere har fått godkjenning for 2013.

Dersom ikke annet er nevnt, er prosjektkostnader, skattefradrag og FoU-innkjøp basert på de budsjetterte tallene i søknaden og kun knyttet til godkjente prosjekter.

4.1 Søknadsmengde, budsjetterte kostnader og skattefradrag

Søknadstilfanget og antall nye godkjente prosjekter i 2013 viser en økning på henholdsvis 28 prosent (søknader) og 23 prosent (nye prosjekter) fra 2012. Gjennomsnittlig kostnadsbudsjett for både de nye godkjente prosjektene og de aktive prosjektene er noe opp fra 2012.

- > 2 530 mottatte søknader i 2013 (1 976 i 2012)
- > 2 037 nye godkjente prosjekter i 2013 (1 654 i 2012)
- > 3 975 aktive prosjekter i 2013 (3 811 i 2012)

Nye prosjekter i 2013 (tall for 2012 i parentes):

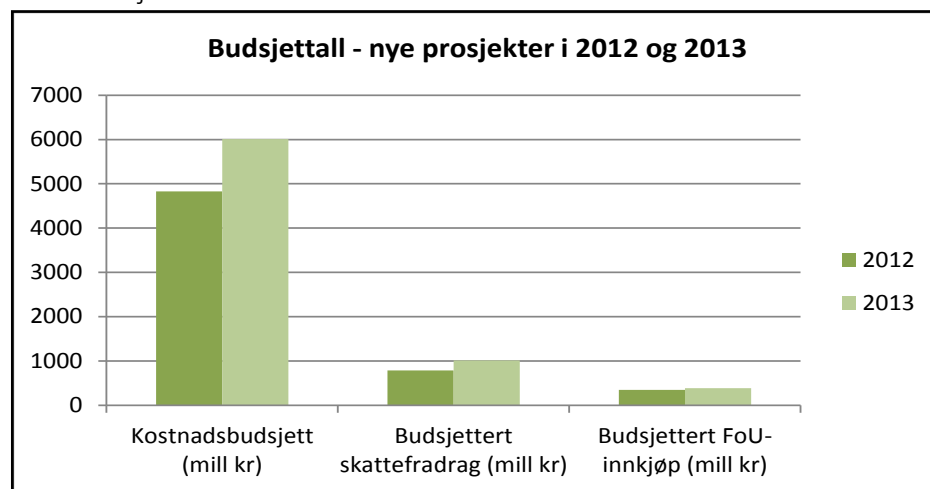
- > Samlet kostnadsbudsjett: 6 milliarder kroner (4,8 milliarder)
- > Gjennomsnittlig kostnadsbudsjett: 2,95 millioner kroner (2,92 millioner)
- > Samlet budsjettert skattefradrag: 1 milliarder kroner (784,5 millioner)
- > Gjennomsnittlig budsjettert skattefradrag: 491 000 kroner (474 000)

Aktive prosjekter i 2013 (tall for 2012 i parentes):

- > Samlet kostnadsbudsjett: 13,1 milliarder kroner (12,1 milliarder)
- > Gjennomsnittlig kostnadsbudsjett: 3,3 millioner kroner (3,2 millioner)
- > Samlet budsjettert skattefradrag: 2,2 milliarder kroner (1,9 milliarder)
- > Gjennomsnittlig budsjettert skattefradrag: 542 000 kroner (524 000)

4.1.1 Nye prosjekter

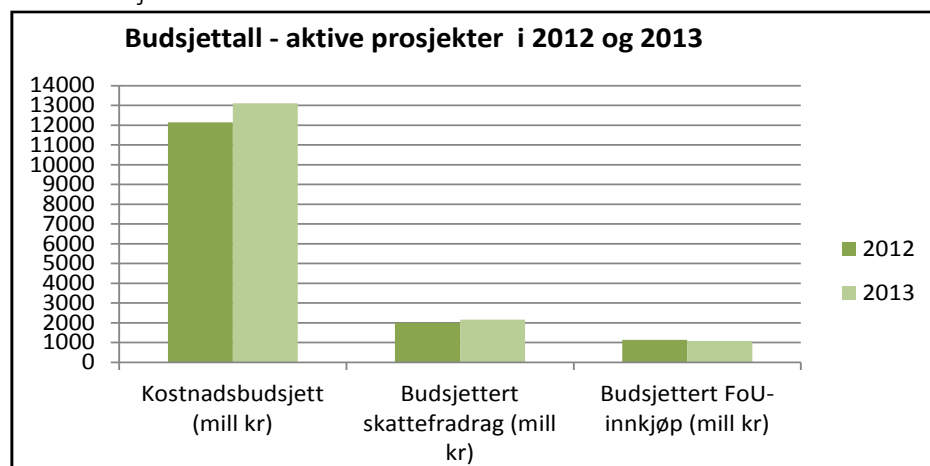
Figur 4.1 sammenligner de nye godkjente prosjektene i 2013 med de nye i 2012: Kostnadsbudsjett, budsjettert skattefradrag og budsjettert kjøp av FoU fra godkjente FoU-institusjoner.

Figur 4.1: Budsjettall – nye prosjekter i 2012 og 2013.

4.1.2 Aktive prosjekter

Figur 4.2 sammenligner de aktive prosjektene i 2013 med de aktive i 2012: Kostnadsbudsjett, budsjettert skattefradrag og budsjettert kjøp av FoU fra godkjente FoU-institusjoner.

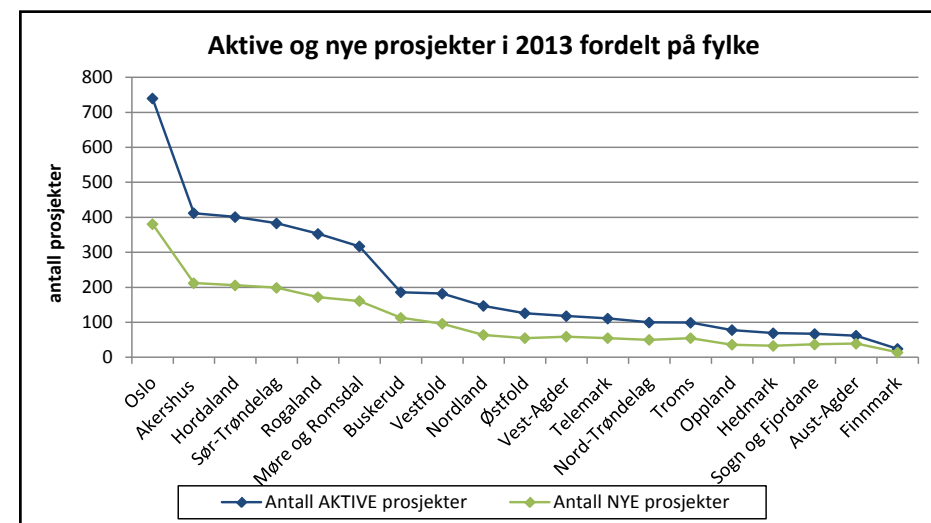

Figur 4.2: Budsjettall – aktive prosjekter i 2012 og 2013.

4.2 Geografisk fordeling

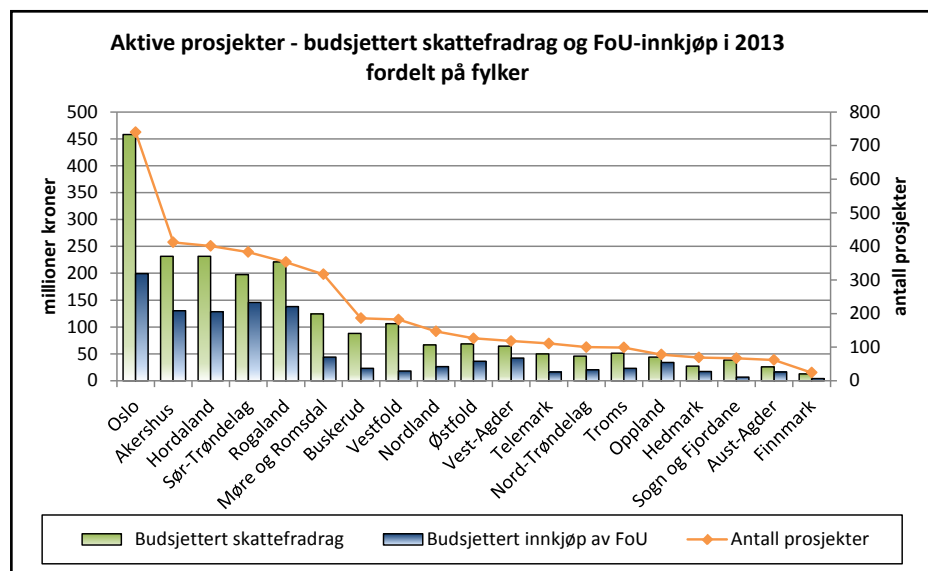
Fylkene med flest aktive prosjekter i 2013 er Oslo (740 prosjekter), Akershus (412), Hordaland (401), Sør-Trøndelag (383) og Rogaland (353). Færrest aktive prosjekter i 2013 finner vi i Finnmark (24), Aust-Agder (62), Sogn og Fjordane (67) Hedmark (69) og Oppland (78).

Fylkene som har flest nye godkjente prosjekter i 2013 er Oslo (381 prosjekter), Akershus (212) Hordaland (206) og Sør-Trøndelag (199). Færrest nye prosjekter finner vi i Finnmark (14), Hedmark (33), Oppland (36), Sogn og Fjordane (37) Aust-Agder (39). Fullstendig oversikt vises i Figur 4.3.

Figur: 4.3 Aktive og nye prosjekter i 2013 fordelt på fylker.

Figur 4.4 viser aktive prosjekter i 2013 – budsjettert skattefradrag og FoU-innkjøp, fordelt på fylker.

Figur: 4.4 Aktive prosjekter - budsjettert skattefradrag og FoU-innkjøp i 2013 fordelt på fylker.

4.3 Sektorer

SkatteFUNN ber om at bedriftene selv kategoriserer prosjektsøknaden i én av 16 sektorer (se tabell 4.1).

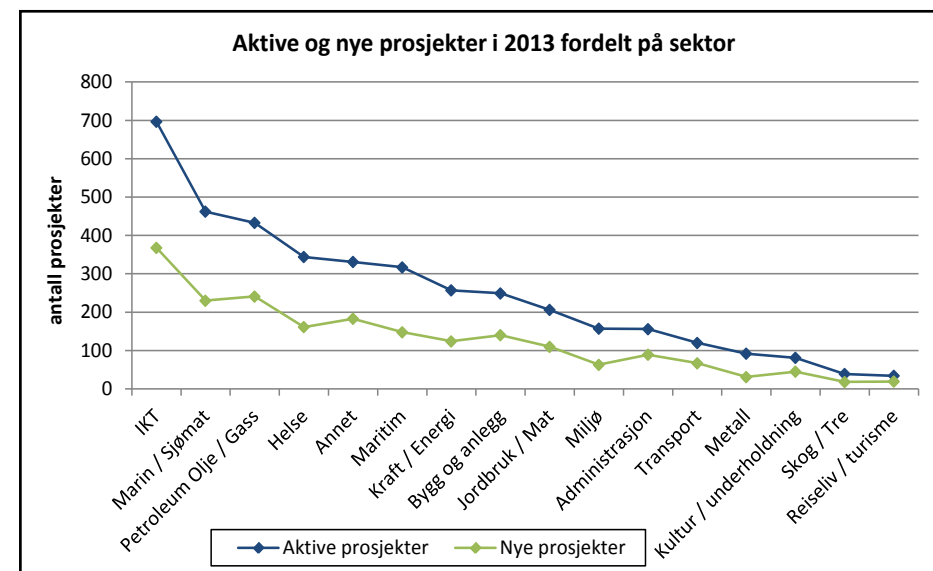
Tabell 4.1: Sektoroversikt

Administrasjon	Jordbruk/Mat	Maritim	Reiseliv/Turisme
Bygg/Anlegg	Kraft/Energi	Metall	Skog/Tre
Helse	Kultur/Underholdning	Miljø	Transport
IKT	Marin/Sjømat	Petroleum/Olje og gass	Annet

Nye og aktive prosjekter

SkatteFUNN godkjente 2 037 nye prosjekter i 2013. Majoriteten av de nye prosjektene kommer fra sektorene IKT (368), Petroleum/Olje og gass (242), Marin/Sjømat (230), og Helse (161). Fullstendig sektorfordeling fremgår av Figur 4.5.

De nye prosjektene har en sektorfordeling som er relativt lik fordelingen for de 3 975 aktive prosjektene i 2013, se Figur 4.5.

Figur 4.5: Aktive og nye prosjekter i 2013 fordelt på sektor.

For oversikt over aktive prosjekter i hver sektor fordelt på fylker, se Vedlegg 7.1. De 16 sektorene presenteres med flere detaljer i egne sektorkapitler (kap 4.3.1 - 4.3.16).

4.3.1 Administrasjon

Foto: Shutterstock

Sektor Administrasjon omfatter utviklingsprosjekter som går ut på å lage tjenester eller administrative systemer, oftest med IKT som muligjørende teknologi.

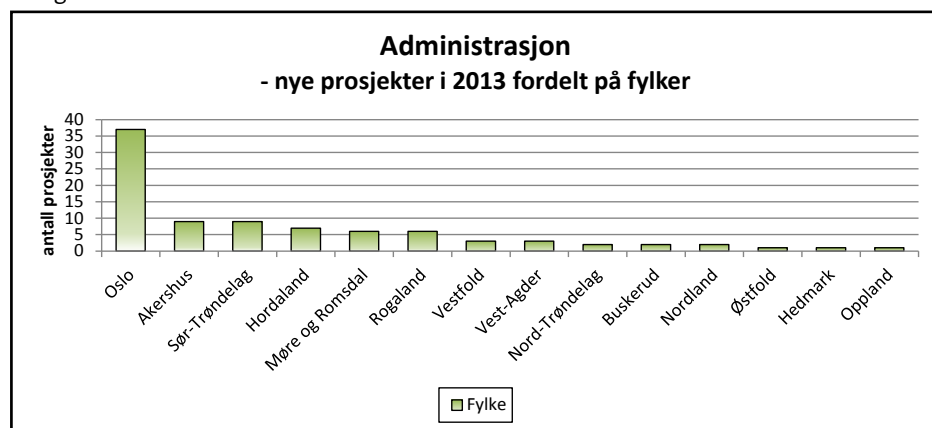
Tabell 4.2: Nøkkeltall for sektor Administrasjon

Prosjekter	Antall	Antall med planlagt internasjonalt samarbeid	Antall Forskningsprosjekter	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert FoU (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Nye 2013	89	29	0	266,7	0,4	48,3
Nye 2012	62	19	0	185,7	0,9	34,5
Aktive 2013	156		0	513,1	2,2	90,1
Aktive 2012	122		1	410,4	6,6	70,9

Prosjektene fordeler seg på ulike typer av tjenesteyting, systemer for økonomi, organisasjonsutvikling og ulike former for digitalisering av hverdagen. Det vil si mange applikasjoner som skal forenkle hverdagen for bedrifter og privatpersoner.

Sektoren preges av mange små bedrifter, og de kjøper i liten grad tjenester fra FoU-institusjoner. Mange bedrifter i denne sektoren vil antagelig ha nytte av å samarbeide mer med andre bedrifter og FoU-miljøer.

Som i tidligere år, dominerer bedriftene i Oslo denne sektoren, med 40 prosent av de nye prosjektene, etterfulgt av Akershus og Hordaland, begge med 10 prosent av prosjektene, se figur 4.6.

Figur 4.6: Administrasjon - nye prosjekter i 2013 fordelt på fylker (89 nye prosjekter).

Merrell bidrar til økt e-handel på tvers av landegrensene

Merrell Holding AS er totalleverandør både for innkjøpere som ønsker å publisere anbud, og leverandører som har behov for informasjon om utlyste anbud. De har utviklet et helelektronisk konkurranse-gjennomføringsverktøy tilpasset regelverk og marked i Europa.

Offentlige anbudprosesser over landegrenser

EU ønsker å gjøre det enklere for bedrifter å være med i offentlige anbudprosesser på tvers av landegrensene, og har blant annet utviklet en fellesstandard for elektroniske anbudprosesser. Merrell har tilrettelagt sin programvare for denne nye EU-standard.

En av utfordringene var å finne en hensiktsmessig måte å kombinere den nye EU-standard med løsninger som fungerte godt i det norske markedet. Dette ble gjort ved å sammenligne EU sine krav mot de kravene Merrell sine egne løsninger allerede dekket, og standardisere disse før de deretter ble utviklet, testet og implementert i Portalen.

Nasjonal løsning med internasjonal vri

Ulike europeiske og nasjonale signatur-løsninger ble identifisert og tilpasset verktøyet slik at det ble mulig å signere tilbud og kontrakter elektronisk i henhold til europeiske og nasjonale krav til elektronisk signatur. Resultatet er økt fleksibilitet og handel på tvers av landegrensene, og enklere og raskere gjennomføring av internasjonale anbudprosesser.

I tillegg til å tilby et helelektronisk verktøy som følger EU-standarder, har Merrell arbeidet for systemtilpassing av nasjonale særegenheter innen offentlige anskaffelser. Målet er å dekke både innkjøpere i de respektive land, og tilbydere.

Prosjektene har tilsammen tilført markedet et helhetlig verktøy for konkurranseutsetting som dekker kravene i offentlig sektor.

Merrell tilbyr et helelektronisk verktøy som følger EU-standarder. Foto: Merrell AS

4.3.2 Bygg/Anlegg

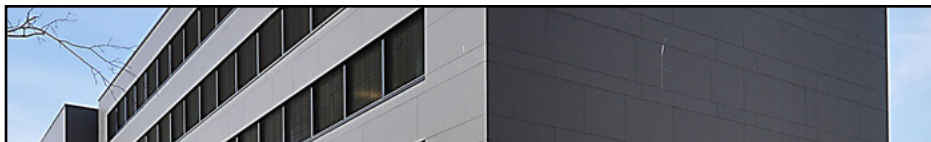

Foto: GK Miljøhuset AS

Prosjekter fra bygg- og anleggsektoren er rettet mot ny byggevareproduksjon, nye byggevarer, tjenester og konstruksjonsløsninger levert til bygge- og anleggsplassen. De omfatter også nye løsninger for selve byggingen og tjenester relatert til materialer, prosjektering og produksjon, samt nye løsninger for maskiner og utstyr som effektiviserer de enkelte ledd i bygge- og anleggsprosessen og metoder for drift og rehabilitering av bygg og anlegg i levetiden.

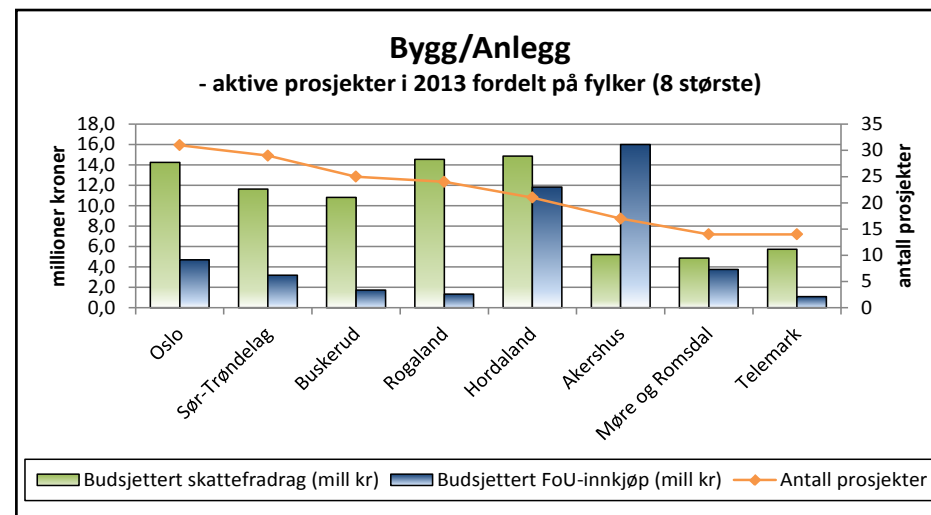
Tabell 4.3: Nøkkeltall for sektor Bygg/Anlegg

Prosjekter	Antall	Antall m planlagt inter-nasjonalt samarbeid	Antall Forsknings-prosjekter	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert FoU (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)	Gjennom-snittlig kostnads-budsjett (mill kr)
Nye 2013	140	52	12	345,1	39,7	59,4	2,5
Nye 2012	100	30	7	216,4	17,6	38,2	2,2
Aktive 2013	249		13	645,0	61,6	113,1	2,6
Aktive 2012	206		8	492,5	30,2	88,2	2,4

Antall nye prosjekter viste en betydelig vekst i 2013. Dette medførte at budsjettene for prosjektene i Bygg og anlegg samlet sett var det høyeste siden SkatteFUNN ble etablert, og det gjelder også det samlede budsjetterte skattefradraget. Det var flest utviklings-prosjekter i bygg- og anleggsporteføljen i 2013.

Fylkesfordelingen bekrefter at bygg- og anleggsnæringen er en betydelig distriktsnæring. Porteføljen har prosjekter for 2013 i alle fylker. Satsingen rundt i landet endrer seg imidlertid fra år til år. Det var flest aktive prosjekter i Oslo (31 prosjekter), med Sør-Trøndelag (29 prosjekter) som en god nummer to. De andre fylkene hadde mellom 2 og 24 prosjekter hver (se figur 4.7, neste side).

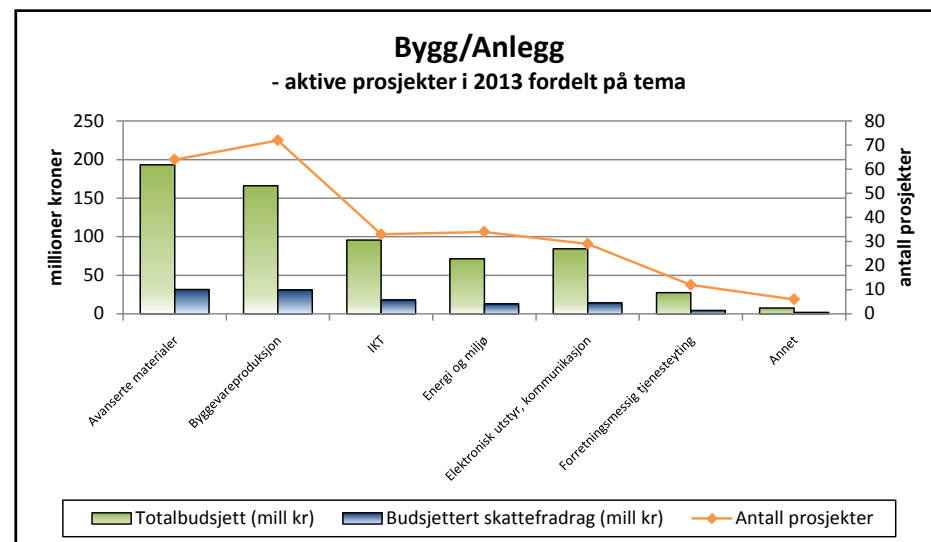
Andel prosjekter med en kvinne i styringsposisjon, enten som bedriftsleder eller prosjektleder, gikk ned fra 12 til 11 prosent fra 2012.

Figur 4.7: Bygg/Anlegg - aktive prosjekter i 2013 fordelt på fylker (8 største)

Bygg- og anleggs-prosjekter innen byggevarer og materialer dominerer naturlig tema-valgene. Prosjekter om IKT og elektroniske installasjoner øker nå mer enn energi- og miljøprosjekter. Dette rettes mot elektronisk utstyr og kommunikasjon, ofte mot IT-hjelpemidler for effektiv planlegging, beslutninger og drift av bygg, og sensorer og installasjoner for energieffektivisering og kontroll av maskiner og konstruksjoner.

Innovasjon i og for offentlig sektor vil komme som bieffekt fra mange prosjekter, fordi denne sektoren kjøper mellom 35 og 40 prosent av det næringen produserer.

Figur 4.8: Bygg/Anlegg - aktive prosjekter i 2013 fordelt på tema.

Løser informasjonsfloker i byggebransjen

Catenda AS vil forene tusenvis av databaser med produktinformasjon og standarder. Oslo-bedriften har bare 9 ansatte, men arbeider med et gigantprosjekt som bør være interessant for selveste Google å se nærmere på.

Catendas forretningsidé er å selge internett-tjenesten **bimsync**, et verktøy som forenkler og forbedrer implementering, kvalitetssikring og analyser av bygningsinformasjonsmodeller (BIM) for bygg-, anlegg- og eiendomsnæringen (BAE-næringen).

I den internasjonale byggebransjen fins det en flora av informasjonsmodeller, standarder og produktinformasjon som er lagret i tusenvis av ulike databaser verden over, uten innbyrdes kontakt.

Catenda har som mål å tilby bransjen et system som gir en enkel tilgang til alle databasene, og har vært med på å utvikle en dataordbok som hjelpemiddel for dette. En infrastruktur for å bruke ordboken har de egenhendig utviklet. Dataordboken skal oversettes til de aller fleste språk.

Flere utfordringer

Mange utfordringer gjenstår etter at grunnmuren (dataordboken) nå er på plass, og Catenda er i gang med å utvikle ny kunnskap for å kunne gå løs på følgende oppgaver:

- Videreutvikle bimsync for å sikre robust toveis informasjonskobling til eksterne kilder.
- Realisere ytterligere funksjonalitet for visualisering, datafangst og analyse i bimsync.

- Tilrettelegge bimsync for bred byggeplass-anvendelse ved at samhandlingen mot bygningsinformasjonsmodellene kan foregå på de mest benyttede brukerflater.

– Når disse oppgavene er løst, vil vi ha et system der all relevant informasjon er knyttet opp til ett enkelt objekt i BIMene, sier daglig leder i Catenda, Håvard Bell.

Han forklarer at det per i dag kan være standardkrav fra ulike forskrifter og instanser som er i konflikt med hverandre, uten at dette oppdages før det er for sent. bimsync gir raskt aktører i byggeprosessen full oversikt over hvilke krav som gjelder for det aktuelle objektet.

SkatteFUNN-støtten er viktig

Utviklingsarbeidet har i flere år vært støttet av SkatteFUNN, og vil fortsatt bli det.

I tillegg har Catenda støtte fra Innovasjon Norge.

– Den økonomiske støtten gjør at vi i det hele tatt er i stand til å drive dette utviklingsarbeidet fremover, sier Bell.

Les mer om Catenda og deres prosjekt på Teknisk Ukeblad sine nettsider.

Norske Catenda løser internasjonale informasjonsfloker i byggebransjen. Foto: Catenda AS.

4.3.3 Helse

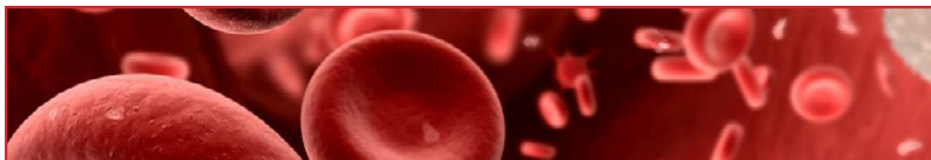

Foto: Shutterstock

Sektor Helse er en av de store sektorene i SkatteFUNN og utgjør 8,6 prosent av alle aktive prosjekter. 7,9 prosent av de nye prosjektene er i sektor Helse. Andelen Forskningsprosjekter i de nye prosjektene er høy i denne sektoren, 43 prosent mot gjennomsnittlig 16,2 prosent for hele SkatteFUNN-porteføljen.

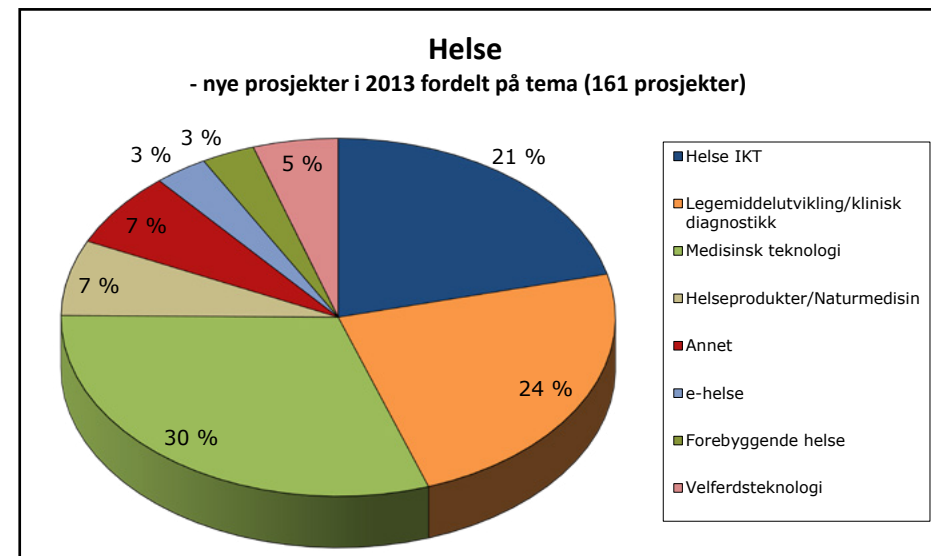
Tabell 4.4: Nøkkeltall for sektor Helse

Prosjekter	Antall	Antall med planlagt internasjonalt samarbeid	Antall Forskningsprosjekter	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert FoU (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Nye 2013	161	109	55	551,8	51,6	86,2
Nye 2012	125	70	51	461,0	38,0	63,0
Aktive 2013	344		148	1500,8	188,0	216,2
Aktive 2012	335		162	1316,2	219,3	192,7

Prosjektene kan kategoriseres i gruppene legemiddelutvikling/klinisk diagnostikk, medisinsk teknologi, helseprodukter/naturmedisin, IKT tilknyttet helse, e-helse, velferdsteknologi og forebyggende helse. Gruppen legemiddelutvikling/klinisk diagnostikk preges av små bedrifter som utvikler legemidler i tidlig fase, og som så vil forsøke å lisensiere ut teknologien sin eller selge selskapet til større aktører fordi det blir for kostbart å utvikle et legemiddel helt fram til godkjent produkt.

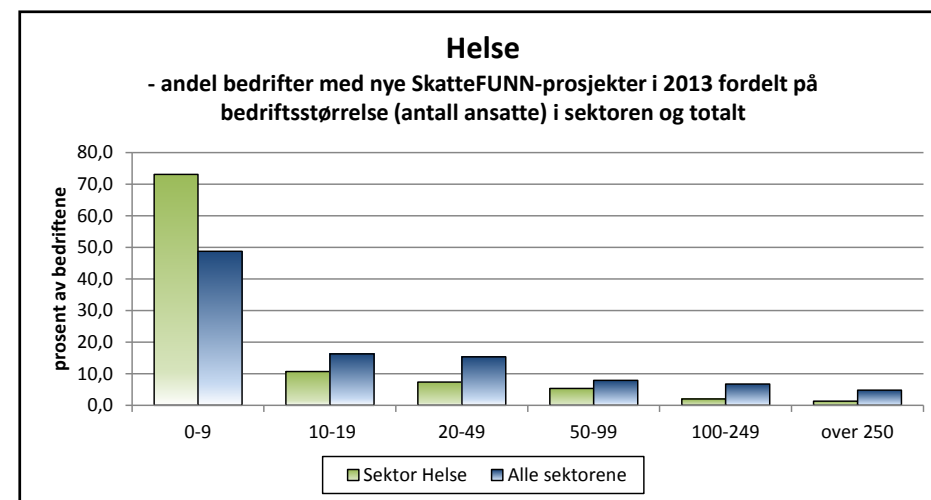
Det er mange prosjekter innen IKT som dreier seg om bedre samhandling i helsesektoren. Disse prosjektene preges av små prosjekter fra mange små bedrifter. Mer samhandling med helsesektoren og mellom bedrifter ville sannsynligvis gi positive resultater. Prosjekter innen e-helse vil dreie seg om å utvikle og teste ulike app-er for motiverende trening, pasientens egen oppfølging av sykdom og så videre.

Figur 4.9 viser hvordan prosjektene i sektor Helse er fordelt med den gruppeinndelingen som er beskrevet ovenfor. Forebyggende helse, e-helse og velferdsteknologi er nye gruppeinndelinger av året, basert på en trend i søknadene. De er små fagfelt ennå, men til sammen har de likevel en betydelig andel av prosjektene.

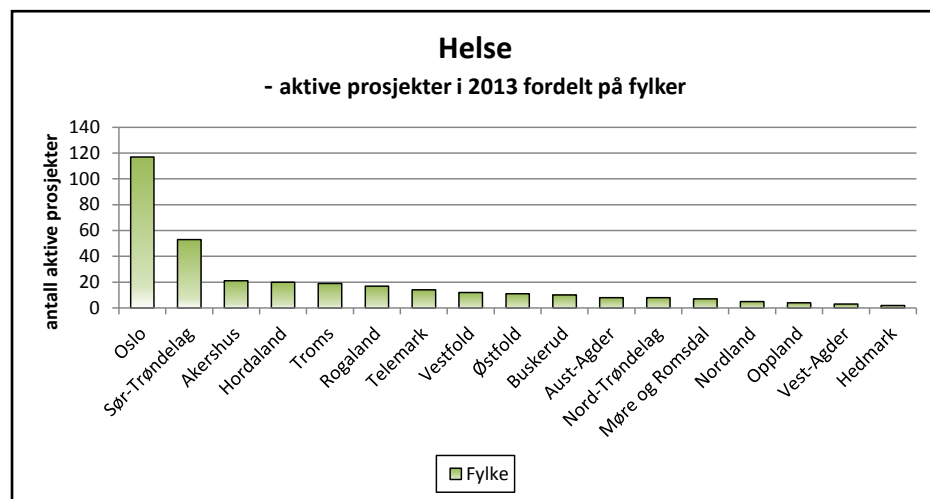
Figur 4.9: Helse - nye prosjekter i 2013 fordelt på tema (161 prosjekter).

Helsesektoren domineres av mange kvinner, det reflekteres også i SkatteFUNN-prosjektene. Helseprosjektene har høyest andel både av kvinnelige prosjektledere og daglig leder i bedriftene. Som nevnt et par ganger tidligere, er denne sektoren preget av mange små bedrifter. 73,2 prosent av bedriftene bak nye prosjekter i 2013 har færre enn 10 ansatte og 62 prosent av bedriftene har 5 eller færre ansatte, se figur 4.10.

Figur 4.10: Helse - fordeling av antall ansatte i bedriftene med nye prosjekter i sektoren sammenlignet med fordelingen for alle bedrifter med nye SkatteFUNN-prosjekter i 2013.

Oslo dominerer sektoren med flest Helse-prosjekter, deretter kommer Sør-Trøndelag og Akershus. Videre fordeling kan sees i figur 4.11.

Figur 4.11: Helse - aktive prosjekter i 2013 fordelt på fylker.

Det er mange prosjekter innen IKT som dreier seg om bedre samhandling i helsesektoren. Disse prosjektene preges av små prosjekter fra mange små bedrifter. Foto: Shutterstock

Kan bevege seg med WalkX II

Made for Movement tilbyr produkter som bedrer livskvaliteten til bevegelseshemmede.

– Også personer med funksjonshemninger bør få muligheten til trene i en stående vektbærende posisjon, sier daglig leder i Made for Movement Group AS, Birger Tufte Johansen. – Denne posisjonen gir best stimulans for ledd, muskler, skjelett, lunger, hjerte og tarmfunksjon.

Skien-bedriften utvikler, produserer og distribuerer individuelt tilpassede treningsapparater for personer som ikke er i stand til å bevege seg ved egen hjelp. Bedriften er for lengst ute på markedet i USA, Sør-Amerika og Russland med bevegelseshjelpemidler for funksjonshemmede barn og unge.

Det nyutviklede produktet WalkX II har lavere vekt og er mindre i størrelse sammenlignet med konkurrerende pro-

dukter i markedet. Det er i tillegg enklere å justere til ulike brukere.

– I arbeidet med WalkX II har blant annet hensynet til effektivitetskrav i helse- og rehabiliteringsinstitusjonene vært viktig, forklarer Tufte Johansen. Treningsapparatet betjenes av bare én medhjelper.

WalkX II er utviklet for personer med en høyde på 100 til 180 cm. Arbeidet med å videreutvikle produktet er i gang. Et motorisert bevegelseshjelpemiddel til personer over 180 cm er målet denne gangen. I utviklingsarbeidet skal det samarbeides tett med både brukere og ergo- og fysioterapeuter.

Blant utfordringene i prosjektet var å utvikle et enkelt og brukervennlig produkt med tekniske løsninger som tilfredsstilte behovene. Samtidig måtte produktet være i overensstemmelse med regulatoriske myndigheters krav i EU, USA, Russland og de viktigste asiatiske landene.

Det nyutviklede produktet WalkX II har lavere vekt og er mindre i størrelse sammenlignet med konkurrerende produkter i markedet. Foto: Made for Movement Group AS

4.3.4 IKT

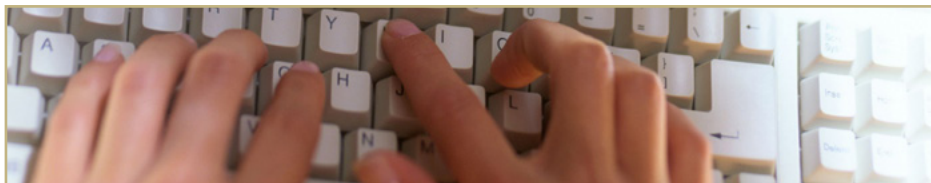

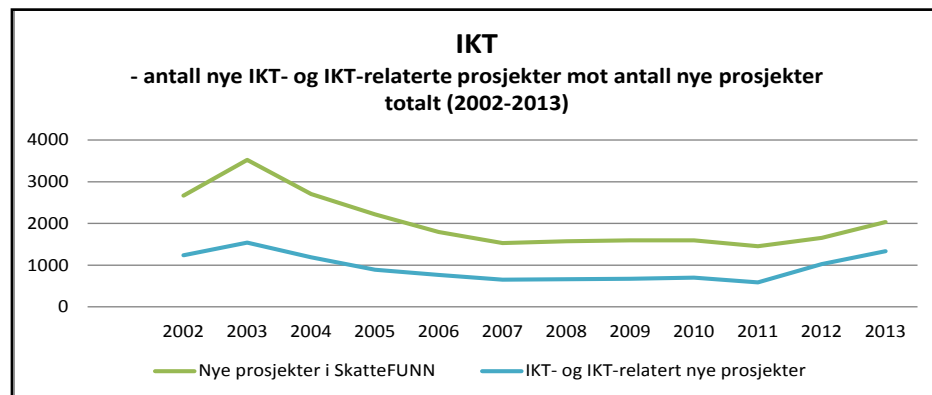
Foto: Shutterstock

IKT dominerer i SkatteFUNN. Statistikk fra SkatteFUNNs database viser at IKT- og IKT-relaterte prosjekter har utgjort en andel på ca. 42 prosent av alle SkatteFUNN-prosjekter gjennom de 12 årene ordningen har eksistert.

Ved en porteføljeanalyse av disse prosjektene basert på IT som et eget fag – og som et verktøy i andre fag – ser man at IKT- og de IKT-relaterte prosjektene i SkatteFUNN reflekterer utviklingen av IKT-næringen i Norge. Dette kan vi si fordi prosjektene tilhører svært mange viktige store og små aktører i IT-næringen i Norge, og fordi SkatteFUNN dekker alle sektorer i norsk næringsliv.

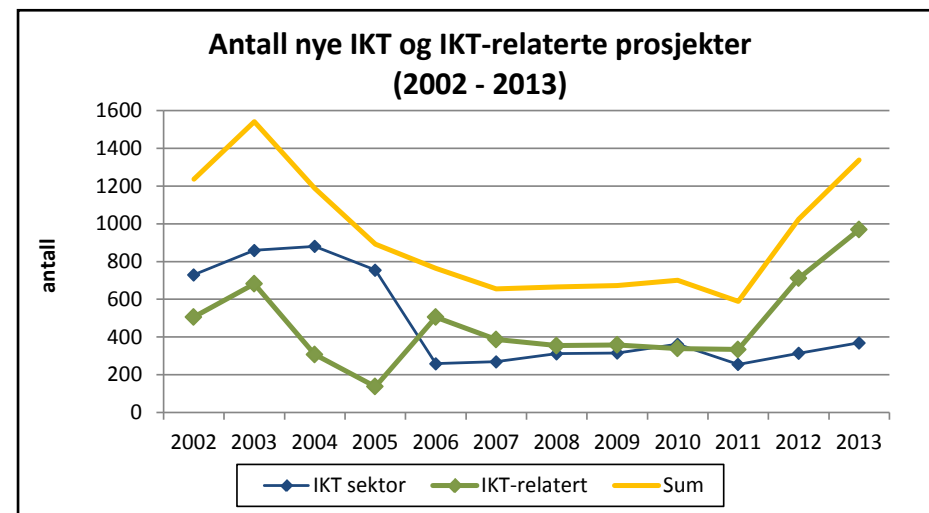
Den faglige utviklingen og applikasjonsutviklingen i Norge kan sammenlignes med, og også koples til, trender i den globale IT-næringen. Noen eksempler på trender er cloud computing, big data og sosiale medier. Prosjektresultatene representerer et dynamisk driv av verdiskapning for næringen og det kunnskapsbaserte samfunnet.

IKT- og IKT-relaterte prosjekter dominerer i SkatteFUNN på grunn av at antall prosjekter i sektor IKT ligger på toppen, og at en del av de andre sektorene også har en stor andel IKT-relaterte prosjekter, ifølge teknologikode i Forskningsrådet, se figur 4.12.

Figur 4.12: IKT - totalt antall nye prosjekter og IKT- og IKT-relaterte prosjekter (2002-2013).

IKT-relaterte prosjekter og IT-tjenester har økt kraftig siden 2006, og antall prosjekter i sektor IKT er for første gang lavere enn antall IKT-relaterte prosjekter, se figur 4.13.

Figur 4.13: IKT - antall nye IKT- og IKT-relaterte prosjekter 2002-2013.

IKT-utvikling i 2013

368 nye prosjekter ble godkjent i sektor IKT i 2013. Dette er en økning på 17 prosent fra 2012 (314 nye prosjekter). De nye prosjektene i sektoren hadde et samlet kostnadsbudsjet på 1 184 millioner kroner for aktiviteter med planlagt gjennomføring i 2013, og 2 895 millioner kroner for alle årene av prosjektene.

Tabell 4.5: Nøkkeltall for sektor IKT

Prosjekter	Antall	Antall med planlagt internasjonalt samarbeid	Antall Forsknings-prosjekter	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert FoU (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Nye 2013	368	166	22	1183,6	23,7	202,8
Nye 2012	314	121	33	931,1	12,7	164,2
Aktive 2013	697		60	2402,2	55,0	415,8
Aktive 2012	711		77	2365,7	77,9	411,2

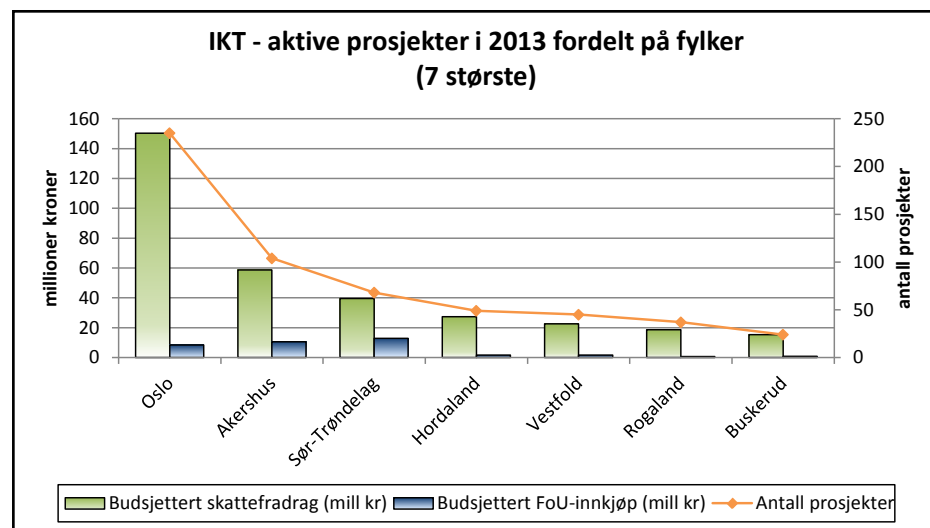
I sektor IKT var det **697 aktive prosjekter** i 2013. Dette er en liten reduksjon fra 2012 (711 aktive prosjekter). De aktive prosjektene i sektoren hadde et samlet kostnadsbudsjet på 2 402 millioner kroner for aktiviteter med planlagt gjennomføring i 2013, en økning sett mot budsjetterte tall for aktive prosjekter i 2012 (2 366 millioner kroner). Budsjettert skattefradrag for aktive prosjekter i IKT er på ca. 416 millioner kroner.

Alle fylker har prosjekter tilhørende sektor IKT. Oslo er det fylket som har flest aktive prosjekter i 2013 (235 prosjekter), fulgt av Akershus (104), Sør-Trøndelag (68), Hordaland (49), Vestfold (45), Rogaland (37) og Buskerud (24). Se figur 4.14, neste side. Fylkene Østfold og Møre og Romsdal har 20 prosjekter, og budsjettert skattefradrag og FoU-innkjøp ligger på

samme nivå, mellom 9,2 og 14 millioner kroner. Kostnadsbudsjettet for IKT-prosjektene i Oslo er på ca. 836 millioner kroner, og samlet skattefradrag for de samme prosjekter er ca. 150 millioner kroner. Dette er en lett reduksjon mot tallene fra 2012, som var på 873 millioner og 159 millioner kroner.

Kjøp av FoU-tjenester

30 prosjekter (8 prosent) av de nye godkjente prosjektene har planlagt FoU-innkjøp fra godkjente FoU-institusjoner. Det er 2 prosent færre enn i 2012 (10 prosent). Samlede budsjetterte kostnader til FoU-innkjøp har imidlertid økt fra 13 millioner kroner i 2012 til 23 millioner i 2013. Oppgangen finner vi i Akershus, Vest-Agder og Møre og Romsdal. Følgende fylkene har derimot hatt en nedgang i budsjetterte kostnader til innkjøp av FoU sammenlignet med 2012: Oslo, Hordaland og Sør-Trøndelag.

Figur 4.14: IKT - aktive prosjekter i 2013 fordelt på fylker (7 største).

Nedgang i antall Forskningsprosjekter

Antall godkjente prosjekter i sektor IKT klassifisert som industriell forskning (F) har gått ned fra 10,5 prosent i 2012 til 8 prosent i 2013. Prosjekter med støtte fra SkatteFUNN finnes også i andre programmer i Forskningsrådet, eksempelvis i programmene Forny og BIA, og i Innovasjon Norges IFU- og OFU-programmer.

IKT-bedriftene

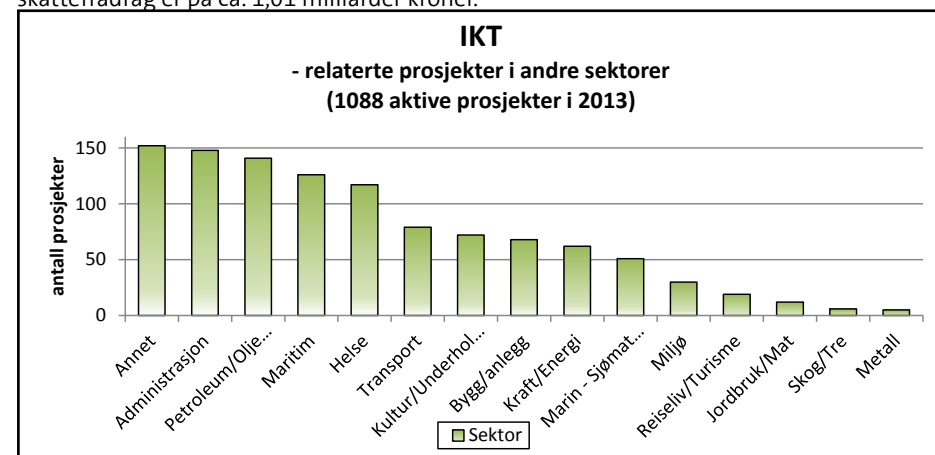
De 368 nye prosjektene tilhører 339 unike bedrifter. Kun fem av disse bedriftene anses som store bedrifter - med over 250 ansatte. 25 bedrifter har 40 til 240 ansatte. 196 har 1-10 ansatte og 13 har null ansatte. De 339 bedriftene har et stort aldersspenn; etableringene har skjedd helt tilbake til 1946 og opp til 2013. Det var også 55 nyetablerte bedrifter i 2012 og 2013 til sammen, som brukte SkatteFUNN som "startup".

Gjennomsnittlig prosjektvarighet av nye prosjekter i sektor IKT er 2,14 år. Nær 73 prosent av de nye prosjektene i sektor IKT sorterer under teknologikodene Datasystemer og programvareanvendelser (206 prosjekter i 2013 mot 142 i 2012), Kommunikasjon for data, lyd og video (34 prosjekter i 2013), Internett infrastruktur (14 prosjekter i 2013) og Annen informasjon/data/underholdning (16 prosjekter i 2013).

IKT i alle sektorer

IKT som teknologi og verktøy finnes i alle sektorer og i alle bransjer. Det totale antall IKT-relaterte prosjekter er derfor høyere enn det som fremkommer i sektor IKT alene. IKT-prosjekter finnes også i alle SkatteFUNNs 15 øvrige sektorer. En telling indikerer at 1 785 aktive prosjekter i 2013 kan klassifiseres som IKT-prosjekter, inkludert de 697 prosjektene innenfor sektor IKT. Dette tilsvarer 45 prosent av alle aktive prosjekter (3 975 aktive prosjekter totalt). Sektorene Annet, Administrasjon, Petroleum/Olje og gass, Maritim og Helse har høyt antall IKT-relaterte prosjekter i SkatteFUNN. Sektor Administrasjon har den største prosenten (95 prosent) av IKT-relaterte prosjekter i sin portefølje (148 IKT-relaterte prosjekter av 156 aktive prosjekter i sektoren).

Det totale kostnadsbudsjett for disse prosjektene er på 6 milliarder kroner, og budsjettert skattefradrag er på ca. 1,01 milliarder kroner.

Figur 4.15: IKT-relaterte prosjekter i andre sektorer enn sektor IKT (1088 aktive prosjekter i 2013).

Avslagsprosenten i sektor IKT er noe høyere enn i 2012 (19 prosent i 2013 mot 17 prosent i 2012).

Kvinnelig deltakelse i IKT-prosjekter

De 368 nye prosjektene i sektor IKT tilhører 339 bedrifter. Av de totalt 9 996 ansatte i disse bedriftene er 2 455 kvinner. 1 176 av de 2 455 kvinnene jobber i de 5 største bedriftene (over 250 ansatte). I de 368 prosjektene finner vi kun 25 kvinnelig daglig leder, og 24 prosjektansvarlige. Kun 7 prosent av de prosjektansvarlige i de nye IKT-prosjektene er kvinner.

Glassklar innovasjon fra IDEX ASA

Den unike glassteknologien til IDEX ASA skal gi mer brukervennlig og pålitelig fingeravtrykksgjenkjenning på smarttelefoner.

IDEX ASA er et norsk børsnotert selskap som utvikler og tilbyr fingeravtrykksteknologi og -produkter. Selskapets visjon er å levere trygg, sikker og brukervennlig fingeravtrykksgjenkjenning til massemarkedet.

IDEX har de siste årene utviklet fingeravtrykksteknologi for biometriske kort, og etter at Apple gjorde seg gjeldene på markedet i 2012, opplevde selskapet sterkt økende etterspørsel etter denne teknologien fra mobiltelefonleverandører. Selskapet har det siste året tredoblet sin størrelse, innhentet ny kapital og etablerte nye partnerskap og kundeforhold. I tillegg gjennomførte IDEX gjennomgripende endringer i sine aktiviteter, og fokuserer nå det meste av sin forskning og utvikling på fingeravtrykksteknologi for mobilmarkedet.

Hovedmålet med SkatteFUNN-prosjektet til IDEX gikk derfor ut på å utvikle fingeravtrykksteknologi, -produkter og programvare til mobil kommunikasjon og mobiltelefoner.

Krevende marked

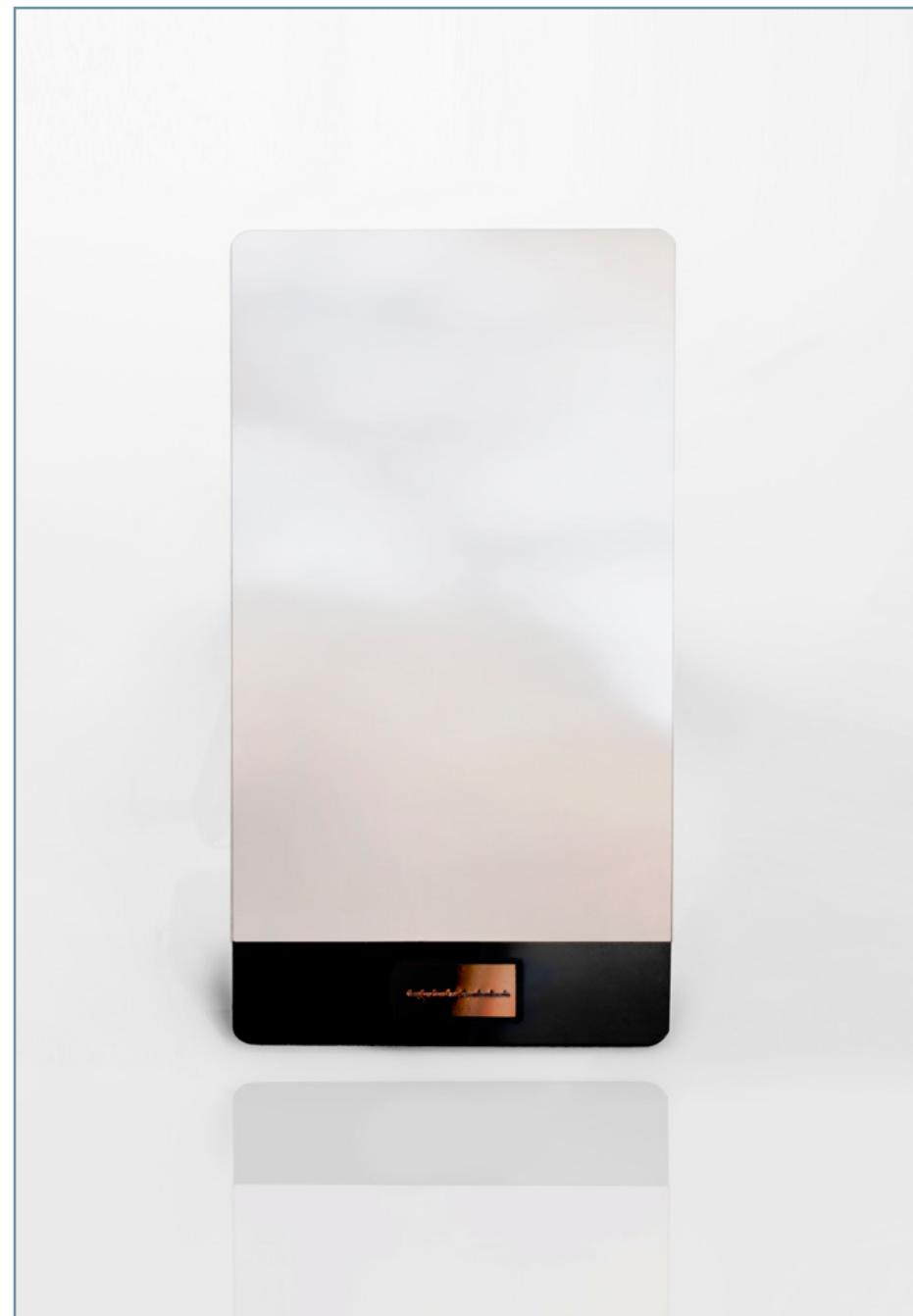
Mobilmarkedet er meget krevende både når det gjelder pålitelighet, ytelse og ikke minst prisnivå. For å tilpasse produktene markedskravet om avansert overflatebehandling både av kosmetiske grunner, slitestyrke og pålitelighet, måtte den eksisterende sensorteknologien raffineres og videreutvikles.

IDEX ASA samarbeidet tett med kunder og partnere i markedet for å teste nye konsepter som areal-sensor og sensor-i-glass. Spesielt innen integrasjon i glass er det store utfordringer både innenfor mikroteknologi, produksjon og sammenstilling. Løsningen på utfordringene ble å tilpasse teknologiplattformen til miniatyriserte fingeravtrykksløsninger for volumapplikasjoner. Neste skritt for å øke brukervennligheten vil være å utvikle andre og nye sensorkonfigurasjoner, som små arealsensorer der brukeren ikke trenger å bevege fingeren.

Den ultimate løsningen

IDEX ser for seg at den "ultimate løsningen" vil være å integrere fingeravtrykksleseren som en del av cover-glasset i håndsettet. I løpet av prosjektet etablerte IDEX prosessorteknologi for slike sensorer. Den første teknologidemonstratoren ble mottatt med stor interesse på Mobile World Congress (MWC) i Barcelona i februar i år.

Sammen med internasjonale partnere har IDEX utviklet teknologi for en miniatyrisert fingeravtrykksmodul, og programvare og algoritmer spesielt tilpasset Android-operativsystemet. Prototyper for en slik modul ble ferdigstilt som en del av Skattefunn-prosjektet.

Den unike glassteknologien til IDEX ASA skal gi mer brukervennlig og pålitelig fingeravtrykksgjenkjenning på smarttelefoner. Foto: IDEX ASA / Julie C. Krøvel

4.3.5 Jordbruk/Mat

Foto: Shutterstock

Det er et overordnet politisk mål å holde ved like et bærekraftig landbruk og bio-økonomisk matproduksjon over hele landet. Tilgang på og produksjon av nok råvarer av høy kvalitet og trygg mat med god smak og aroma, er noe næringsmiddelindustrien globalt er opptatt av. Dessuten er konsumentenes bevissthet rundt mat og måltids-opplevelser, samt mindre matavfall, økende. Sektoren dekker også mat fra blå sektor – sjømat – fra fisken kommer om bord i båten og slaktes, eller fra og med oppdrettsfisken ankommer fiskeslakteriet, såkalte nedstrøms-aktiviteter.

Produksjonsprosesser langs hele verdikjeden må derfor optimaliseres for å produsere nok og sunne råvarer til matproduksjon i henhold til forventninger og miljømessige aspekter. Eksisterende og framtidig rest-råstoff må utnyttes optimalt. En bærekraftig, innovativ og konkurransedyktig næringsmiddelindustri med reduserte kostnader og høy produktkvalitet, krever kunnskap om forbrukerpreferanser, riktige prosesser, teknologier, metoder for analyse og sporing med mer. Stadig flere SkatteFUNN-søknader med temaer relatert til gode konsepter for å styrke og øke lønnsom matproduksjon langs hele verdikjeden motas fra norske bedrifter.

SkatteFUNN-ordningen spiller en meget viktig rolle og bidrar til verdiskaping innenfor den norske næringsmiddelindustrien. Prosjektene retter seg mot bedre utnyttelse av råstoffer, bevaring av positive helsemessige egenskaper i mat under prosessering, mattrygghet, økt matkvalitet, forlenget produktholdbarhet, prosessoptimalisering, attraktive markedsføringskonsepter, forbrukerforståelse, reduserte produksjonskostnader og økt lønnsomhet. Metoder, teknologi, utstyr, inklusiv IKT, som støtter opp under slike prosjekter, hører også inn under sektoren.

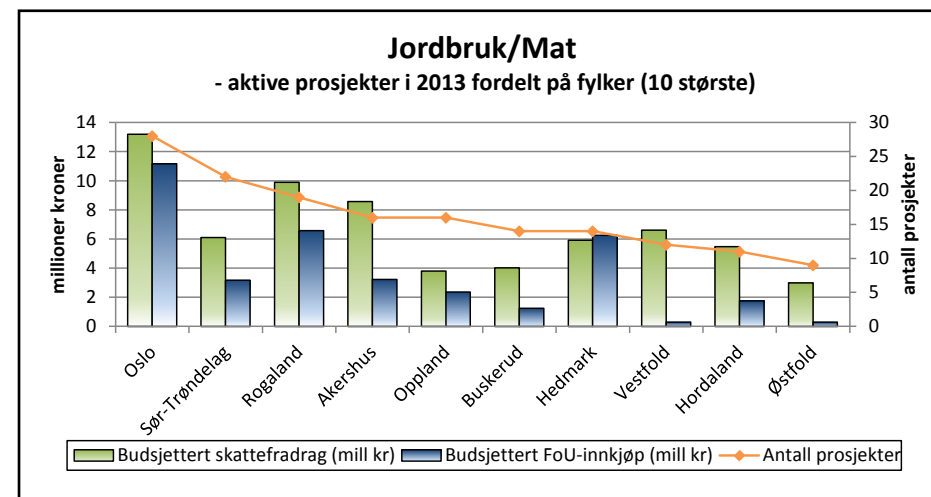
Tabell 4.6: Nøkkeltall for sektor Jordbruk/Mat

Prosjekter	Antall	Antall med planlagt internasjonalt samarbeid	Antall Forsknings-prosjekter	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert FoU (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Nye 2013	110	53	30	236,3	19,9	43,0
Nye 2012	70	28	12	147,6	12,0	25,6
Aktive 2013	206		54	454,4	40,0	82,8
Aktive 2012	181		38	370,7	38,5	68,2

Antall nye og aktive Jordbruk/Mat-prosjekter hadde en økning på 13,8 prosent (25 prosjekter) i 2013 sammenlignet med 2012. Det var **206 aktive** Jordbruk/Mat-prosjekter i

2013, med en total budsjettert kostnadsramme på ca. 454 millioner kroner og et budsjettert skattefradrag på ca. 83 millioner kroner, se figur 4.16.

Av de aktive prosjektene er 26 prosent forskningsprosjekter og 74 prosent utviklingsprosjekter. 50 prosent samarbeider med FoU-institusjoner.

Figur 4.16: Jordbruk/Mat - aktive prosjekter i 2013 fordelt på fylker (10 største).

Det var **110 nye** prosjekter i 2013. Dette er en økning på 57,1 prosent (40 prosjekter) i forhold til 2012. De nye prosjektene i sektoren hadde et samlet kostnadsbudsjett på 236 millioner kroner for aktiviteter med planlagt gjennomføring i 2013.

Av de nye prosjektene var 27,3 prosent forskningsprosjekter og 72,7 prosent utviklingsprosjekter. 46 prosent samarbeider med FoU-institusjoner.

Dessuten, innkjøp av FoU-tjenester var i 2013 på ca. 20 millioner kroner i de nye prosjektene. Det betyr at bedriftene brukte mye av de midlene (46,3 prosent) de får inn i skattefradrag, på å kjøpe FoU-tjenester fra godkjente FoU-institusjoner.

Alle fylker, unntatt Aust-Agder, har nye prosjekter tilhørende sektor Jordbruk/Mat. Oslo er det fylket som har flest nye prosjekter i 2013 (15 prosjekter), fulgt av Sør-Trøndelag med 13 prosjekter og Buskerud med 11 prosjekter.

Kvinnelig deltakelse

Av de 110 nye prosjektene var 8,2 prosent ledet av kvinnelig prosjektleder.

Av de 206 aktive prosjektene var det 7,8 prosent som hadde kvinnelig prosjektleder i 2013.

Skall, skall ikke: Her skal alle med!

Toten-bedriften Selmer Utvikling AS har som formål å videreforedle annen-sorteringsvarer fra grønnsaker og poteter, med vekt på løk. Det vil si å nyttiggjøre råstoff som ofte blir kastet.

Fra avfall til salgbare produkter

– Løkvall er kostbart å destruere, sier daglig leder i Selmer Utvikling, Thor Selmer Hansen. – Som første grønnsakprodusent vil vi forsøke å lage salgbare produkter av løksskrell.

Dersom bedriften kan forvandle avfall til ressurs i produksjonen, får de en høyere utnyttelse av råvaren og mindre produksjonsavfall. Bedriften får bedre lønnsomhet. Samtidig blir miljøpåvirkningene redusert som følge av at behov for kostbar destruksjon og/eller deponering bortfaller.

Selmer Utvikling satser friskt på å utvikle produkter av utsortert løk til aktuelle forbrukerpakninger. Dette innebærer blant annet å benytte løk som har fått slag og skader i skallet, eller har en størrelse ut over det som er standard.

Utviklingsarbeidet har pågått siden 2012, og foreløpig har diverse nye løksupper, løk-kompotter, løkchutneyer og løkmarmelade sett dagens lys.

I arbeidet har kokker og andre eksperter innen næringsmiddelfagene bidratt med utvikling av nye oppskrifter. Smak, konsistens, farge og holdbarhet har vært viktige faktorer. Nofima er viktig samarbeidspartner for utvikling av metoder, teknologi, anvendelser og smaker.

Rene smakstilsetninger av løk

Fra skrellesvinnet av løk som nå blir kastet, vil Selmer Utvikling AS utvinne ekstrakter. Ny kunnskap om denne produksjonen må utvikles. Produksjonsmetoden må sikre at produktene er frie for kjemisk fremstilte smaksstoffer og uønskede e-stoffer. Produktene skal konkurrere med eksisterende smakstilsetninger som i dag finnes i markedet.

Dersom etterspørselen etter Selmer Utvikling AS sine nye produkter blir som forventet, og det vil bli aktuelt å utvide til større produksjon, vil bedriften vurdere å ta imot løksskrell også fra andre produsenter.

Selmer Utvikling AS sørger for maksimal utnyttelse av løken. Foto: Shutterstock

4.3.6 Kraft/Energi

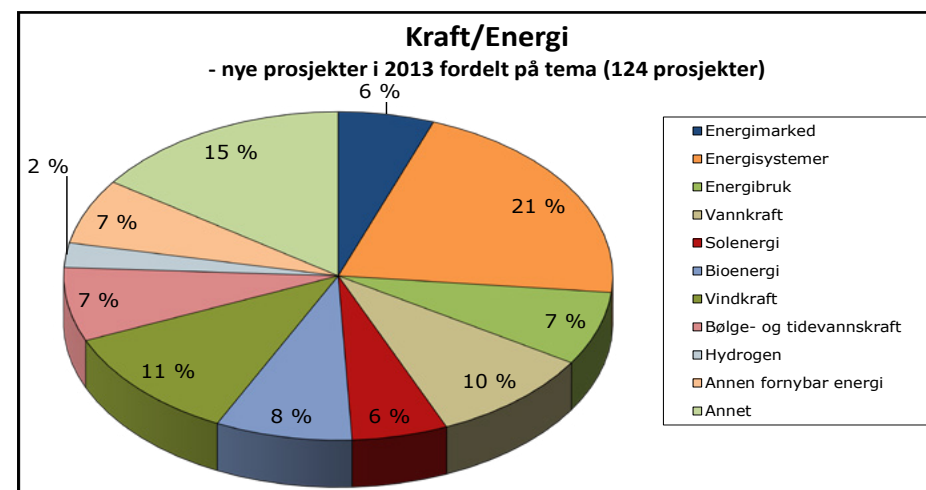
Foto: Statkraft

Kraft/Energi er blant Norges største næringer og en næring hvor det skjer mye forskning og utvikling. Det er en rekke internasjonalt sterke fagmiljøer i Norge innenfor denne sektoren, både innen akademia, men også i næringslivet. Sektoren er viktig for norsk verdiskaping, og leverer tjenester som vi alle er avhengig av i hverdagen.

Tabell 4.7: Nøkkeltall for sektor Kraft/Energi

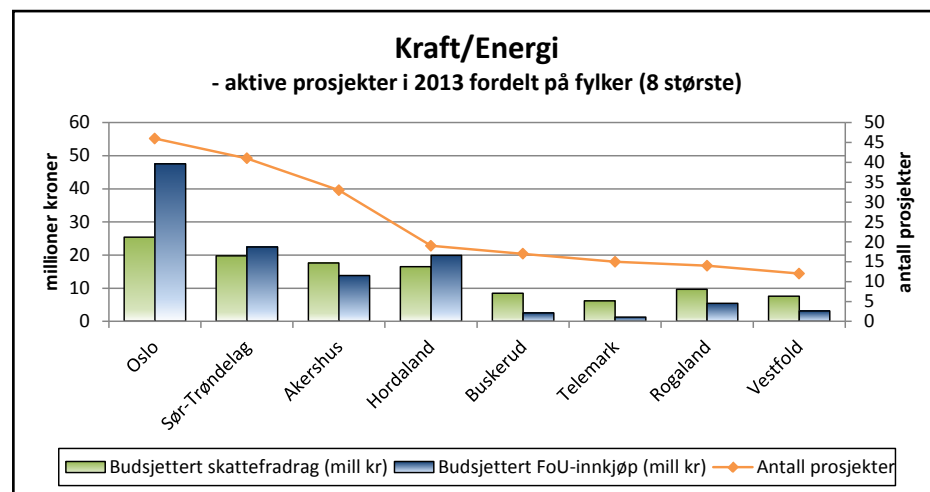
Prosjekter	Antall	Antall med planlagt internasjonalt samarbeid	Antall Forskningsprosjekter	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert FoU (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Nye 2013	124	64	25	359,3	60,2	64,1
Nye 2012	84	30	21	282	34,7	38,3
Aktive 2013	257		58	807,9	134,0	138,1
Aktive 2012	280		68	1121,1	178,7	165,2

Etter en nedgang i antall søknader i 2012, er sektoren tilbake på nivå med 2011. Det er ingen deler av sektoren som skiller seg ut hverken positivt eller negativt, men det er forventninger om at det vil være en økning fremover, spesielt innen energisystemer. Dette har sammenheng med NVEs nye rammer for FoU for nettselskaper, som vi tror vil føre til økt innsats fra den delen av sektoren.

Figur 4.17: Kraft/Energi - nye prosjekter i 2013 fordelt på tema (124 prosjekter).

De tematiske områdene innenfor fornybar energi (vannkraft, solenergi, bioenergi, vindkraft og bølge- og tidevannskraft) utgjør den største gruppen i porteføljen. Prosjektene innenfor fornybar energi er ofte pilotprosjekter eller prosjekter som ser på gradvise forbedringer av teknologien, se figur 4.17 (forrige side).

Figur 4.18: Kraft/Energi - aktive prosjekter i 2013 fordelt på fylker (8 største).

Energisystemer er det største enkelttemaet i sektoren. Her er det mange prosjekter som jobber med smarte energinett og utnyttelse av den forestående AMS-investeringen som må gjøres av norske nettselskaper. Energibruk er et lite tema i sektoren, med få prosjekter, men dette gjelder kun prosjekter som ser på aktive tiltak for å redusere energibruken i bygg og industri. Passive tiltak blir som regel en del av sektor Bygg og Anlegg. Oslo, Sør-Trøndelag og Akershus er fylkene med flest prosjekter, se figur 4.18. Det kommer av at dette er folkerike fylker med nærhet til sterke fagmiljøer innenfor sektor Kraft/Energi. Telemark er det fylket med størst økning fra 2012 til 2013, med en økning fra tre nye prosjekter i 2012 til ti nye prosjekter i 2013.

Renere og mer effektiv energi med ZEG-teknologi

ZEG Power AS vil produsere hydrogen og elektrisitet billigere og mer effektivt.

ZEG[®], med full integrasjon av brenselceller og reaktorenheter.

Et moderne gasskraftverk uten CO₂-rensing har en virkningsgrad på omtrent 60 prosent. Det vil si at kraftverket klarer å konvertere 60 prosent av den totale energimengden i gassen til elektrisk energi. Dersom en renser avgassen for CO₂ med dagens tilgjengelige teknologi, reduseres virkningsgraden til under 55 prosent. Gjennom sitt SkatteFUNN-prosjekt ville ZEG Power AS vise at ZEG-teknologien kan øke denne virkningsgraden til over 80 prosent, uten utslipp av CO₂.

Den største utfordringen i utviklingsarbeidet var å få de enkelte teknologielementene til å fungere sammen i et system. Derfor ble hovedmålet med prosjektarbeidet til ZEG Power AS å utvikle ZEG400, en industriell prototype for samtidig produksjon av 200kW elektrisitet og 200kW hydrogen basert på

Gjennom prosjektet viste ZEG Power AS at ZEG-teknologien kan anvendes på alle typer flytende og gassformige hydrokarboner, i tillegg til faste brenselstyper som kull, biomasse og avfall. Teknologien kan i tillegg brukes både i store, sentraliserte anlegg og i mindre, desentraliserte anlegg. Ettersom det ikke foregår forbrenning i prosessen, genererer det heller ikke NO_x eller partikkelutslipp.

Med den unike kombinasjonen av disse elementene, vil ZEG-teknologien kunne muliggjøre produksjon av hydrogen og elektrisitet med en virkningsgrad på over 80 prosent, og til en betydelig lavere kostnad enn med konvensjonell teknologi.

Nå vil selskapet videreutvikle teknologien mot industriell skala.

Hovedmålet med prosjektarbeidet til ZEG Power AS har vært å utvikle ZEG400, selskapets første prototype på industriell skala. Bildet viser selskapets 50kW demoanlegg i Akershus EnergiPark. Foto: ZEG Power AS

4.3.7 Kultur/Underholdning

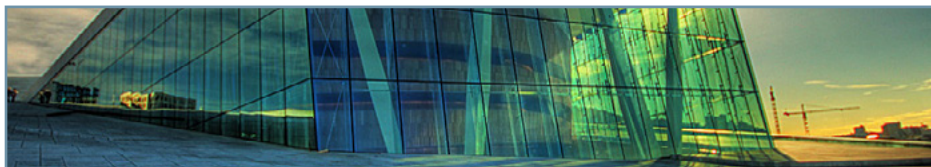

Foto: blogg.hioa.no

Mer enn hvert tredje kulturprosjekt i SkatteFUNN kommer fra en bedrift i Oslo. Lyd, bilde, spillutvikling og digitale kulturprodukter og -tjenester er temaer som går igjen i prosjektene.

SkatteFUNNs kulturprosjekter befinner seg i skjæringsfeltet mellom ulike fagdisipliner, og de aller fleste av problemstillingene har en teknologikomponent. Særlig IKT er viktig for utvikling av nye varer, tjenester og produksjonsmåter innenfor denne sektoren.

Det tematiske spennet er stort, fra musikkhandel på nye måter, via avansert spillutvikling og moderne TV-systemer, til ledelsesmetoder ved hjelp av kulturhistorie og teater. Utvikling av utstyr for sport og fritid finner vi også mange problemstillinger knyttet til. Nesten alle kulturprosjektene i SkatteFUNN handler om eksperimentell utvikling, og bedriftene i sektoren er gjerne små eller mellomstore.

Kultur- og underholdningsprosjektene i SkatteFUNN har varierte temaer og problemstillinger, og de aller fleste prosjektene har en teknologikomponent. Foto: Cumulus/Forskningsrådet.

Aktive kulturprosjekter i 2013

SkatteFUNNs kulturportefølje for 2013 hadde 81 aktive prosjekter. Samlet kostnadsbudsjett for prosjektene var 341,9 millioner kroner, for aktiviteter med planlagt gjennomføring i 2013. Budsjettert skattefradrag for de samme prosjekter var 48 millioner kroner.

Tabell 4.8: Nøkkeltall for sektor Kultur/Underholdning

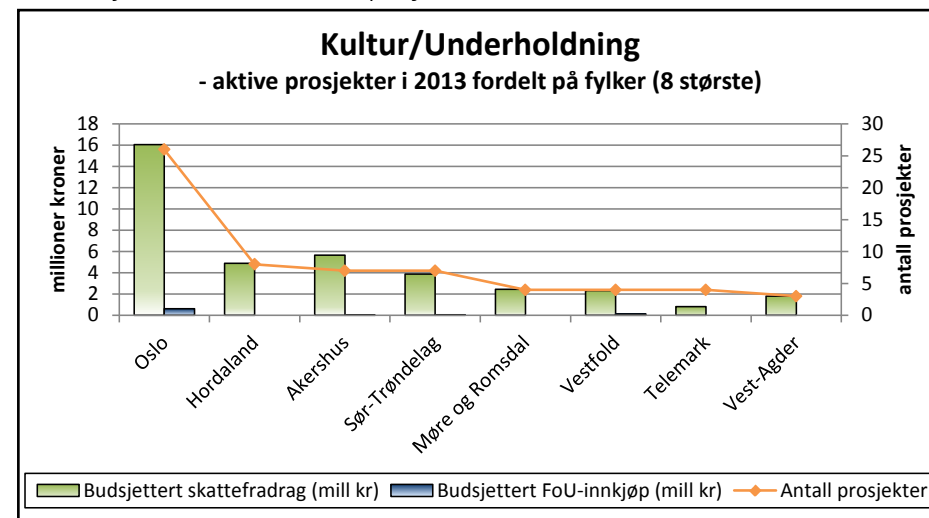
Prosjekter	Antall	Antall med planlagt internasjonalt samarbeid	Antall Forskningsprosjekter	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert FoU (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Nye 2013	45	21	7	132,5	1,6	23,5
Nye 2012	31	8	1	88,6	0,4	17,5
Aktive 2013	81		9	341,9	2	48,0
Aktive 2012	72		2	252,7	1,8	41,3

Nye prosjekter i 2013

SkatteFUNN registrerer en økning i antall nye prosjekter innenfor kultur og underholdning. 45 nye prosjekter ble godkjent i sektor Kultur/Underholdning i 2013. De nye kulturprosjektene hadde et samlet kostnadsbudsjett på 132,5 millioner kroner, og et samlet budsjettert skattefradrag på 23,5 millioner kroner, for aktiviteter med planlagt gjennomføring i 2013.

Flest kulturprosjekter i Oslo

I SkatteFUNNs portefølje er det flest kulturprosjekter fra Oslo (26 prosjekter), men stort sett alle fylker hadde aktive kulturprosjekter i 2013.

Figur 4.19: Kultur/Underholdning - aktive prosjekter i 2013 fordelt på fylker (8 største)

Fordeling av forsknings- og utviklingsprosjekter

72 aktive kulturprosjekter i 2013 er klassifisert som eksperimentell utvikling i henhold til skattelovens definisjon av forskning og utvikling, mens 9 prosjekter er definert som industriell forskning.

Innkjøp av FoU-tjenester i kulturprosjekter

Tall fra SkatteFUNN-databasen indikerer at bedrifter i sektor Kultur/underholdning i liten grad kjøper tjenester fra godkjente FoU-institusjoner i sine utviklingsprosjekter. 11 av 81 prosjekter oppgir at prosjektet gjennomføres i samarbeid med FoU-miljøer av denne typen. Kulturprosjektenes samlede budsjett for innkjøp av FoU-tjenester fra godkjente institusjoner var i 2013 budsjettert til 2 millioner kroner for aktiviteter med planlagt gjennomføring i 2013.

Spill, kulturopplevelser, musikkfestivaler, lyd og bilde er stikkord som illustrerer at kulturprodukter og -tjenester befinner seg i skjæringsfeltet mellom mange ulike fagdisipliner og næringsaktører. Foto (nr. 1,2 og 3 fra venstre): Beate Nicoline Andersen. Foto (til høyre): @elisechristensen

Bedriftene i sektor Kultur/Underholdning

Bedriftene i kulturporteføljen varierer i størrelse, fra enkeltpersonforetak til 731 ansatte. 58 av 81 prosjekter oppgir at bedriften har 10 eller færre ansatte. De fleste av bedriftene hadde etableringsår 2003 eller senere, og eldste bedrift i utvalget ble etablert i 1947. 12 av prosjektene hadde kvinnelig daglig leder i 2013, og 9 av prosjektene hadde kvinnelig prosjektleder.

Temaer og teknologikategori i kulturprosjektene

Selv om temaene i kulturprosjektene er varierte, har majoriteten av prosjektene IKT-relaterte problemstillinger som en del av prosjektet.

Tabell 4.9: Aktive prosjekter i sektor Kultur/Underholdning fordelt på teknologikategori

Teknologikategori	Antall prosjekter
Informasjonsteknologi, elektronikk, kommunikasjon	61
Tjenesteyting	11
Vareproduksjon	8
Andre	1
Totalsum	81

Cipio vil gjøre digitale aviser og magasiner levende

For å hjelpe mediehus i overgangen til et heldigitalt format, vil det nyetablerte selskapet Cipio AS utvikle ny teknologi som gjør det enklere å publisere digitalt innhold. Løsningen skal testes av The Huffington Post, Schibsted Sverige og Die Zeit.

Et problem Cipio har sett i markedet i dag, er at mediehus har høye kostnader forbundet med digital publisering. Det er mange utviklere involvert, og ofte har mediehusene to separate redaksjoner, en for å kunne publisere digitalt og en for den vanlige papirutgaven. Det som er nytt med Cipio sin løsning er hvordan verktøyet automatisk reproducerer papirutgaven av hvilken som helst avis eller magasin til en digital versjon som kan leses på alle enheter. I tillegg utvikler de en unik redigeringsløsning som vil gjøre publikasjoner levende og interaktive.

– Vi ønsker å lede aviser og magasiner til nye måter å publisere sitt innhold på, sier prosjektleder Fredrik Evjen Ekli.

Gjennom verktøyet kan mediehusene laste opp sine filer til en nettbasert tjeneste som gjør konverteringen, for så å benytte et online redigeringsverktøy til å legge inn

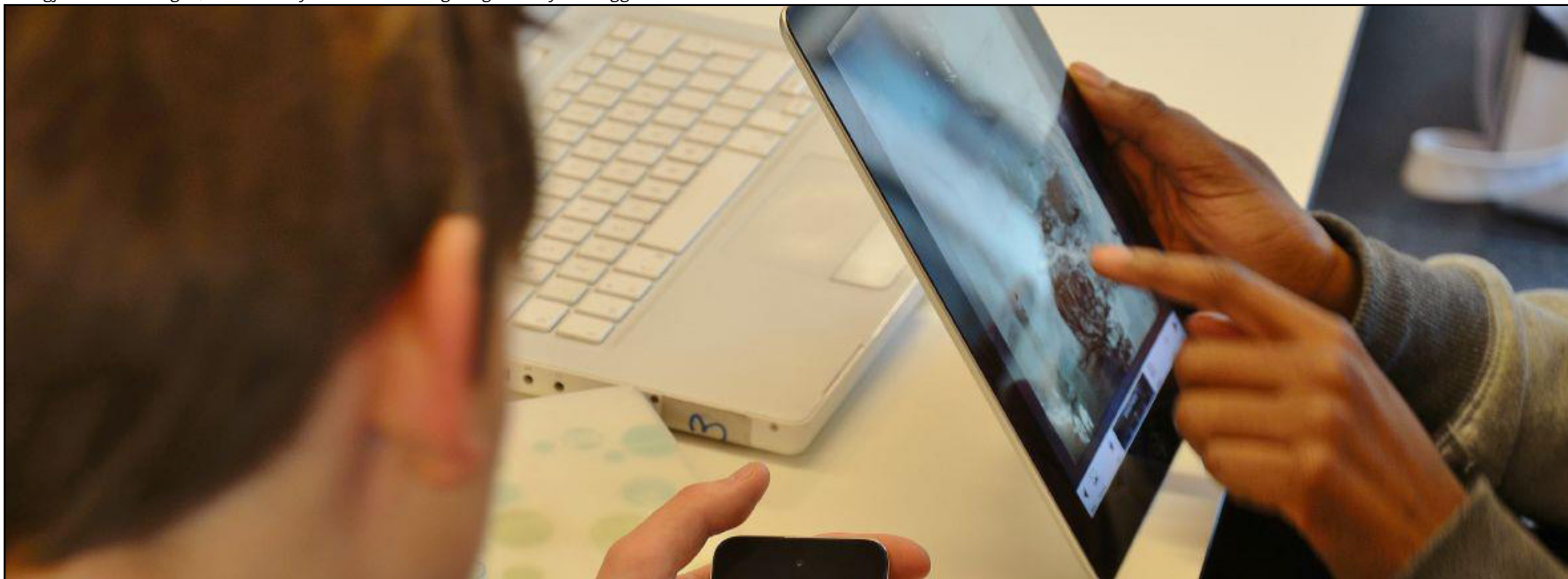
animasjoner, bildeserier, filmer og mer. Videre distribueres de ferdig redigerte filene automatisk til alle typer enheter.

– Vi vil på denne måten gjøre papiraviser og papirmagasiner levende, sier Ekli.

Det digitale verktøyet gjør det mulig for aviser og magasiner å publisere innhold til alle skjermstørrelser på en enkel måte. Det kan zoomes, scrolles og legges til animasjoner, bildevisninger og filmer.

– Vi baserer oss på hvordan media jobber og gjør det enklere for dem å publisere det de sender til trykk også på digitale enheter, sier Ekli.

Cipio startet opp virksomheten i juni 2013. Bedriften spesialiserer seg på digital distribusjon av magasiner og aviser. I tillegg til støtten fra SkatteFUNN, har bedriften mottatt finansiering fra Innovasjon Norge og Orkdal sparebanks næringsfond.

Løsningen skal testes av The Huffington Post, Schibsted Sverige og Die Zeit. Foto: Colorbox.com

4.3.8 Marin/Sjømat

Foto: Trygve Lindeberg AS

Norsk sjømatnæring er den største eksportnæringen etter olje og gass, målt i kroneverdi. Over 95 prosent av sjømaten eksporteres og gir daglig opphav til 31 millioner måltider. Havbruksnæringen er lokomotivet, og står for mer enn 2/3 av sjømatnæringens eksportinntekter i 2013. Flere norske bedrifter har utviklet seg til globale aktører i et globalt sjømatmarked.

Sektoren Marin/Sjømat omfatter prosjekter som retter seg mot verdikjedene fiske og fangst, havbruk, eller som benytter marine stoffer eller deler av marine stoffer innen farmasi helsekost eller næringsmidler. Utstyr, inklusiv IKT, som støtter opp under slike prosjekter, hører også inn under sektoren.

Marin/Sjømat er i løpet av 2013 blitt den sektoren som har mest FoU-samarbeid. Det er den nest største sektoren etter IKT, når det gjelder aktive SkatteFUNN-prosjekter, og den tredje største sektoren i SkatteFUNN, både når det gjelder antall nye prosjekter og budsjetterte skattefradrag for disse. Prosjektene i SkatteFUNN brukes til å løse bedriftenes flaskehals.

Tabell 4.10: Nøkkeltall for sektor Marin/Sjømat

Prosjekter	Antall	Antall med planlagt internasjonalt samarbeid	Antall Forsknings-prosjekter	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert FoU (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Nye 2013	230	83	52	569,0	55,5	101,9
Nye 2012	170	56	58	374,7	58,8	64,9
Aktive 2013	462		172	1186,1	137,7	215,7
Aktive 2012	415		115	994,2	136,6	182,6

Innenfor Marin/Sjømat ble det i 2013 godkjent 230 nye prosjekter. Dette var en økning fra 2012 på vel 24,9 prosent (170 nye prosjekter i 2012). De nye prosjektene hadde et totalbudsjett for 2013 på 569 millioner kroner (en økning på ca. 195,3 millioner kroner fra 2012). Bedriftene hadde budsjettert med en skattelette på 101,9 millioner kroner, og hadde oppgitt at de planla å kjøpe tjenester fra godkjente FoU-institusjoner for 55,5 millioner kroner. Av de 230 nye prosjektene hadde 48,6 prosent FoU-samarbeid, og hele 40 prosent var godkjent som forskningsprosjekter (gjennomsnitt for alle sektorene er 16,2 prosent godkjente forskningsprosjekter). Samlet totalkostnad for de 230 prosjektene som ble godkjent i 2013, var på vel 1,471 milliarder kroner.

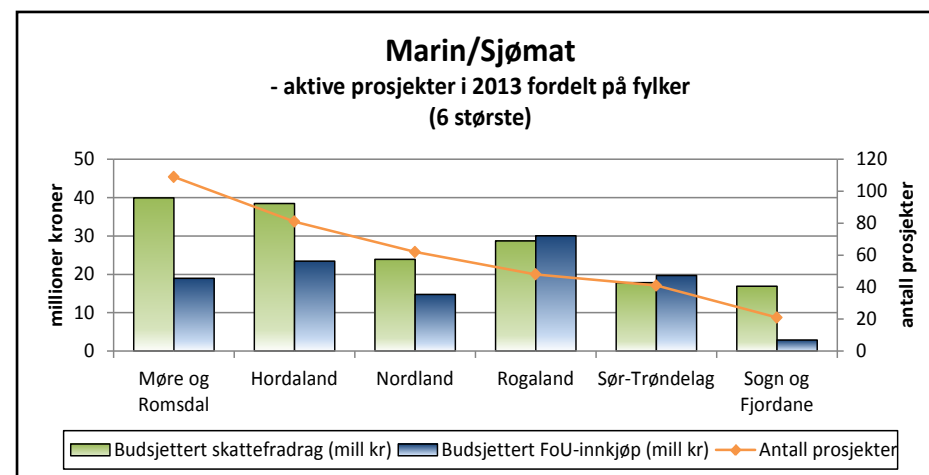
Gjennomsnitt for nye Marin/Sjømat-prosjekter i 2013

Totalbudsjett i prosjektperioden var 6,4 millioner kroner, estimerte kostnader i 2013 var 2,474 millioner kroner, innkjøp av FoU-tjenester var på 240 960 kroner og estimert Skattefradrag var 443 000 kroner.

62 prosent av bedriftene som fikk godkjent ett eller flere marine prosjekter i 2013, var gjengangere fra tidligere år, omtrent på snittet for alle sektorene.

Ca. 68 prosent av de nye marine prosjektene var registrert under Havbruk, og over halvparten av nye havbruksprosjekter kom fra bedrifter på Vestlandet. Nesten 12 prosent av de nye prosjektene hører til under næringsmidler og næringsmiddelteknologi (en liten nedgang fra 2012).

I 2013 var det 462 aktive prosjekter innenfor sektoren Marin/Sjømat, en økning på 47 prosjekter fra 2012. Disse prosjektene hadde i 2013 et samlet totalbudsjett på 1,19 milliarder kroner (en økning på 192 millioner kroner fra 2012) og estimert skattelette på 215,7 millioner kroner. 37,2 prosent av de aktive marine prosjektene i 2013 var godkjent som forskningsprosjekter, og de hadde budsjettert med kjøp av tjenester fra godkjent FoU-institusjon på 137,7 millioner kroner.

Figur 4.20: Marin/Sjømat - aktive prosjekter i 2013 fordelt på fylker (6 største).

Marin sektor har tett samarbeid med FoU-institusjoner

Tall fra SkatteFUNN-databasen indikerer at bedrifter i sektor Marin/Sjømat fortsatt planlegger å kjøpe mer tjenester fra godkjente FoU-institusjoner enn gjennomsnittet for alle sektorene.

Mens prosjektene i SkatteFUNN samlet budsjetterer med kjøp av tjenester fra FoU-institusjon på 8,2 prosent for 2013 mot 9,4 prosent for 2012, utgjør slike kjøp 11,6 prosent av Marin/Sjømat-prosjektene samlede budsjett, en nedgang på 2,1 prosent fra 2012 (13,7 prosent). For 2013 var det i marin sektor planlagt innkjøp av FoU-tjenester fra godkjente institusjoner for 137,7 millioner kroner (omtrent det samme som i 2012). Årsaken til at det samlede beløpet ikke er høyere, kan være sammensatt. En viktig årsak er at mellomstore og store bedrifter innen sektoren har ansatt meget godt kvalifisert personell selv, som kan gjøre mye av FoU-arbeidet.

I de 462 aktive prosjektene innenfor sektoren Marin/Sjømat var det budsjettert med en skattelette på 215,7 millioner kroner. I forhold til 2012 hadde gjennomsnittsprosjektet et noe høyere totalbudsjett (2,57 millioner kroner). Det var budsjettert en liten nedgang på innkjøp fra FoU-institusjonene (i gjennomsnitt 298 000 fra 329 000 kroner i 2012), og en estimert skattelette på hele 467 000 kroner.

Flere av prosjektene i sektor Marin/Sjømat er kombinert med virkemidler fra Innovasjon Norge Foto: Photodisc

De aktive marine prosjektene utgjorde i 2013 vel 11,6 prosent av alle aktive SkatteFUNN-prosjekter og 8,2 prosent av det totale kostnadsbudsjettet. Dette var en økning fra 2012, hvor Marin/Sjømat utgjorde henholdsvis 10,9 prosent av alle aktive prosjekter og 8,5 prosent av det totale kostnadsbudsjettet. I 2013 hadde 59 prosent av disse prosjektene oppgitt at de samarbeider med FoU-institusjon – i 2012 var dette tallet 65 prosent.

Forskningsstiftelsen NOFIMA har ved en inkurie ikke figurert i SkatteFUNNs årsrapporter tidligere. Fra og med 2013 er de kommet med. NOFIMA var involvert i 98 SkatteFUNN-prosjekter i 2013 og er klart største FoU-institusjon innen marin/mat/landbruk. Av FoU-institusjoner er det bare SINTEF som er med i flere SkatteFUNN-prosjekter; det skyldes at SINTEF er involvert i langt flere sektorer.

Vestlandsfylkene dominerer, Nordland kommer etter

De fleste prosjektene i sektoren Marin/Sjømat kommer fra bedrifter på Vestlandet. For sektoren utgjorde antall aktive prosjekter fra Vestlandet 56 prosent, som i 2012. Møre

og Romsdal (109 prosjekter) og Hordaland (81 prosjekter) er de to fylkene som har flest aktive prosjekter, mens Nordland ligger på tredje plass med 62 prosjekter. Buskerud og Aust-Agder er eneste fylker uten prosjekter innen Marin/Sjømat.

Av de nye prosjektene i 2013 hører 56,1 prosent hjemme på Vestlandet. Møre og Romsdal er det fylket som har de fleste nye prosjektene (61), med Hordaland (35) og Nordland (26) på de neste plassene. I 2013 utgjorde Nord-Norges andel av aktive marine/sjømat-prosjekter 20,5 prosent, mens landsdelens andel av nye prosjekter i 2013 var 18,8 prosent, ned fra 28,8 prosent året før. Det er i Møre og Romsdal, Trøndelag-fylkene og Rogaland at SkatteFUNN-aktiviteten innen sektoren øker mest. Aust-Agder, Østfold og Buskerud har ingen nye marine prosjekter. Hele 285 av de aktive prosjektene (61,9 prosent) var merket med teknologikategori Bioteknologi.

Fiskerisektoren

Innen Fiskeri var det 19 nye SkatteFUNN-prosjekter i 2013, og 5 prosjekter informerte om å ha forskningssamarbeid. Disse prosjektene er rettet inn mot mer bærekraftig fiske, utvikling av bedre styringssystemer for bedre utnyttelse av hele fisken og/eller nedstrøms i verdikjeden.

Flere av prosjektene er kombinert med virkemidler fra Innovasjon Norge (Marint verdiskapningsprogram, IFU eller distriktstilskudd) eller Fiskeri- og Havbruksnæringens Forskningsfond (FHF), eller også fra Forskningsrådet /BIA, Forny, Havbruk, Bionær).

Aktivitetene i SkatteFUNN-prosjektene går konkret ut på å løse flaskehalsene for egen bedrift, mens andre virkemidler fra for eksempel FHF, tar tak i felles sektorielle utfordringer.

Det var kun ett SkatteFUNN-prosjekt som omhandlet oppdrettstorsk i 2013. Foto: Per Eide

Andre marine arter

Det var kun ett SkatteFUNN-prosjekt som omhandlet oppdrettstorsk i 2013. Men det var 16 aktive prosjekter med marine arter utenom torsk. Dette er arter som fortsatt er i tidlig utviklingsfase; som leppefisk (rognkjeks og berggylt) (6), kveite (3), kamskjell (2), kreps, krabbe og hummer (5).

Årsaken til det relativt høye antallet leppefiskprosjekter er at dette sysselsetter mange fagpersoner/forskere for tiden, og er en tung satsing fra laksenæringen. Det virker som om rognkjeks vil være den beste lakselus-spiseren i lakseoppdrettsanlegg fra Trøndelag og nordover.

Kvinneandel

Kvinner er i 2013 fortsatt dårlig representert blant daglige ledere innen sektoren Marin/Sjømat. Andelen kvinnelige prosjektledere har imidlertid nå økt til henholdsvis 11,7 prosent og 11,3 prosent for nye og for de aktive SkatteFUNN-prosjektene. Andelen kvinnelige daglige ledere var bare 6,9 prosent (nye prosjekter) og 5,8 prosent for alle aktive prosjekter (riktignok en økning fra 2012 på ett prosentpoeng, men gjennomsnittet for alle aktive prosjektene i 2013 var 7,3 prosent).

Internasjonalt

36 prosent av nye prosjekter var helt eller delvis planlagt gjennomført innenfor et internasjonalt FoU-prosjekt, eller der FoU-aktiviteter inngikk i prosjektet i samarbeid med internasjonale samarbeidspartnere.

Forbrukerne ønsker gryteklare råvarer. Her starter produksjonen. Les mer i prosjekteksempelen på neste side.
Foto: Halvors Tradisjonsfisk AS

Innovative produkter av tradisjonelle råvarer

Halvors Tradisjonsfisk AS leverer gryteklare råvarer av norsk klippfisk og tørrfisk.

Gryteklare råvarer

Grunnleggeren av Halvors Tradisjonsfisk AS, Halvor Hansen, vet at det kundene ønsker seg er gryteklare råvarer - og det får de. Blant hans produkter finner vi lutefiskfilet, ferdig utvannet tørrfisk og klippfisk av torsk, klippfisk til grill, og klippfisk av sei for det norske restaurantmarkedet. Utvannet tørrfisk selges både i Norge og utlandet. Italia er et særlig viktig marked utenfor Norge. De kjøper tørrfisk, klippfisk av torsk og klippfisk til grill.

Design er viktig i produktutviklingen

Halvors Tradisjonsfisk mottok Merket for God Design i kategorien Emballasjedesign i 2009.

– Emballasje er så mye mer enn innpakning av et produkt, mener Hansen. Han sier det er stor konkurranse om oppmerksomheten i fiskedisken, og at det derfor betyr mye hvordan varen blir fremstilt rent visuelt. Baksiden av pakken kan benyttes til råd om bruk og behandling av varen, og oppskrifter på matretter. Emballasjen blir dermed bedriftens kommunikasjonskanal ut til kundene.

– Design utgjør et vesentlig element i produktutviklingen, og denne designprisen var et viktig kvalitetsstempel for oss, sier Hansen fornøyd. Utviklingen av den prisbelønnede emballasjen ble gjennomført i samarbeid med Tank Design Tromsø AS.

I tillegg til Merket for God Design, har Halvors Tradisjonsfisk mottatt en rekke priser og utmerkelser, blant annet som vinner av Arktisk Verdiskaping i 2013 med Halvors Tørrfiskstrimler.

Skriv SkatteFUNN-søknaden selv

– Jeg fikk tidlig råd om at det av kvalitetsmessige hensyn var best å skrive SkatteFUNN-søknadene selv, sier Hansen. – Jeg vil si at det faktisk er avgjørende å skrive selv. I tillegg til å ha kontroll på alt vedrørende prosjektet fra start til slutt, vil du gjennom søknadsprosessen få et bedre blikk for det du holder på med, og hjelp til å tenke systematisk omkring forsknings- og utviklingsarbeid.

Fra 2002 til i dag har bedriften gått fra én til åtte ansatte. Hansen har lagt ned en betydelig egeninnsats i prosjektene, og den offentlige støtten har i det store og hele kommet fra SkatteFUNN.

4.3.9 Maritim

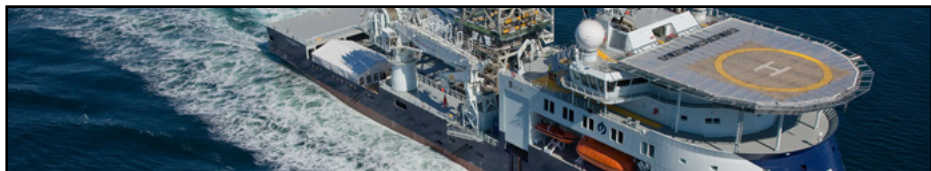
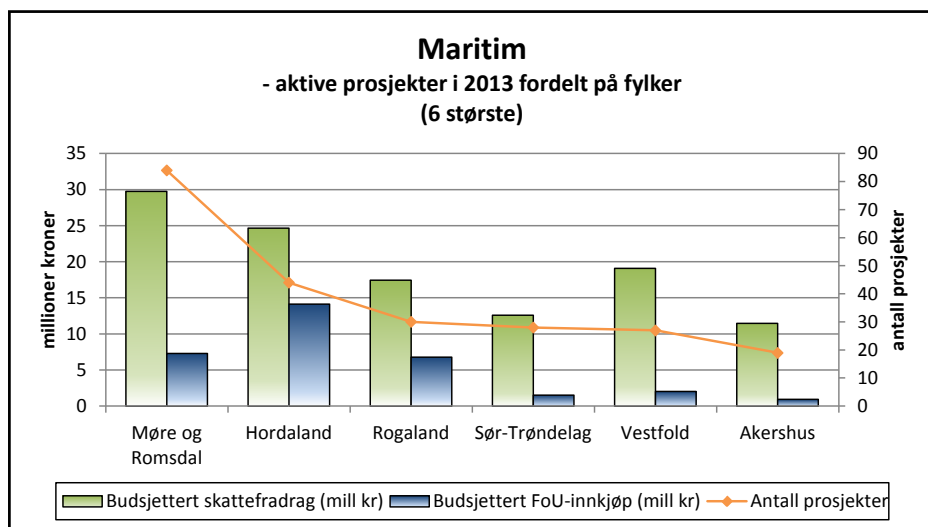

Foto: Tony Hall, Ulstein Verft

Den maritime næring i Norge er stor, skaper sysselsetting, og er en sterk bidragsyter til den samlede verdiskapningen i Norge. Den bidrar videre til økt innovasjon og bevissthet rundt viktigheten av det å satse på forskning og utvikling (FoU) gjennom bedriftenes deltagelse i regionale maritime nærings- og kunnskapsklynger.

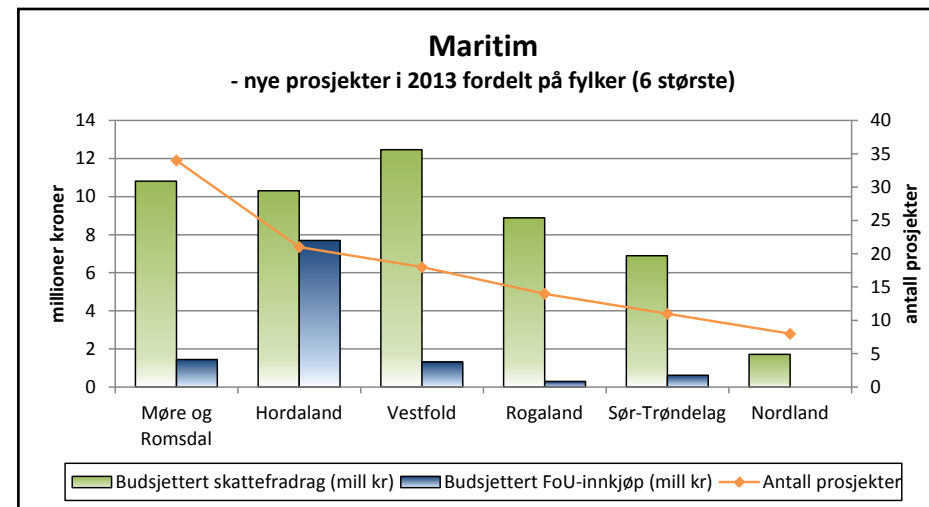
Hvis en ser nærmere på den geografiske beliggenhet til bedriftene i maritim sektor, vil en finne en rekke maritime klynger hvor deres spesialfelt og virksomhet varierer med bedriftenes geografiske beliggenhet:

- > Region Møre og Romsdal: Her vil en finne klynger av bedrifter innen design, bygging og operasjon av offshorefartøy.
- > Region Hordaland og Rogaland (inkludert Haugalandet): Her vil en finne klynger av bedrifter med maritime aktiviteter, i hovedsak relatert til petroleum og olje/gass.
- > Region Vest- og Aust-Agder: Her vil en finne klynger av bedrifter knyttet til bore- og letevirksomhet.
- > Region Buskerud og Vestfold: Her vil en finne klynger av bedrifter knyttet til leveranse av elektronikk og annet "subsea"-utstyr.

Figur 4.21: Maritim - aktive prosjekter i 2013 fordelt på fylker (6 største).

Den maritime næringen er representert i alle deler av landet, men vi ser at hovedtyngden av bedriftene i SkatteFUNN kommer fra fylkene Møre og Romsdal, Hordaland og Rogaland. Totalt stod disse tre fylkene for nær halvparten av alle 148 nye godkjente maritime prosjekter i SkatteFUNN i 2013. Desidert flest prosjekter (se figur 4.22) ble sendt inn fra Møre og Romsdal, mens Finnmark og Hedmark ikke hadde noen nye godkjente maritime prosjekt i 2013.

Figur 4.22: Maritim - nye prosjekter i 2013 fordelt på fylker (6 største).

Maritime prosjekter i SkatteFUNN opplevde en svak nedgang i antall nye godkjente søknader i 2013 sammenlignet med 2012. Samtidig ser vi en markant økning i de maritime prosjektenes kostnadsbudsjett sammenlignet med tidligere år. Totalt ble 148 prosjekter godkjent i 2013. For mer informasjon, se tabell 4.11 og 4.12.

Den gjennomsnittlige kvinneandelen i maritime prosjekter er lav sammenlignet med gjennomsnittet for alle sektorer i SkatteFUNN. I gjennomsnitt har 6,7 prosent av nye prosjekter i sektor Maritim kvinnelig daglig leder eller prosjektleder. Til sammenligning lå tilsvarende tall i 2013 for alle nye prosjekter i SkatteFUNN på 13,8 prosent.

Tabell 4.11: Nøkkeltall for sektor Maritim

Prosjekter	Antall	Antall med planlagt internasjonalt samarbeid	Antall Forskningsprosjekter	Budjetterte kostnader (mill kr)	Budjettert FoU (mill kr)	Budjettert skattefradrag (mill kr)
Nye 2013	148	67	5	458,0	28,3	76,0
Nye 2012	161	55	5	352,0	21,5	63,0
Aktive 2013	317		11	912,0	53,2	155,0
Aktive 2012	320		11	818,0	55,6	148,0

Tall viser at 28 prosent av alle nye prosjekter i 2013 har budsjettert med innkjøp av FoU-tjenester fra en eller flere godkjente FoU-institusjoner. Det ble budsjettert innkjøp av FoU-tjenester for nye prosjekter i 2013 på 28,3 millioner kroner.

Spesielt synes FoU-miljø knyttet til NTNU og Norsk Marinteknisk Forskningsinstitutt AS (Marintek) å ha inntatt en ledende posisjon blant foretrukne FoU-miljø i de maritime SkatteFUNN-prosjekter.

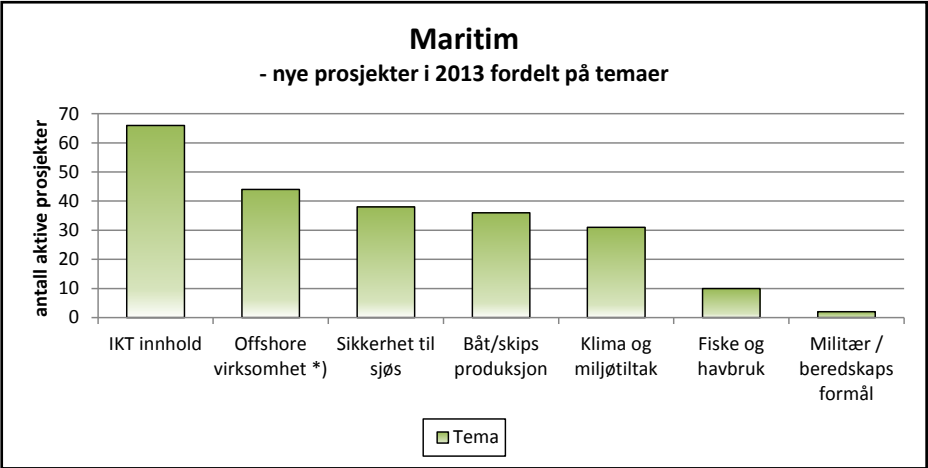
Nytt produkt eller ny tjeneste

Av de 148 nye godkjente maritime prosjektene i 2013 har 133 prosjekter som mål å ende opp som et nytt produkt, og 15 prosjekter som mål å ende opp som en ny tjeneste.

Norges klimapolitikk og globale klimautfordringer har gjort at den maritime næring må utvikle nye miljøvennlige løsninger for å oppfylle nasjonale og internasjonale krav til redusert utslipp til vann og luft.

En gjennomgang av nye prosjekter i 2013 viser at bedrifter i maritim næring er sitt ansvar bevisst når det gjelder å utvikle nye teknologiske løsninger som skal redusere utslippene fra næringer som opererer i hav- og kystområdene. Av nye godkjente SkatteFUNN-prosjekter i 2013, har hele 21 prosent som hovedmål å utvikle nye, miljøvennlige og bærekraftige løsninger.

Figur 4.23 viser en grov skisse av merking utført på nye godkjente prosjekter i 2013. Eksempler på slike løsninger er: nye løsninger for rensing av ballastvann, ulike former for avfallshåndtering, miljøvennlige fremdriftssystemer for skip, eksosrensing i form av

Figur 4.23: Maritim - nye prosjekter i 2013 fordelt på hovedmerking.
*) Av 44 prosjekter innen offshore, er fire prosjekter direkte relatert til nye, teknologiske løsninger for petroleum- / gassvirksomhet i nordområdene.

redusert NOx og SOx, og ulike løsninger som støtter opp under det økende fokus det er på utbygging og drift av anlegg innen fornybar energi, eksempelvis som bølgekraft og vindkraft.

Tabell 4.12: Antall nye prosjekter i sektor Maritim og totalt i SkatteFUNN

År	Antall nye godkjente sektor Maritim	Antall nye godkjente i alle sektorer	Prosentvis andel i sektor Maritim	Gjennomsnitt prosjektvarighet nye godkjente prosjekter (år)	Igangsatte prosjekters totale kostnads-budsjett for alle år (mill kr)
2003	256	3524	6,80 %	2	775
2004	241	2706	10,10 %	2	849
2005	159	2219	7,10 %	2,1	606
2006	131	1796	7,20 %	2,3	640
2007	104	1530	6,80 %	2,1	419
2008	134	1573	8,50 %	2,3	636
2009	126	1596	7,90 %	2,3	924
2010	134	1597	8,40 %	2,2	984
2011	123	1454	8,50 %	2,1	737
2012	161	1654	9,70 %	2,1	867
2013	148	2037	7,30 %	2,1	1089

Av nye godkjente SkatteFUNN-prosjekter i 2013, har hele 21 prosent som hovedmål å utvikle nye, miljøvennlige og bærekraftige løsninger for Maritim sektor. Foto: Edelpix

Katamaranen Fjordbris er kostnadseffektiv og miljøvennlig

Brødrene Aa AS har utviklet en ekstremt lettdrevet katamaran i karbonfiber. Den nyutviklede modellen Fjordbris er basert på skroglinjer fra Paradis Nautica AS. Skroget er 37 meter langt og designet for minimal motstand og best mulige sjøegenskaper i hastighetsområdet 25-35 knop med 180-250 passasjerer. Katamaranen er dimensjonert for bygging i karbonsandwich for å oppnå lavest mulig lettskipsvekt.

– Lav skipsvekt er en forutsetning for å oppnå god driftsøkonomi og lave miljøutslipp, sier administrerende direktør og prosjektansvarlig i Brødrene Aa AS, Tor Øyvin Aa. – Å bygge i karbon fremfor aluminium gir en stor vektreduksjon, og dermed også et lavere forbruk av drivstoff, forklarer han. Det senker driftskostnadene, og sparer miljøet samtidig.

Faglige medspillere i utviklingsarbeidet

Viktige fagmiljøer i tillegg til Paradis Nautica har vært FiReCo, Marintek, Sintef Raufoss og Marcontrol. Disse har bidratt med spisskompetanse på feltene skrogdesign, material-optimalisering, produksjonsrasjonalisering og elektronikkutrustning i utviklingen av Fjordbris. Rederiet Norled testet det ferdige produktet og fant blant annet at drivstoff-forbruket ved 35 knop var enda lavere enn man forventet under kontrahering av fartøyet.

Katamaranen Fjordbris er lett, kostnadseffektiv og miljøvennlig. Foto: Tor Arne Aasen/Brødrene Aa AS

Med Fjordbris regner Brødrene Aa med økt konkurransekraft nasjonalt og internasjonalt, som igjen kan sikre arbeidsplasser og lønnsomhet. Bedriften har økt fra 40 ansatte i 2002 til 118 i 2014, som er en tredobling av staben.

Bedriften har hatt 18 godkjente SkatteFUNN-prosjekter siden SkatteFUNN-ordningen ble etablert i 2002. Det siste prosjektet i rekken har godkjenning ut 2014 og dreier seg om utvikling av et bevegesdempende system for skjærende katamaranskrog.

4.3.10 Metall

Foto: Shutterstock

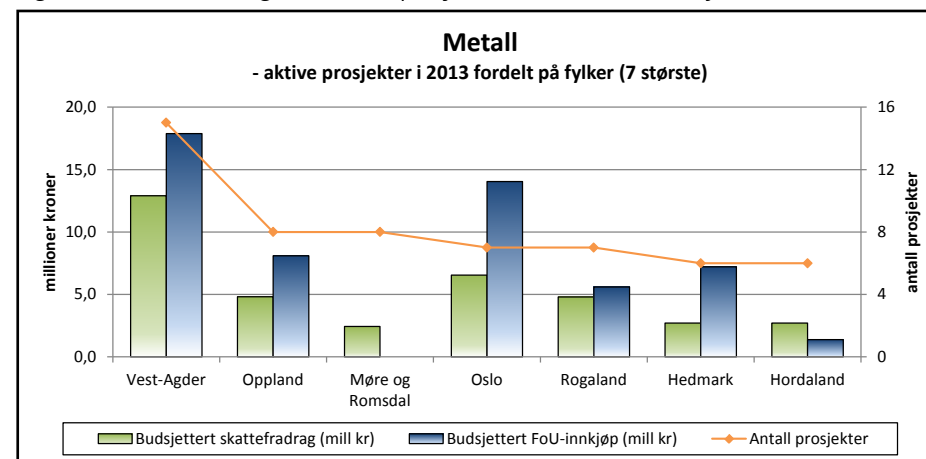
Næringssektoren Metall omfatter bedrifter som produserer metaller, legeringer og ferdige produkter hvor metall har en avgjørende betydning for produktets egenskaper og funksjon. Det er dels råvarer produsert i en prosess og levert som bulkvarer, eller stenger, bolter og ferdigvarer levert som stykk-gods.

Tabell 4.13: Nøkkeltall for sektor Metall

Prosjekter	Antall	Antall med planlagt internasjonalt samarbeid	Antall Forsknings-prosjekter	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert FoU (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Nye 2013	31	16	5	86,1	10,2	14,3
Nye 2012	46	23	9	195,5	36,4	29,6
Aktive 2013	92		20	434,8	76	58,1
Aktive 2012	104		22	370,2	65,8	59,4

Tilgang på nye prosjekter i sektoren viser, i motsetning til de fleste næringsområder, en nedgang, etter oppsvinget i forrige år. Antall aktive prosjekter totalt går også ned. Det er ingen endringer av betydning for den geografiske fordeling av aktive prosjekter i forhold til fjoråret. Vest-Agder, med sin næringsklynge i denne sektoren i Kristiansand, Mandal og Farsund, er det førende fylket. Toten- og Raufoss-miljøene følger godt opp, og fra Oslo ledes mange FoU-prosjekter fra bedriftenes hovedkontor.

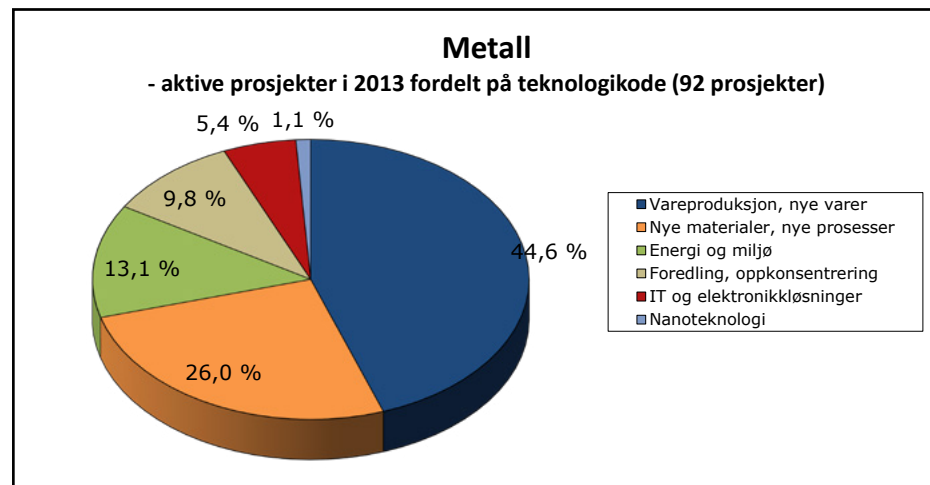
Figur 4.24 viser fordelingen av aktive prosjekter i 2013 i de største fylkene i sektoren.

Figur 4.24: Metall - aktive prosjekter i 2013 fordelt på fylker (7 største).

Materialteknologi for nye metallbaserte varer og nye produksjonsprosesser er typisk for hva FoU-prosjektene i denne sektoren dreier seg om, og utgjorde til sammen 70,6 prosent av alle prosjektene. Energi og miljøteknikk er viktig for bedriftene, og oftest er det en sammenheng mellom disse temaene i prosjektene. Bedriftene synes å ha redusert kjøp av FoU-tjenester. Antall industrielle forskningsprosjekter har gått ned, noe som tyder på at det er flere markedsnære prosjekter.

Figur 4.25 Fordeling av prosjektene i sektor Metall på teknologikoder.

Figur 4.25: Metall - aktive prosjekter i 2013 fordelt på teknologikode (92 prosjekter).

IKT-prosjekter utgjør nå en mindre del enn tidligere, også i forhold til andre næringer. Når det gjelder bedriftenes prosjektorganisering, har sektor Metall lavt innslag av kvinnelige ledere i styringsposisjon for SkatteFUNN-prosjektene. Andelen ligger på ca. 10 prosent.

Kjernebormaskin med unik kapasitet

HR Maskins portable kjernebormaskin med elektromagnet er i verdensklasse.

Rakkestad-bedriften HR Maskin AS har spesialkompetanse innen kjerneboring i stål. Kundene er for det meste aktører innen skipsbygging og offshore, spredt rundt i verden.

Bedriften har kommet i mål med et FoU-prosjekt hvor sluttproduktet er en portabel kjernebormaskin med en størrelse og kapasitet ingen hittil har oppnådd. Den nyutviklede maskinen håndterer kjernebor opp til 200 mm i diameter og kan gjenge innvendige hull opp til 52 mm i diameter. Så store bor har hittil bare vært mulig å bruke på store stasjonære borverk. Motoren er én-faset, og kan drives av 16 ampere nettverk.

Kø av utfordringer

– Utfordringene stod i kø ved oppstarten av prosjektet i 2008, sier teknisk sjef Svein Backe. Som eksempel nevner han at det stilles ekstreme krav til motor og girsystem når den samme maskinen skal levere både høyt turtall til små bor, og høyt dreiemoment til store bor. Siden bormaskinen var ment for alle verdensdel, måtte motoren også styres med en styreenhet som skulle kunne tilpasses ulike elektriske systemer og strømnett med spenningsvariasjoner.

HR Maskin måtte helt til Sør-Korea for å finne en samarbeidspartner til det kompliserte utviklingsarbeidet. Den store avstanden mellom Norge og Sør-Korea ble en ekstra utfordring gjennom prosjektperioden.

Finansiering og faglig gevinst

FoU-prosjektet har pågått i seks år. Av offentlig finansiering har HR Maskin bare mottatt støtte fra SkatteFUNN i Forskningsrådet. Støtten har vært på anslagsvis 1 million kroner i form av skattefradrag, som utgjør 20 prosent av de totale prosjektkostnadene. Resterende kostnader har bedriften selv stått for.

– Uten støtten vi har fått fra SkatteFUNN, hadde et prosjekt som dette ikke latt seg realisere for et lite firma som oss, mener daglig leder Aage Solbrekke.

– For oss var søknadsprosessen krevende, men også lærerik. Vi måtte sette hele prosjektet i et perspektiv for å få en så rasjonell fremdrift som mulig. Vi har så absolutt fått en faglig gevinst av prosessen, og det har bidratt til at vi nå vurderer nye prosjekter som vi "tør" å sette i gang.

Foto: HR Maskin AS

4.3.11 Miljø

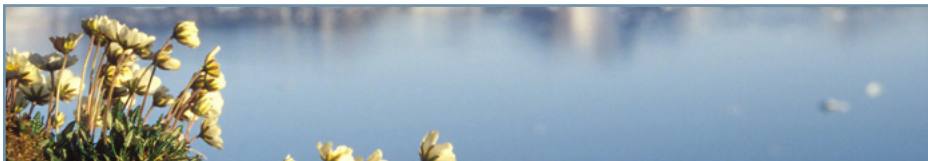

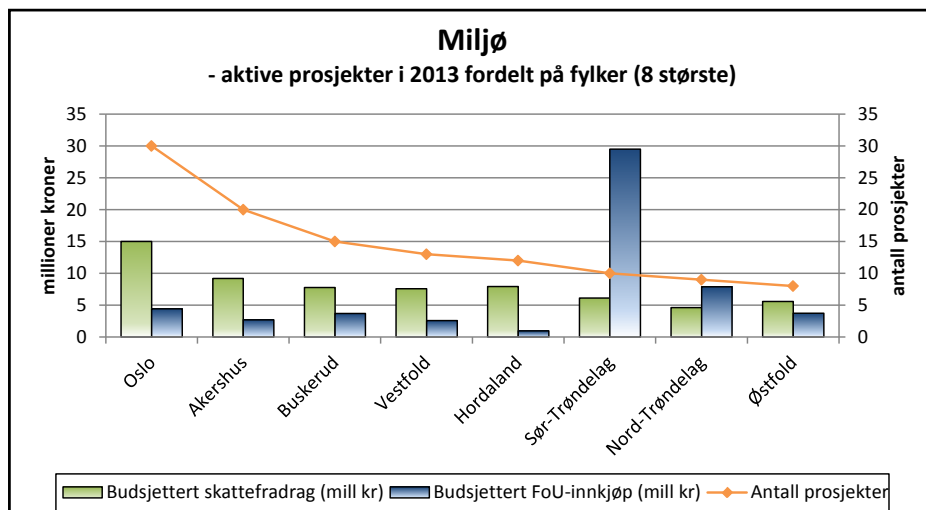
Foto: Shutterstock

Prosjektene i miljøsektoren er ofte flerfaglige, og problemstillingene kommer fra alle bransjer. Felles for prosjektene er at hovedmålene dreier seg om å forbedre miljøet rundt oss.

Tabell 4.14: Nøkkeltall for sektor Miljø

Prosjekter	Antall	Antall med planlagt internasjonalt samarbeid	Antall Forsknings-prosjekter	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert FoU (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Nye 2013	63	26	11	170,8	8,9	30,9
Nye 2012	70	30	18	238,5	38,3	37,1
Aktive 2013	157		36	522	61,7	86,8
Aktive 2012	178		34	572,2	61,4	91,4

SkatteFUNNs miljøportefølje ble mindre fra 2012 til 2013, dette fordi det kom inn 10 prosent færre prosjekter enn året før. Antall søknader er tilbake på 2011-nivå, noe som med tanke på den generelle økningen i SkatteFUNN-prosjekter, er overraskende. Men dette kan også komme av at prosjekter med miljøfokus har blitt registrert på andre sektorer.

Figur 4.26: Miljø - aktive prosjekter i 2013 fordelt på fylker (8 største).

Prosjektene fra miljøsektoren kommer fra hele landet, men hoveddelen kommer fra regionen rundt Oslofjorden. Særlig kommer det mange fra Oslo og Akershus, men også Buskerud og Vestfold har mange bedrifter med prosjekter i miljøsektoren.

Prosjektene fra miljøsektoren kommer fra hele landet, men hoveddelen kommer fra regionen rundt Oslofjorden.
Foto: Shutterstock

Fagmessig er sektoren veldig spredt, men de viktigste områdene er miljøovervåking, vann og avløp og avfallshåndtering. Innenfor vann og avløp er det ventet en stigning i aktivitet fremover. Bransjen står foran store investeringer og ser etter nye og innovative løsninger på sine problemer.

Det skjer mye spennende, spesielt innenfor to områder. Det ene er innenfor vannkvalitet, der flere norske selskaper har internasjonale ambisjoner. Det er sterke fagmiljøer på blant annet overvåking av vannkvalitet og på filtrering. Det andre området er innenfor innovativ anleggsvirksomhet. Der er man opptatt av å kunne rehabilitere og utvide eksisterende infrastruktur gjennom å benytte såkalt NoDig-teknologi.

Mer miljøvennlige jordprodukter fra biologisk avfall

Lindum AS utvikler og selger nye jordprodukter basert på fornybare ressurser som er tilgjengelige gjennom biologisk avfall.

– FoU-baserte prosjekter har i en årrekke vært en integrert del av Lindums verdiskapning, og SkatteFUNN-ordningen hjelper oss å effektivt teste ut våre idéer i praksis, noe som igjen gir nye forretningsområder, nye produkter og økt lønnsomhet. Dette sier assisterende direktør Bjørn Øivind Østlie. Han sier videre at Lindum AS er et kommunalt eid aksjeselskap som siden starten i 2001 har drevet en stadig mer verdiskapende avfallsvirksomhet utenfor Drammen.

I SkatteFUNN-prosjektet "Utvikling av nye produkter til landbruket" sikter Lindum mot å utvikle nye og mer miljøvennlige jordprodukter, med mindre bruk av torv og økt bruk av biorest fra deres eget biogassanlegg. I arbeidet med jordproduktene har de både videreutviklet sitt eget laboratorium med ny testmetodikk, og utført vekstforsøk i småskala og dyrkingsforsøk i samarbeid med Bioforsk. Alt har vært gjort i nært samarbeid med fremtidige kunder i gartnerier og landbruket, og resultatene har vært gode.

– Tidligere har fokus vært å lage slamkompost til kornprodusenter, forteller Østlie. - Når vi nå utvikler nye produkter også til gartnerier, åpner det seg nye markeder, deriblant en avtale med landets største anleggsgartner.

Samtidig skaffer de god og lønnsom avsetning for 3 000 årstonn med biorest fra

biogassanlegget – tonn som ellers måtte fraktes og avsettes i markeder med liten eller ingen betalingsvilje.

Østlie håper at prosjektet også vil bidra til økt fokus på kvaliteten av landbruksjord. – Store deler av landbruksjorden i verden utarmes, og det brukes for mye torv, som er en ikke-fornybar og næringsfattig ressurs.

– Lindum ønsker med dette prosjektet å peke på at det finnes gode og mer miljøvennlige løsninger som kan bli tilgjengelige umiddelbart – dersom man har kompetanse og endringsvilje nok. SkatteFUNN er en viktig katalysator i dette arbeidet, avslutter Østlie.

Lindum forvandler biologisk avfall til miljøvennlige jordprodukter. Foto: Photodisc

4.3.12 Petroleum / Olje og gass

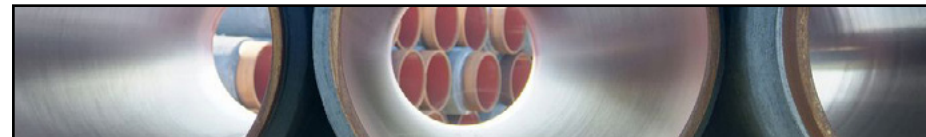

Foto: Shutterstock

Petroleumssektoren er Norges største næring med hensyn til verdiskapning, investeringer og skatteinngang. Petroleumsaktiviteten sysselsetter direkte og indirekte nærmere en kvart million arbeidstagere. Utfra aktiviteten på sokkelen de siste 40 år, er det etablert en internasjonalt ledende utstyrs-, service- og tjenesteindustri i Norge og hos datterselskaper i utlandet, med en omsetning på over 400 milliarder kroner, og med god lønnsomhet.

Mesteparten av aktiviteten er samlet i etablerte og robuste regionale næringsklynger rundt kysten fra Oslo til Trondheim. Det er stort spenn i bedriftstyper, fagområder og størrelser. Vi finner også vellykkede teknologiselskaper som har blitt innlemmet i store konserner som Aker, FMC, Schlumberger, Halliburton og General Electric, men som fortsatt bruker SkatteFUNN-ordningen for sin FoU-aktivitet.

SkatteFUNN-prosjekter i sektor Petroleum/Olje og gass preges av tverrfaglighet og kunnskapsintensivt arbeid med stor grad av IKT-anvendelse innenfor alle områder. Innsamling og analyse av geologiske data, bruk av sanntidsdata i produksjon, boring, instrumentering for høyt trykk / temperatur, ventiler, kompressorer, injeksjon og pumpeløsninger, subsea generelt og HMS er temaer som går igjen. Mange prosjekter er rettet mot mer kostnads-effektive oppstrømsløsninger, som mer effektiv og automatisert kontinuerlig boring. Bedriftene rapporterer at de arbeider mot slike løsninger som resultat av operatørens kostnadsøkninger og for å styrke egen konkurransekraft.

Det er en fin trend at flere og mindre selskaper innen service, støttetjenester og vedlikehold, innvilges FoU-støtte. Det jobbes aktivt fra mange små og mellomstore bedrifter for å utvikle effektive støttetjenester innenfor Integrated Operations, leverandør-samhandling, logistikk, opplæring og systematisk HMS-arbeid. Vi ser også at det med basis i avanserte offshoreløsninger tilpasses teknologi for onshore-virksomhet.

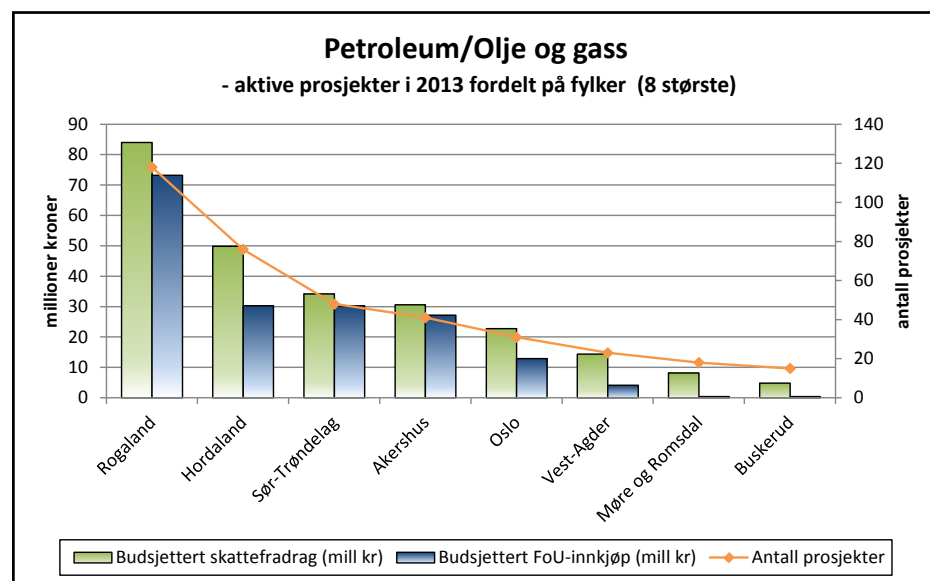
Tabell 4.15: Nøkkeltall for sektor Petroleum/Olje og gass

Prosjekter	Antall	Antall m planlagt internasjonalt samarbeid	Antall Forskningsprosjekter	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert FoU (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)	Gjennomsnittlig kostnadsbudsjett (mill kr)
Nye 2013	241	115	40	945,6	56,7	136,3	3,9
Nye 2012	182	66	11	683,8	54,5	106,1	3,8
Aktive 2013	433		64	1934,8	189,8	284,6	4,5
Aktive 2012	392		45	1652,3	191,6	248,9	4,2

Investeringer på sokkelen, samt aktiviteten hos utstyrs- og tjenesteleverandører til petroleumssektoren, var rekordstor, med god lønnsomhet i 2013. Norsk industri har nå tapt flere store utbyggingskontrakter, og noen store aktører melder om redusert ordreinngang og bemanning fremover. Investeringsaktivitet på sokkelen har nådd toppen, og kostnadsnivået har gjort at flere investeringsprosjekter er utsatt.

Sektor Petroleum/Olje og gass har **433 aktive** SkatteFUNN-prosjekter med en budsjettert FoU-verdi på totalt 5,279 milliarder kroner for de neste tre år. For 2013 er total budsjettert FoU-innsats på 1,934 milliarder kroner, med budsjettert skattefradrag på 284,6 millioner, hvorav typisk 75-80 prosent blir realisert som skattelette.

Det ble innvilget **244 nye** SkatteFUNN-prosjekter med en total FoU-kostnadsramme på 954 millioner i 2013. Dette er en økning på 34 prosent i antall prosjekter og hele 39 prosent for budsjetterte kostnader sammenlignet med 2012. Gjennomsnittlig prosjektstørrelse er litt lavere for de nye enn for aktive prosjekter. Dette har sin årsak i sterkere økning for mindre bedrifter hvor prosjektene har lavere kostnadsbudsjetter og gjerne ett til to års varighet. Justert for ett enkeltstående nytt prosjekt med totalbudsjett på nesten 500 millioner kroner, er reell gjennomsnittlig prosjektstørrelse for nye prosjekter på 3,57 millioner kroner i 2013.

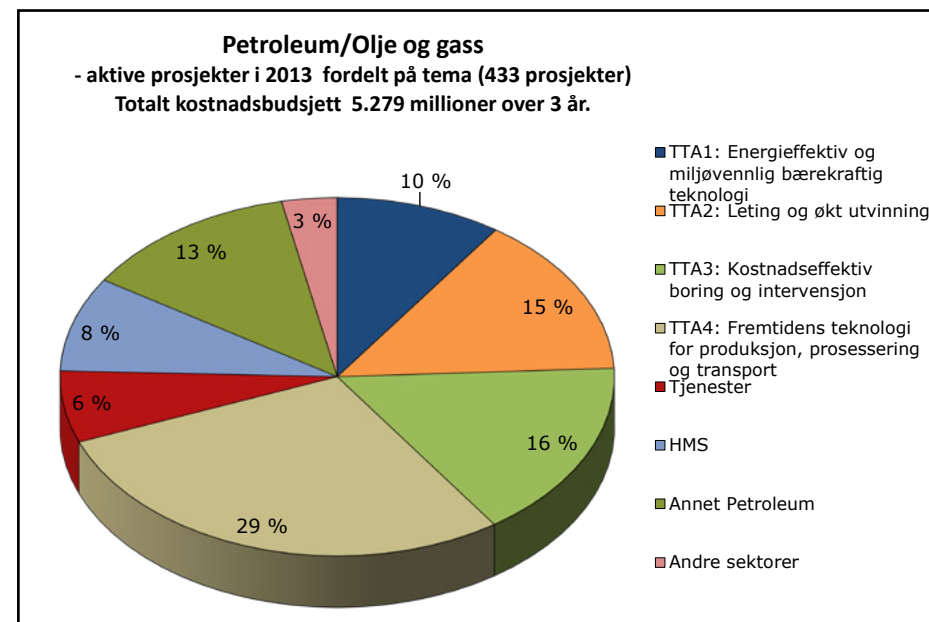

Figur 4.27: Petroleum/Olje og gass - aktive prosjekter i 2013 fordelt på fylker (8 største).

Bedrifter i de seks største fylkene står for 337 aktive prosjekter som utgjør 78 prosent av totalt antall prosjekter, og hele 87 prosent av de totalt budsjetterte prosjektkostnadene. For nye prosjekter i 2013 er det økning hos de tradisjonelle oljefylkene, mens Sør-Trøndelag har en nedgang på 33 prosent til 22 nye prosjekter.

Det er bedriftene på det sentrale Østlandet som utmerker seg med sterkest vekst (antall nye prosjekter / prosent økning fra 2012 til 2013). Det gjelder spesielt Buskerud (14 / 367 prosent), fulgt av Akershus (11 / 85 prosent) og Vestfold (7 / 75 prosent), som til sammen gir 64 nye prosjekter og en total økning på 83 prosent. Storparten av dette er fra bedrifter i næringsklyngen Subsea Valley.

Finnmark, Nord-Trøndelag, Oppland og Aust-Agder hadde ingen nye prosjekter i 2013. Budsjettert innkjøp av FoU-tjenester har falt med 1 prosent fra 2012 til 189 millioner kroner, tross den sterke økningen i aktive prosjekter.

Figur 4.28: Petroleum/Olje og gass - aktive prosjekter i 2013 fordelt på tema (433 prosjekter).

Tematisk omhandler 69 prosent av prosjektene, som har et totalt kostnadsbudsjett på 4,123 milliarder (78 prosent av totalkostnadene), hovedkomponenter innenfor Norges teknologistrategi for petroleum (OG21) på de fire nasjonale FoU-satsningsområdene TTA1-4 (Targeted Technology Areas).

Økt ressursutvinning og mer kostnadseffektiv leting, utbygging og drift er klar statlig målsetning. Prosjektene innenfor TTA1-4 reflekterer disse ambisjonene og har en høy gjennomsnittlig FoU-kostnad på 13,7 millioner. Typisk varighet er 3 år.

TTA4 er den største gruppen og står for 29 prosent av prosjektene med en totalverdi på 1,675 millioner kroner. Dette er en samling av prosjekter ifra tidligere OG21 TTA4-7 kategoriseringen. Den inneholder temaer som integrerte operasjoner og reservoarstyring, undervannsprosessering, gass og transport, undervannsteknologi, prosesseteknologi og produksjonsteknologi. TTA3 boring og brønn står for 16 prosent av prosjektene, men er den mest kapitalintensive delen med budsjetterte kostnader på 1,225 millioner (23,2 prosent av totalkostnader) og den høyeste gjennomsnittlige prosjektstørrelsen på 17,5 millioner.

Kategorien Annet inneholder typisk materialteknologi, elektroteknikk, mekaniske løsninger og spesialkomponenter for andre aktører eller servicevirksomhet, men også IKT-prosjekter med bruk av sosiale medier, forskjellige app-er og nettsky-applikasjoner. Her er det også en del prosjekter som omhandler bruk av petroleumsprodukter til landindustri og forbrukere.

Petroleumsnæringen er veldig mannsdominert, og andelen kvinnelige prosjektledere har sunket fra 6 prosent i 2012 til bare 5 prosent i 2013.

Fiskebølbedrift er verdensledende på oljevern

NorLense har tatt oljevern et steg videre med sin nye oljetrål.

Norsk oljevernutstyr har hittil fungert best når oljesølet har befunnet seg på vannoverflaten, og det har vært moderate vind- og strømningsforhold.

– NorLenses nyutviklede lenseutstyr er i stand til å samle opp olje i mer krevende vind- og bølgeforhold enn dagens utstyr kan. Mesteparten av olje som er brutt ned til dråper og presset ned i sjøen, kan også fanges opp, sier forskningsleder i NorLense, Hugo Svendsen. Lenseutstyret har vært testet både i tank og på sjøen.

– Oljetrålen blåses automatisk opp, og siden trålen settes ut direkte fra container/trommel, er det ikke behov for dekksplass. Hele oljetrålen opereres av én person alene, forklarer Svendsen.

Oppsamlingsbagen kan kobles på og av mens man er på sjøen. Bagen har en egen funksjon for å separere olje fra vann. Fordi oljen blir samlet i en bag som ligger i sjøen, kan også fartøy uten tank eller annen lagringsplass delta i opprydningsarbeid ved oljeutslipp.

NorLense arbeider videre med oppgaver knyttet til oljevern. Stikkord for deres neste prosjekt er blant andre: Kulde og HMS for de som skal arbeide med oljevern under ekstreme forhold. Foto: NorLense AS

Utfordringer i prosjektet

Virvler, turbulens og høy strømhastighet gir krevende forhold i oljevernarbeidet. Blant viktige mål med den nye lensen, var at den skulle kunne fange oljen som befinner seg på toppen av vannsøylen, og forhindre at den blir dratt ned i vannet under.

Kommende utfordringer

NorLense arbeider videre med oppgaver knyttet til oljevern, og har et pågående prosjekt som dreier seg om oljevern i arktiske forhold med opptil minus 25 grader.

4.3.13 Reiseliv/Turisme

Foto: Beate Noline Andersen

Å være til stede i øyeblikket, og helt oppslukt av en opplevelse, er avgjørende for å få ekstraordinære opplevelser. Hva er det som skaper disse intense øyeblikkene av total tilstedeværelse, og som kan gi turistene "gåsehudopplevelser"?

Problemstillingen er sentral i flere av SkatteFUNNs reiselivsprosjekter. Ny kunnskap om hva det er som gjør at kundene oppsøker en destinasjon, og hva som gjør at de vender tilbake, er vesentlig for å utvikle gode og relevante produkter og tjenester.

Et «nær-hvalen»-øyeblikk kan gi gåsehudopplevelsen for mange. Turister kommer til Norge for å dra på hvalsafari, blant annet til Andenes og Tysfjord i Nordland. Foto: Digital Vision

Destinasjonsutvikling i by og bygd dreier seg også om å tiltrekke seg besøkende, næringsliv og investorer fra et nasjonalt og internasjonalt marked gjennom opplevelser via kunst, kultur, historie, sport, natur og geografi. Opplevelser kan være knyttet til bygninger, historiske spill og teater, sportsstevner, sportsarrangementer, kulturfestivaler, konserter, naturaktiviteter, konferanser eller annet. Prosjektene søker å skape attraksjoner som gir oppmerksomhet og bygger merkevare for destinasjonen.

Aktive reiselivsprosjekter i SkatteFUNN

I SkatteFUNN var det i 2013 34 aktive reiselivsprosjekter, med et samlet kostnadsbudsjett på 99,1 millioner kroner, for aktiviteter med planlagt gjennomføring i 2013. Budsjettert skattefradrag for de samme prosjektene var 18,7 millioner kroner for kostnadsåret 2013.

Tabell 4.16: Nøkkeltall for sektor Reiseliv/Turisme

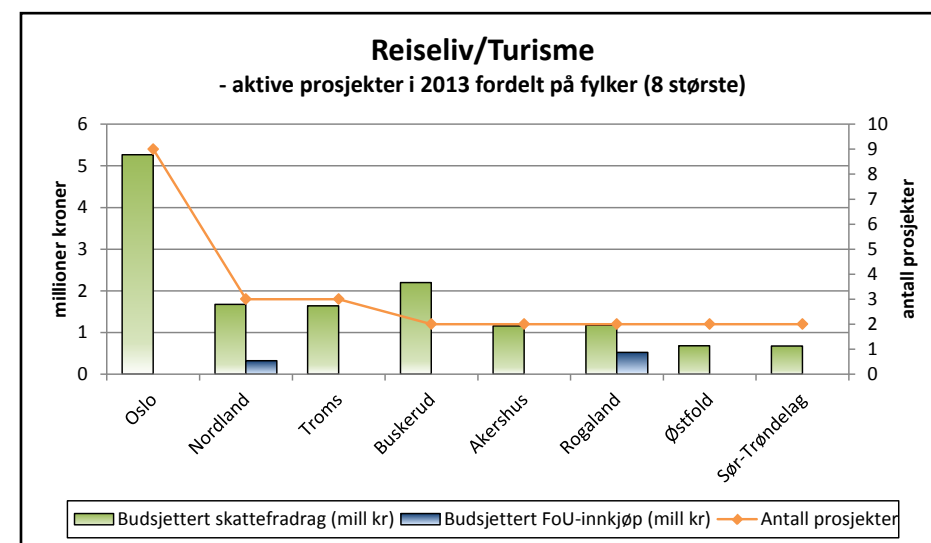
Prosjekter	Antall	Antall med planlagt internasjonalt samarbeid	Antall Forskningsprosjekter	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert FoU (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Nye 2013	19	5	4	54,6	0,9	10,6
Nye 2012	16	5	1	35,3	0,4	6,7
Aktive 2013	34		5	99,1	0,9	18,7
Aktive 2012	31		1	69,8	1,5	13,5

Nye prosjekter i 2013

SkatteFUNN registrerer en liten økning i antall nye reiselivsprosjekter. 19 nye prosjekter ble godkjent i sektor Reiseliv/Turisme i 2013. De nye reiselivsprosjektene hadde et samlet kostnadsbudsjett på 54,6 millioner kroner, og et samlet budsjettert skattefradrag på 10,6 millioner kroner, for aktiviteter med planlagt gjennomføring i 2013.

Flest reiselivsprosjekter i Oslo

I SkatteFUNNs portefølje er det flest reiselivsprosjekter fra Oslo, men stort sett alle fylker hadde aktive reiselivsprosjekter i 2013.

Figur 4.29: Reiseliv/Turisme - aktive prosjekter i 2013 fordelt på fylker (8 største).

Fordeling av forsknings- og utviklingsprosjekter

29 aktive reiselivsprosjekter i 2013 er klassifisert som eksperimentell utvikling i henhold til skattelovens definisjon av forskning og utvikling, mens 5 prosjekter er definert som industriell forskning.

Innkjøp av FoU-tjenester i reiselivsprosjekter

Tall fra SkatteFUNN-databasen indikerer at bedrifter i sektor Reiseliv/Turisme i beskjedent grad kjøper tjenester fra godkjente FoU-institusjoner i sine utviklingsprosjekter. 6 av 34 prosjekter oppgir at prosjektet gjennomføres i samarbeid med FoU-miljøer av denne typen. Reiselivsprosjektenes samlede budsjett for innkjøp av FoU-tjenester fra godkjente institusjoner var i 2013 budsjettet til ca. 1 million kroner for aktiviteter med planlagt gjennomføring i 2013.

Destinasjonsutvikling handler om å tiltrekke seg besøkende gjennom opplevelser. XXLofoten viser frem Verdens tak hver sommer. Foto: XXLofoten

Reiseliv i skjæringsfeltet mellom ulike fagdisipliner

Reiselivsprosjekter befinner seg ofte i skjæringsfeltet mellom ulike fagdisipliner. De handler om å utvikle bedre, morsommere og mer effektive varer, tjenester og systemer for å tiltrekke seg kunder nasjonalt og internasjonalt. IKT, opplevelse, eventyr, fysisk aktivitet, mat, kunnskap, læring, effektivitet, automatisering og trygghet er stikkord som inngår i svært mange av problemstillingene.

I tillegg vil en del reiselivsrelatert kunnskap bli produsert gjennom forskning og utvikling som har et annet hovedfokus. Omfanget av «Reiselivs-FoU» er derfor en krevende øvelse å anslå. Dette ser vi spesielt godt i SkatteFUNNs portefølje, der svært få reiselivsrelaterte prosjekter av bedriftene selv plasseres i kategorien Reiseliv, men der vi finner flere prosjekter i kategoriene IKT, Mat, Kultur, Transport og Annet, som skal anvendes innenfor reiselivet.

IKT og tjenester i reiselivet

IKT er en viktig generisk teknologi for utvikling av varer, tjenester og effektive prosesser også i reiselivsnæringene. Nær 90 prosent av prosjektene handler om å utvikle nye eller bedre tjenester, og nesten alle prosjektene skal ta i bruk IKT for å realisere dette.

Bedriftene i sektor Reiseliv/Turisme

Bedriftene i reiselivsporteføljen varierer i størrelse, fra enkeltpersonforetak til 456 ansatte. 21 av 34 prosjekter oppgir at bedriften har 10 eller færre ansatte. Omtrent halvparten av bedriftene hadde etableringsår 2003 eller senere, og eldste bedrift i utvalget ble etablert i 1924. 7 av prosjektene hadde kvinnelig daglig leder i 2013, og 4 av prosjektene hadde kvinnelig prosjektleder.

Logistikk, mat og sikkerhet er stikkord som illustrerer at reiselivsprodukter og -tjenester befinner seg i skjæringsfeltet mellom mange ulike fagdisipliner og næringsaktører. Foto: Edelpic, Andreas B. Johansen

XXLofoten vil gjøre Nord-Norge til en attraktiv destinasjon for kongresser

XXLofoten AS har ambisjoner om å gjøre Nord-Norge til en internasjonal og attraktiv destinasjon for kongresser. Allerede nå kan du oppleve svært mye.

XXLofoten har vunnet den prestisjefulle Reiselivsprisen og ble årets reiselivsbedrift 2012, for sitt bærekraftige konsept og sine meningsfulle opplevelser til et bredt marked. Bedriften er en totalleverandør på forretnings- og arrangementsturisme i Lofoten. I sommerhalvåret arrangerer XXLofoten blant annet en 3,2 mil lang svømmetur langs øyrekken. Nå ønsker

selskapet å løfte Lofoten opp på det internasjonale kongressmarkedet.

En utfordring for selskapet er at kongressmarkedet er nytt for regionen. For å nå opp internasjonalt må XXLofoten finne en måte å knytte ulike aktører i regionen sammen. De så for seg at et helhetlig verktøy kunne være løsningen, og gjennom SkatteFUNN-prosjektet til XXLofoten er de godt i gang med å utvikle løsninger og software for integrering av data på tvers av reiselivsaktører.

En annen utfordring XXLofoten sto overfor var å skille prosjektet klart fra daglig drift. For å utvikle velfungerende programvare ble gjentakelser og utprøving i egen virksomhet tidlig viktig. I den forbindelsen lå prosjektarbeidet tett inntil bedriftens daglige arbeid. Men med tanke på at den type utprøving var nødvendig for å få til en realistisk test, ble prosjektet godkjent.

Kompetanseaktører som har vært involvert i kunnskapsarbeidet er Nordlandsforskning, Mimir, Nofima, Universitet Nordland og Høgskolen i Bodø, gjennom blant annet VRI-programmet Nordland og ARENA-prosjektet «Innovative opplevelser».

Sammen med andre offentlige støtteordninger som VRI og ARENA, har SkatteFUNN støttet XXLofoten AS og en rekke samarbeidspartnere i kunnskapsarbeidet for å utvikle et helhetlig Nord-Norgetilbud til det internasjonale kongressmarkedet.

Dette arbeidet innebærer ny kunnskap om logistikk- og kommunikasjonsløsninger på tvers av aktører i regionen, og videreføres i nye prosjekter.

XXLofoten arrangerer blant annet en 3,2 mil lang svømmetur langs Lofoten. Foto: XXLofoten

4.3.14 Skog/Tre

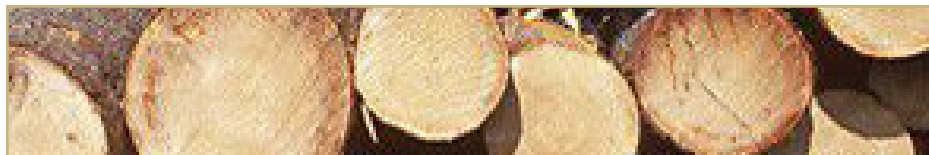

Foto: Shutterstock

Prosjektene kommer fra skogeiere og bedrifter som vil delta i utviklingen av de verdier skogen representerer, både økonomisk og for miljøforbedringer. Temaene i sektoren er sammensatt, men i mindre grad enn tidligere rettet mot skogens vekstforhold. Prosjekter rettet mot skogbruksmaskiner, utvikling av tjenesteytende kompetanse og videreforedling av materialer og energiråstoff, er økende.

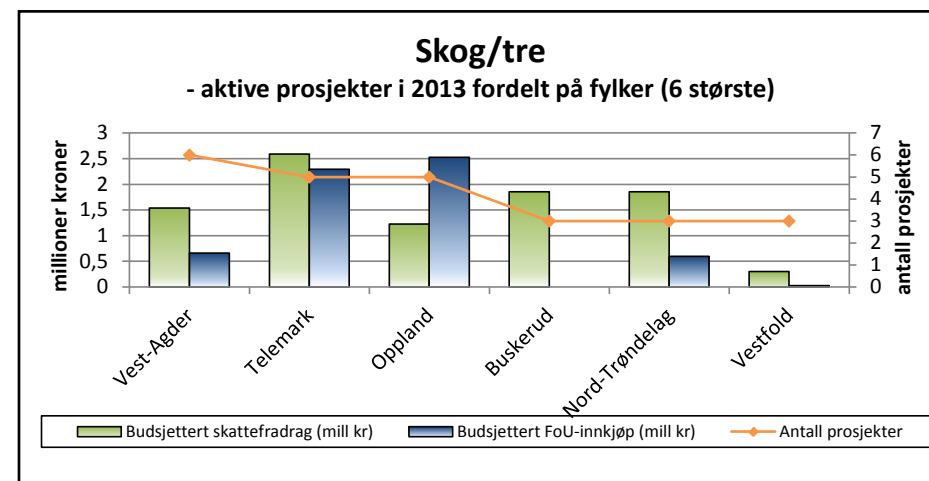
Tabell 4.17: Nøkkeltall for sektor Skog/Tre

Prosjekter	Antall	Antall med planlagt internasjonalt samarbeid	Antall Forsknings-prosjekter	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert FoU (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Nye 2013	18	7	0	42,5	1,4	6,9
Nye 2012	18	9	2	53,9	1,2	9,3
Aktive 2013	39		2	113,6	7,5	17,4
Aktive 2012	39		3	98,0	5,5	17,2

Sektoren hadde i 2013 like mange godkjente søknader som året før. Summen av budsjetterte kostnader for de aktive prosjektene viste en økning som en følge av at enkelte eldre prosjekter hadde store budsjetter for året. De nye prosjektene viser nedgang i kostnadsvolum på mer enn 20 prosent i forhold til 2012. Ingen nye prosjekter i 2013 ble klassifisert som forskningsprosjekter. Antall prosjekter med internasjonal deltakelse er klart redusert.

Fylkesfordelingen har variert betydelig etter papirindustriens reduserte satsing på FoU. Selv om de fleste nye prosjekter i 2013 kom i Vest-Agder, har Telemark vært mest stabil de siste to år.

Figur 4.30 (neste side) gir en fylkesvis fordeling av aktive prosjekter.

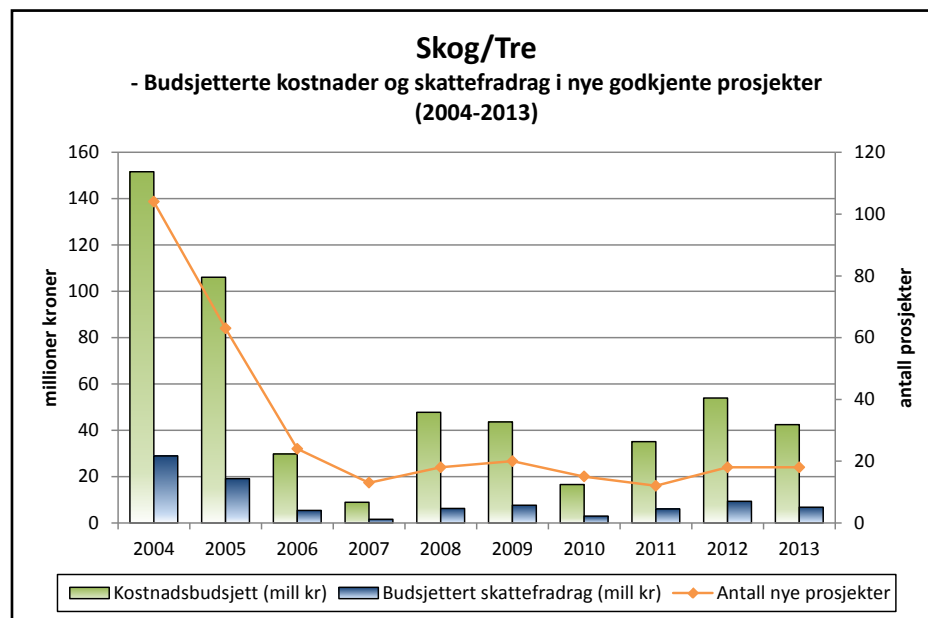
Figur 4.30: Skog/Tre - aktive prosjekter i 2013 fordelt på fylker (6 største).

Prosjektfordeling på temaer viser oppgang for Energifremstilling og -distribusjon, samt IKT- tjenester.

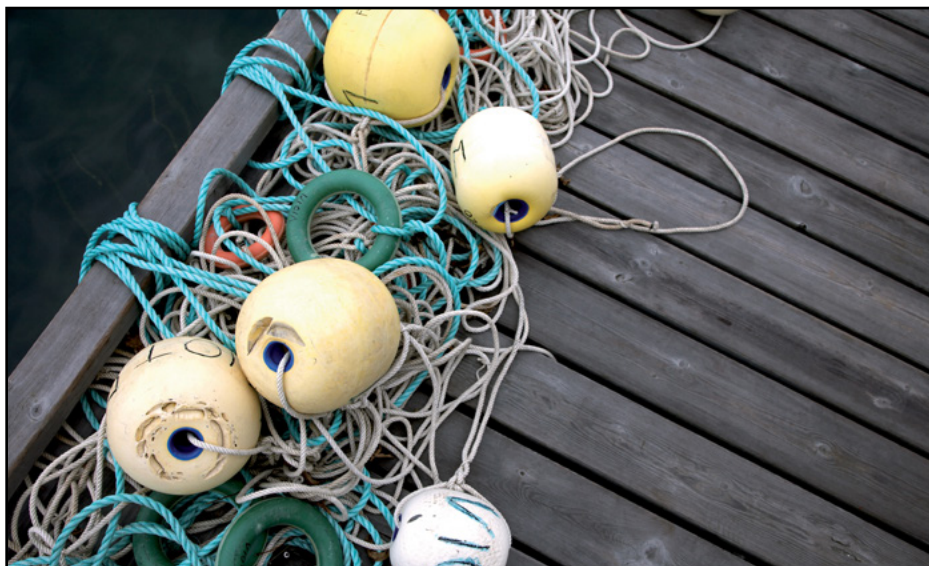
Tabell 4.18: Prosentandel av antall prosjekter i sektor Skog/Tre i 2012 og 2013 fordelt på temaer (fagkoder)

Fagkoder	% andel av antall prosj.	
	2012	2013
Kontinuerlige produksjonsprosesser	18	15
Materialteknologi	12	5
Vareproduksjon	28	21
Energi-fremstilling og distribusjon	10	15
Kunnskapsbaserte tjenester og IKT	8	18
Materialhåndtering	8	8
Miljøfag	8	8
Skogbruk	8	10
Sum	100	100

Figur 4.31 gir en oversikt over utviklingen i de nye godkjente prosjektene i sektoren fra 2004 til 2013.

Figur 4.31: Skog/Tre - Budsjetterte kostnader og skattefradrag i nye godkjente prosjekter (2004-2013).

Fersk EU-lovgivning gir begrensninger på import av tropisk tre. Dette vil minske presset på utryddingstruede treslag, og øke etterspørselen etter Kebonys produkter. Les mer om Kebony på neste side. Foto: Kebony AS

Miljøvennlig og holdbar forbedring av treverk

Kebony benytter plantebasert impregnering for å gjøre nordisk tre like robust som tropiske tresorter. Teknologien gir treet materialegenskaper som kan sammenlignes med tropiske tresorter med hensyn til hardhet, bestandighet og tåleevne.

– Det har alltid vært et behov for å bedre egenskapene til trevirke for utendørs bruk, men den tradisjonelle impregneringen med kreosot var miljøfarlig og kreftfremkallende, forteller Per Brynildsen, forskningssjef i Kebony. Han sier at de benytter kjemikalier fra planteavfall i sin tremodifiserings-teknologi.

Etterspurt trevirke

Kebonys trevirke blir benyttet i alt fra båtdekk og terrasser, til storstilte prosjekter som Kragerø SPA & Resort og Farris Bad, og rene design-prosjekter som paviljonggruppen Kreod i London.

Fersk EU-lovgivning gir begrensninger på import av tropisk tre. Dette vil minske presset på utryddingstruede treslag, og samtidig øke etterspørselen etter Kebonys produkter.

Ros for miljøvennlighet

Kebony har mottatt en rekke priser og utmerkelser for sitt banebrytende arbeid. De fikk Svanemerket for «Holdbart/bestandig trevirke» i 2005, og to ganger har de mottatt Glassbjørnen for bærekraftig forbruk og produksjon i kategoriene Innovasjon og Økodesign. CNBC Business har rangert Kebony som en av 50 bedrifter som kan forandre verden, og plassert den som en av Europas 25 mest kreative selskaper.

Millionstøtte fra SkatteFUNN

Kebony har siden 2002 mottatt millioner av kroner i form av skattefradrag gjennom SkatteFUNN-ordningen, noe som kommer godt med i de ressurskrevende forskningsprosjektene.

– Det ligger mange år med tidkrevende og kostbar forskning bak de produktene vi har ute i markedet nå, og som vi opplever en stadig økende etterspørsel etter, sier Brynildsen. FoU-arbeidet gjennomføres i samarbeid med forskningsinstitusjoner både hjemme og utenlands.

Nye utfordringer

En aktuell utfordring for Kebony er å forstå de kjemiske polymerisasjons-prosessen enda bedre for å utvikle impregnering som kan motstå angrep fra blant annet småkryp i sjøvann. En annen utfordring er å effektivisere og videreutvikle alle ledd i produksjonsprosessen frem til leveringsklart trevirke. Begge utfordringer søkes løst i pågående SkatteFUNN-prosjekter.

4.3.15 Transport

Foto: Shutterstock

Bedriftene i SkatteFUNNs transportportefølje varierer i størrelse, fra enkeltpersonforetak til større bedrifter som Norsk Jernbanedrift, Norwegian Aviation Products og Widerøe's Flyveselskap AS. Omtrent 40 prosent av selskapene er etablert etter 2003. De dekker hele verdikjeden, fra produksjon av transportmidler til leveranse av kommunikasjonsutstyr, utførelse av transporttjenester i luften, på vei, gate og bane, datasystemer for styring, kontroll og sikkerhet, nye materialer og drivstoff med mer. Fire av 122 prosjekter hadde kvinnelig daglig leder i 2013, og fire av prosjektene hadde kvinnelig prosjektleder.

SkatteFUNNs transportportefølje økte i 2013 med et volum i samme størrelsesorden som for andre næringer. Antall prosjekter økte mer enn budsjettert kostnadsforbruk, og prosjektene var derfor i gjennomsnittet mindre enn tidligere. Ikke unaturlig, hadde en høy andel av prosjektene internasjonalt samarbeid.

Tabell 4.19: Nøkkeltall for sektor Transport

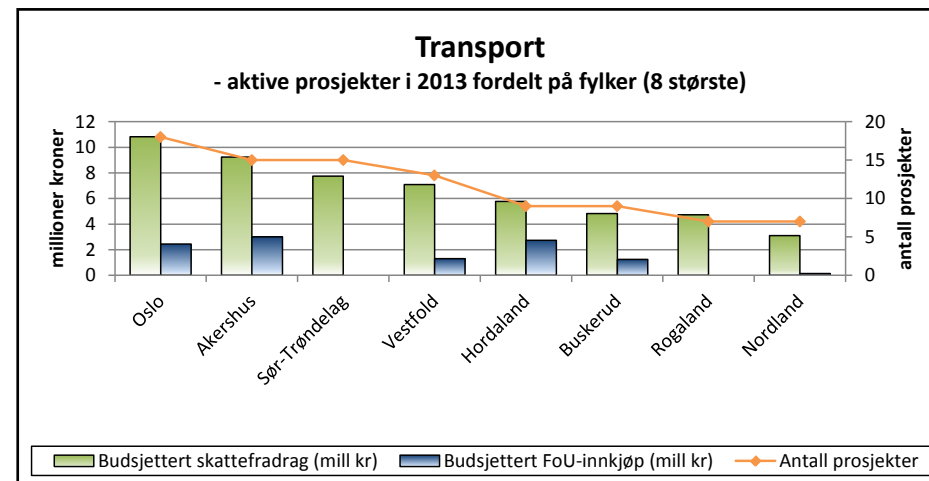
Prosjekter	Antall	Antall med planlagt inter-nasjonalt samarbeid	Antall forsknings-prosjekter	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert FoU (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)	Gjennomsnittlig kostnads-budsjett (mill kr)
Nye 2013	67	30	2	178,4	4,2	34,5	2,7
Nye 2012	50	23	2	164,5	3,4	24,6	3,3
Aktive 2013	120		4	372,0	12,1	65,7	3,1
Aktive 2012	122		3	387,7	19,9	65,8	3,2

Fordeling av forsknings- og utviklingsprosjekter

Nær samtlige nye transportprosjekter i 2013 er som tidligere år klassifisert som eksperimentell utvikling. To prosjekter er definert som industriell forskning; ett i Oslo, rettet mot satellittkommunikasjon, og ett i Trøndelag, innen intern logistikk.

Fylkesvis fordeling

De fleste transportprosjekter kommer fra de områder som har de største utfordringene med offentlig kommunikasjon; Oslo og Akershus. Men også Sør-Trøndelag og Vestfold satser på dette området. Se figur 4.32 (neste side).

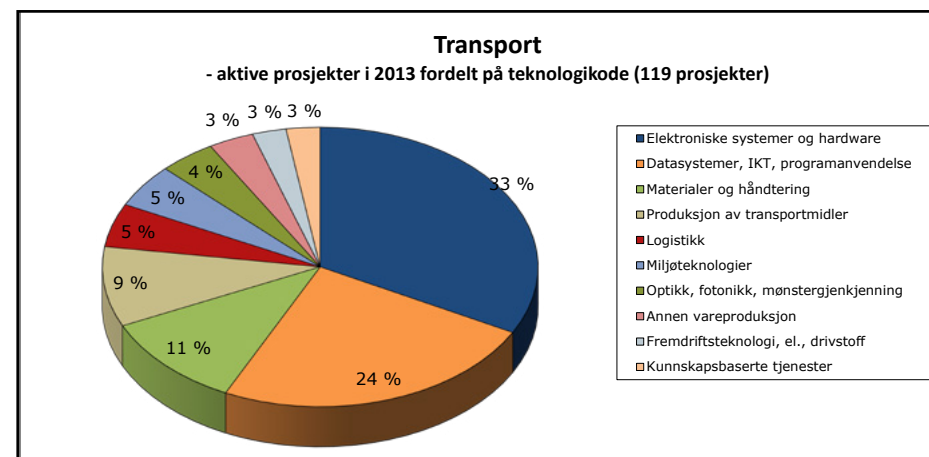

Figur 4.32: Transport - aktive prosjekter i 2013 fordelt på fylker (8 største).

Innkjøp av FoU-tjenester i transportprosjekter

Tall fra SkatteFUNN-databasen indikerer at bedrifter i sektor Transport i noen grad kjøper tjenester fra godkjente FoU-institusjoner i sine utviklingsprosjekter, men at denne andelen av prosjektene har falt fra 22 til 18 prosent. Det totale planlagte kjøp har imidlertid økt, det vil si at enkelte prosjekter har økt innkjøpet.

IKT og elektronisk utstyr for bedre tjenester er temaer i mange transportprosjekter. IKT og elektroniske systemer er en viktig generisk teknologi for utvikling av varer, tjenester og effektive prosesser også i transportnæringen. Nær 30 prosent av prosjektene har problemstillinger som er relatert til IKT. Nær 57 prosent av prosjektene oppgir at prosjektet handler om å utvikle nye eller bedre tjenester basert på nye IKT- og elektroniskløsninger.

Figur 4.33: Transport - aktive prosjekter i 2013 fordelt på teknologikode (119 prosjekter).

Løpende vurdering av bremseevnen til fly

Kongsberg Aeronautical Information Services AS har utviklet en ny type programvare som kan gjøre det enklere for flyoperatører å vurdere bremseevnen til fly.

Fly lagrer allerede mye nyttig informasjon om bord. Ved å finne en måte å utnytte denne elektroniske informasjonen på, vil Kongsberg Aeronautical Information Services AS kunne gi flygeledere og piloter riktige informasjon og løpende oppdateringer om forhold ved avgang og landing.

Programvaren beregner maksimal bremseevne ved ulike værforhold og er så langt installert på over 250 fly.

Foto: Kongsberg Aeronautical Information Services AS

En utfordring ved å vurdere bremseevne er å ta høyde for varierende værforhold, slitasje på rullebanen og vekten på flyet med passasjerer om bord. Programvaren leser derfor av data fra flyets computer og gjør beregninger som viser maksimal bremseevne ved ulike værforhold.

Bedriften fant ut at den beste måten å samle god data på var å installere programvaren i flyene selv. Både United Airlines og Federal Aviation Administration ble raskt involvert i testingen og valideringen av programmet.

Vil gjøre flyreiser sikrere

Programvaren samler informasjon fra mange fly samtidig og logger dataene, slik at det er mulig å lage rapporter over situasjonen på ulike flyplasser under ulike forhold. Denne informasjonen kan videre danne grunnlaget for sikrere beregninger i sanntid av maksimal bremsedistanse på ulike fly og på ulike flyplasser.

Kongsberg Aeronautical Information Services AS har bygget et stabilt program med en proprietær algoritme som er installert på alle Boeing 737-flyene til United Airlines. Data fra systemet lagres på en server som inneholder bremseevneinformasjon og som skal brukes til å validere løsningen. Selskapet jobber videre med å prøve ut og videreutvikle løsningen, og ser for seg at produktet vil være ferdig i begynnelsen av 2015.

4.3.16 Annet

Foto: Kajablomst ipublish.no

En rekke fagområder og teknologier er representert i SkatteFUNNs sektor Annet. Prosjektene kommer fra ulike bransjer og næringer, blant annet vareproduserende industri, kunnskaps-, teknologi- og IKT-næringer og prosess- og foredlingsindustrien. De fleste designprosjektene finnes også her, i tillegg til prosjekter relatert til utdanning og tjenester.

Felles for prosjektene i sektoren er at de ikke lett kan klassifiseres innenfor de andre femten sektorene i SkatteFUNN, at problemstillingene gjerne er tverrfaglige og sammensatte, og at anvendelsesområdene for prosjektets resultat gjerne er flere.

Prosjektene som klassifiseres i SkatteFUNNs sektor Annet har gjerne sammensatte problemstillinger på tvers av fag- og anvendelsesområder. Foto (øverst fra venstre): Shutterstock, swims.no, jotun.no og DSG Systems AS.

Aktive prosjekter 2013

I SkatteFUNN var det i 2013 331 aktive prosjekter kategorisert i sektor Annet, med et samlet kostnadsbudsjett på 862,6 millioner kroner, for aktiviteter med planlagt gjennomføring i 2013. Budsjettert skattefradrag for de samme prosjektene var 148,4 millioner kroner for kostnadsåret 2013.

Tabell 4.20: Nøkkeltall for sektor Annet

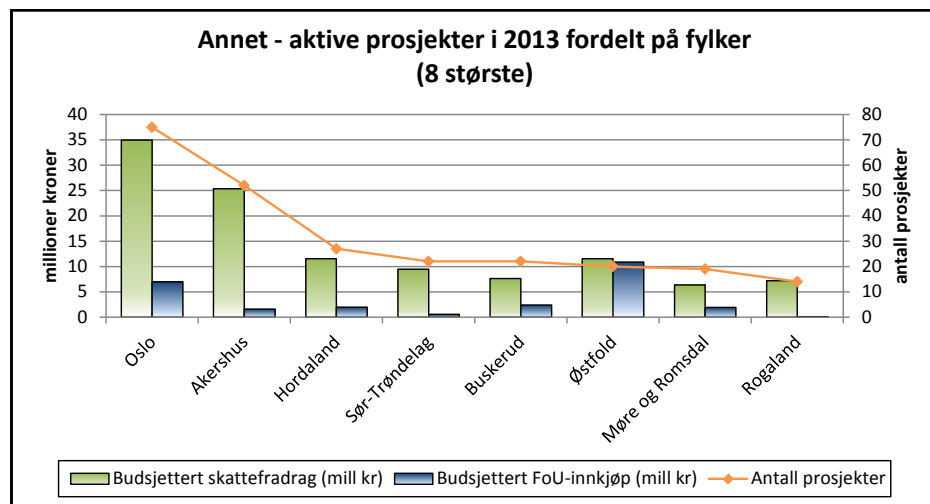
Prosjekter	Antall	Antall med planlagt internasjonalt samarbeid	Antall Forskningsprosjekter	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert FoU (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Nye 2013	183	97	26	430,5	20,8	74,8
Nye 2012	155	65	20	416,3	20,1	61,7
Aktive 2013	331		47	862,6	48,5	148,4
Aktive 2012	303		38	853,2	46,7	132,3

Nye prosjekter i 2013

SkatteFUNN registrerer en økning i antall nye Annet-prosjekter. 183 nye prosjekter ble godkjent i sektor Annet i 2013, og det er en økning på 18 prosent sett mot tilsvarende tall for 2012. De nye Annet-prosjektene hadde et samlet kostnadsbudsjett på 430,5 millioner kroner, og et samlet budsjettert skattefradrag på 74,8 millioner kroner, for aktiviteter med planlagt gjennomføring i 2013.

Flest Annet-prosjekter i Oslo og Akershus

I SkatteFUNNs portefølje er det flest Annet-prosjekter fra Oslo (75 prosjekter) og Akershus (52 prosjekter).

Figur 4.34: Annet - aktive prosjekter i 2013 fordelt på fylker (8 største).

Fordeling av forsknings- og utviklingsprosjekter i Annet

284 aktive reiselivsprosjekter i 2013 er klassifisert som eksperimentell utvikling i henhold til skattelovens definisjon av forskning og utvikling, mens 47 prosjekter er definert som industriell forskning.

Innkjøp av FoU-tjenester i Annet-prosjekter

Tall fra SkatteFUNN-databasen indikerer at bedrifter i sektor Annet i noen grad kjøper tjenester fra godkjente FoU-institusjoner i sine utviklingsprosjekter. 65 av 331 prosjekter oppgir at prosjektet gjennomføres i samarbeid med FoU-miljøer av denne typen. Annet-prosjektene samlede budsjett for innkjøp av FoU-tjenester fra godkjente institusjoner var i 2013 budsjettert til 48,5 millioner kroner for aktiviteter med planlagt gjennomføring i 2013.

Bedriftene i sektor Annet

Bedriftene i Annet-porteføljen varierer i størrelse, fra enkeltpersonforetak til 1 370 ansatte. 165 av 331 prosjekter oppgir at bedriften har 10 eller færre ansatte. Omtrent halvparten av bedriftene hadde etableringsår 2003 eller senere, og eldste bedrift i utvalget ble etablert i 1858. 26 av prosjektene hadde kvinnelig daglig leder i 2013, og 47 av prosjektene hadde kvinnelig prosjektleder.

Caeliveggen er et helt nytt, norsk, patentert produkt: en alt-i-ett utstillings-, messe- og profileringsvegg. Vegg er tosidig og har displaymålene 160X200 cm. Foto: Caeli Systems AS

Temaer og teknologikategorier i Annet

Temaene innenfor sektor Annet er, som nevnt innledningsvis, ikke enkle å kategorisere, fordi de går på tvers av fagområder. Svært mange av prosjektene i Annet har imidlertid problemstillinger relatert til vareproduksjon, IKT, tjenesteyting og materialer.

Tabell 4.21 Antall aktive prosjekter i sektor Annet sortert på teknologikategori

Teknologikategori	Antall prosjekter
Informasjonsteknologi, elektronikk, kommunikasjon	124
Vareproduksjon	112
Tjenesteyting	34
Avanserte materialer	29
Bioteknologi	10
Foredling	5
Andre	14
Antall prosjekter	331

In Memory AS vil sette QR-koder på gravsteiner

In Memory AS er en nisjebedrift i gravferdsbransjen. Gjennom nettportalen inmemory.no kan begravelsesbyråene sette opp og bestille programhefter til seremonien, takkekort, minnebøker og portretter. Nå ønsker bedriften å sette QR-koder på gravsteiner.

In Memory sin løsning gir besøkende ved graver tilgang til alt innhold på den avdødes minnesider på nett. De har også gjort det mulig å kommunisere på minnesidene ved å sende bilder og hilsener, og å kommunisere med den avdødes familie via

et egenutviklet "WhatsApp"-system direkte til familiens mobiltelefoner.

– Vår løsning er blitt en standard i Norge, mye på grunn av vår informasjonsutveksling med Intelligent Software og Adstate, sier prosjektansvarlig Bjarne Johnsen.

Utviklingen av webløsningen for innholdoppsett og bestilling av QR-kode til gravsteiner var et helt nytt satsingsområde og produkt for bedriften.

To gutter "vanter oldefar" mens de snakker med de voksne om hvordan han egentlig var mens han levde. QR-kode på gravsteinen gir tilgang til minner gjennom lyd og bilde, og kan dermed gjøre opplevelsen ved å besøke graven rikere. Foto: Beate Nicoline Andersen

En utfordring i prosjektet ble å finne gode partnere som kunne være med å utvikle systemløsningene som skulle til for å få produktet til å fungere i markedet.

Samarbeidet med Initio Medielab og Intelligent Software var avgjørende for å løse de teknologiske utfordringene i prosjektet, mens In Memory sto for de grafiske elementene.

En uventet utfordring i prosjektet som bedriften ennå ikke har funnet en god løsning på, er mangelen på interesse

for QR-koder på gravsteiner i Norge. Teknologien er på plass og løsningen er ferdig utviklet. Det som gjenstår er å finne en innsalgsmetode som gjør at folk flest ønsker å benytte seg av muligheten.

– Vi tror at tiden jobber for vårt prosjekt og at det å ta i bruk QR-koder på gravstein en dag vil bli like vanlig som å åpne en avis, avslutter Johnsen.

In Memory AS har utviklet en løsning som gir besøkende ved graver tilgang til alt innhold på den avdødes minnesider på nett.
Foto: Friendsofthedunes.org

4.4 Bedrifter i SkatteFUNN

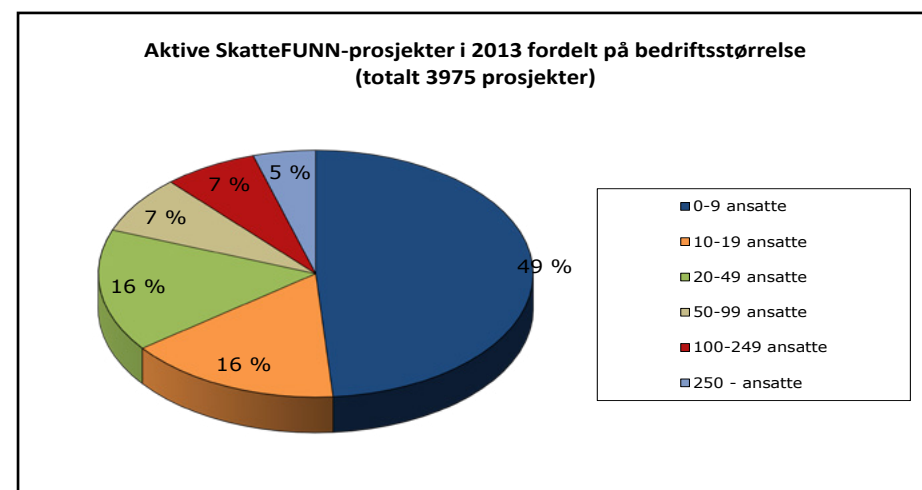
4.4.1 Bedriftsstørrelse

Tabell 4.22 viser at nær halvparten av de nye SkatteFUNN-prosjektene i 2013 gjennomføres av bedrifter med færre enn 10 ansatte. Dette er det samme bildet som for tidligere år. De minste bedriftene (0-9 ansatte) har en gjennomsnittsstørrelse på sine prosjekter på 2,5 millioner kroner, som er noe lavere enn i 2012 (2,6 millioner). De største (over 250 ansatte) har en gjennomsnittsstørrelse på 4,8 millioner kroner, som er høyere enn i 2012 (3,8 millioner).

Tabell 4.22: Nye prosjekter i 2013, fordelt på bedriftsstørrelse.

Bedrifts- størrelse	Antall nye prosjekter	Budsjettet kjøp av FoU (mill. kr)	Kostnads- budsjett (mill. kr)	Budsjettet skattefradrag (mill. kr)
0-9	994	164,9	2501	445,5
10-19	331	36,7	1082,1	184,4
20-49	314	34,2	989,9	175,8
50-99	160	46,6	518,6	83,2
100-249	140	49,8	444,2	69,5
250 og over	98	51,9	474,7	55,5
Sum	2037	384,1	6 010,50	1013,9

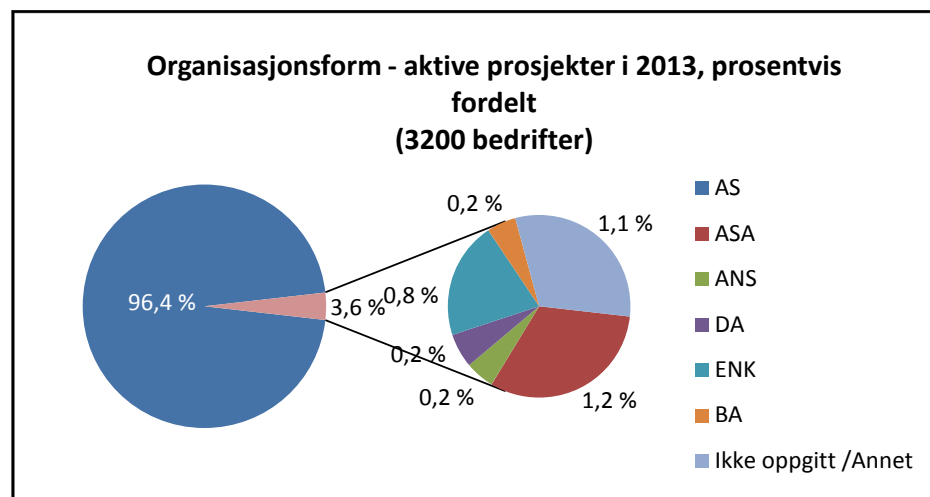
Figur 4.35 viser aktive prosjekter i 2013, prosentvis fordelt på bedriftsstørrelse. (Totalt 3 975 prosjekter).

Figur 4.35: Aktive SkatteFUNN-prosjekter i 2013, prosentvis fordelt på bedriftsstørrelse.

4.4.2 Organisasjonsform

I 2013-porteføljen er det 3 200 unike bedrifter som til sammen har de 3 975 aktive SkatteFUNN-prosjektene. Figur 4.36 viser hvordan disse bedriftene fordeler seg på organisasjonsform.

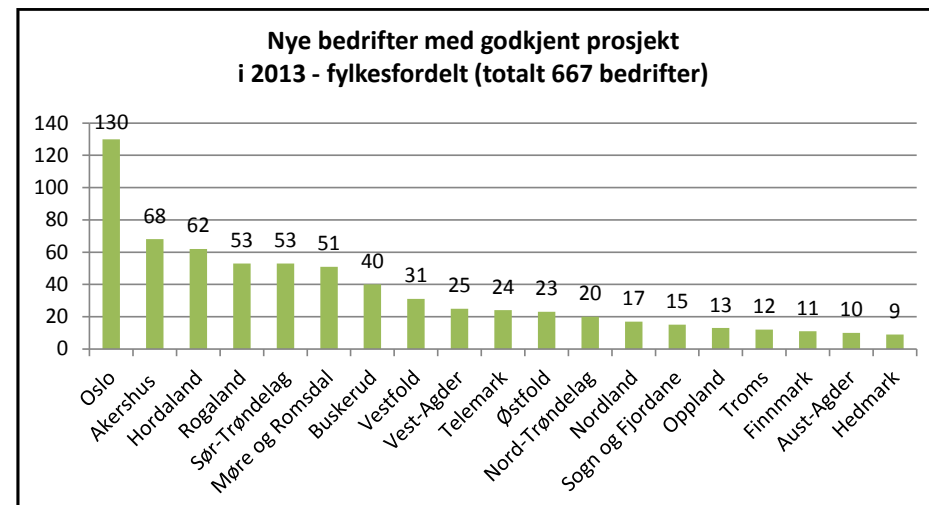
Figur 4.36: Bedrifter med aktive SkatteFUNN-prosjekter i 2013 fordelt på organisasjonsform.

4.4.3 Nye og gamle bedrifter i 2013

Det var totalt 1 783 bedrifter som fikk godkjent nye prosjekter i 2013, og av disse var det 665 som søkte SkatteFUNN for første gang. Antall nykommere har ligget konstant omkring 500-600 per år i perioden 2006-2013. De nye 665 i 2013 var det høyeste antallet siden 2005 (801 nye bedrifter i SkatteFUNN).

Antall unike bedrifter i porteføljen har også vært om lag uendret i samme periode. Dette betyr at bedrifter faller ut av porteføljen i samme omfang som nye kommer inn.

Figur 4.37 (neste side) viser fylkesvis fordeling av de 665 nye bedriftene i SkatteFUNN i 2013.

Figur 4.37: Nye bedrifter med godkjent SkatteFUNN-prosjekt i 2013 fordelt på fylke.

4.4.4 Bedrifts- og prosjektledelse – kjønnsperspektiv

For en rettighetsbasert ordning som SkatteFUNN er det ikke anledning til å la kjønnsperspektivet tillegges vekt, men fra 2003 har kjønn på bedriftsleder og prosjektleder blitt registrert i søknaden.

Fylkesvis fordeling – andel kvinnelig prosjektleder/daglig leder (aktive prosjekter)

Av de 3 975 aktive SkatteFUNN-prosjektene i 2013, var 557 eiet av bedrifter med kvinnelig prosjektleder og/eller daglig leder, som tilsvarer 14 prosent. Av fylkene er Finnmark og Nord-Trøndelag på topp med henholdsvis 25 og 20 prosent andel kvinnelig prosjektleder og/eller daglig leder. Deretter følger Sør-Trøndelag, Oslo, Nordland, Buskerud og Telemark som har mellom 15 og 18 prosent. Fylkene med laveste andeler er Oppland, Østfold, Møre og Romsdal, Rogaland, Hordaland og Akershus med mellom 9 og 11 prosent prosjekter som er eiet av bedrift med kvinnelig prosjektleder og/eller daglig leder.

Sektorvis fordeling – andel kvinnelig prosjektleder/daglig leder (aktive prosjekter)

Sektorvis fordeling av kvinnelig prosjektleder/daglig leder, viser størst andel i sektor Helse med 33 prosent, deretter Reiseliv/Turisme med 26 prosent, og Miljø, Jordbruk/Mat og Kultur/Underholdning med mellom 20 og 22 prosent. Sektorene med laveste andeler er Transport, Maritim, Petroleum/Olje og gass og IKT med mellom 7 og 9 prosent prosjekter som er eiet av bedrift med kvinnelig prosjektleder og/eller daglig leder.

Tabell 4.23 viser andel kvinnelig daglig leder i bedrifter med nye godkjente prosjekter i 2013, fordelt på bedriftsstørrelse.

Tabell 4.23: Andel kvinnelig daglig leder og nye prosjekter i 2013 fordelt på bedriftsstørrelse

Bedriftsstørrelse	Antall nye prosjekter totalt i 2013	Andel av nye prosjekter	Andel med kvinnelig daglig leder i bedriften
0-9	994	49 %	8 %
10-19	331	16 %	7 %
20-49	314	15 %	6 %
50-99	160	8 %	6 %
100-249	140	7 %	7 %
250 og over	98	5 %	6 %
Sum / gjennomsnitt:	2037	100 %	7 %

Andelen kvinnelig daglig leder i bedrifter med **nye** godkjente SkatteFUNN-prosjekter i 2013 er 7,1 prosent, mot 7,9 prosent i 2012.

Andelen kvinnelig daglig leder i bedrifter med **aktive** SkatteFUNN-prosjekter i 2013 er 7,6 prosent, mot 7,3 prosent i 2012.

Når det gjelder **prosjektleder**, var kvinneandelen 9,7 prosent, det samme som i 2012. Det er forholdsvis store forskjeller mellom de ulike sektorene. Sektor Helse har 24 prosent prosjekter med kvinnelig prosjektleder, etterfulgt av Jordbruk/Mat med 18 prosent, Reiseliv/Turisme med 12 prosent, og Administrasjon, Kultur/Underholdning, Marin/Sjømat, Miljø, Skog/Tre og Annet med 10 - 11 prosent. Sektorene med laveste andeler er Maritim (3 prosent) og Petroleum/Olje og gass og Transport, begge med 5 prosent kvinnelig prosjektleder.

Dobbelt andel kvinner i Forskningsprosjekter som i Utviklingsprosjekter

I de nye godkjente prosjektene i 2013 fremgår at andel kvinnelig daglig leder og/eller prosjektleder er på 23,6 prosent i Forskningsprosjektene, mot kun 11,9 prosent i Utviklingsprosjektene.

Se sektorvis fordeling av aktive prosjekter i Vedlegg 7.3.1 og fylkesvis fordeling i Vedlegg 7.3.2. For sektorvis og fylkesvis fordeling av nye prosjekter, se Vedlegg 7.4.1 og Vedlegg 7.4.2.

4.5 FoU-institusjoner

SkatteFUNN-ordningen har et incentiv for bedriftene til å inngå FoU-samarbeid med eksterne forskningsmiljøer gjennom bestemmelsen om differensierte fradragstak for SkatteFUNN-prosjekter. Dersom prosjektet gjennomføres av bedriften selv og/eller ved kjøp av tjenester fra "ikke godkjent" FoU-miljø, er fradagsrammen 8 millioner kroner per år per bedrift (5,5 millioner til og med 2013). Dersom bedriften kjøper FoU-tjenester fra en (eller flere) godkjente FoU-institusjoner, øker fradagsrammen til 22 millioner kroner per år (11 millioner til og med 2013). Bedriften kan benytte hele beløpet til kjøp av tjenester fra godkjente FoU-institusjoner. (Fradagsrammene økte fra og med 1.1.2014).

Med godkjent FoU-institusjon forstås ifølge Forskrift for SkatteFUNN § 16-40-3, institusjon som har til formål å utføre forsknings- og utviklingsarbeid og som regelmessig driver vitenskapelig publisering eller arbeider systematisk med åpen teknologi- og kunnskapsspredning.

I samarbeid mellom Vitenskapsdivisjonen og SkatteFUNN-avdelingen er det i 2013 startet opp en gjennomgang av listene over godkjente FoU-institusjoner i SkatteFUNN og kriteriene for godkjenning. Dette fordi man så et behov for å harmonisere SkatteFUNN med Forskningsrådets øvrige praksis. Arbeidet forventes ferdigstilt i løpet av 2014.

Søknad om å få godkjent nye forskningsinstitusjoner må fremmes av bedrifter som enten har et aktivt SkatteFUNN-prosjekt eller som er i ferd med å fremme en

søknad, og som planlegger å kjøpe FoU-tjenester fra et eksternt kompetansemiljø. Det eksterne kompetansemiljøet kan ikke sende inn søknad om godkjenning på vegne av seg selv.

På godkjentlisten finner vi norske og utenlandske offentlige og private virksomheter. I tillegg til disse virksomhetene kommer de norske forskningsinstituttene, universitetene og høyskolene.

Av de totalt 648 godkjente FoU-institusjonene 2002-2013, er det 238 norske og 410 utenlandske.

Det ble godkjent 42 nye FoU-institusjoner i SkatteFUNN i 2013 (43 i 2012). 40 av de nye institusjonene var utenlandske, og spredt over 14 land. Halvparten kom fra Storbritannia, USA og Frankrike (henholdsvis 8, 6 og 6 institusjoner). Sektor Helse sto for 42 prosent av de nye godkjente FoU-institusjonene i 2013, (17 institusjoner). Denne sektoren hadde samme andel i 2012. Deretter kommer sektor Marin/Sjømat, med 28 prosent.

Av de totalt 3 975 aktive SkatteFUNN-prosjektene i 2013-porteføljen var det planlagt og budsjettet med FoU-innkjøp i 1 269 prosjekter (32 prosent). Av disse var det 1 182 prosjekter som planla kjøp fra norske FoU-institusjoner, 44 prosjekter planla kjøp fra utenlandske, og 43 prosjekter planla kjøp fra både norske og utenlandske FoU-institusjoner.

Totalt budsjettet FoU-innkjøp i 2013 var på 1 070 millioner kroner, som er noe lavere enn i 2012 (1 137 millioner kroner).

Prosentvis andel av prosjekter som budsjetterer med innkjøp av FoU-tjenester er størst for sektorene Marin/Sjømat, Jordbruk/Mat, Metall og Skog/Tre. Andelen er minst i sektorene Administrasjon, IKT og Kultur/Underholdning.

Erfaringsvis vet vi at budsjettert innkjøp av FoU er langt over det som blir realisert og innrapportert, både til Skatteetaten (via RF-1053) og til Forskningsrådet. Vi har ikke tilgang til realisererte data som rapporteres til Skatteetaten.

Tabell 4.24: Aktive prosjekter i 2013 med budsjettert kjøp av FoU-tjenester, fordelt på sektor

Sektor	Antall aktive prosjekter i 2013	Antall prosjekter i samarbeid med FoU-institusjon	Budsjettert kjøp av FoU-tjenester (mill kr)	Prosentvis andel i samarbeid med FoU-institusjon
Administrasjon	156	10	2,2	6 %
Bygg/Anlegg	249	101	61,6	41 %
Helse	344	137	188	40 %
IKT	697	78	55	11 %
Jordbruk/Mat	206	103	40	50 %
Kraft/Energi	257	108	134	42 %
Kultur/Underholdning	81	13	2	16 %
Marin/Sjømat	462	272	137,7	59 %
Maritim	317	91	53,2	29 %
Metall	92	46	76	50 %
Miljø	157	57	61,7	36 %
Petroleum/Olje og gass	433	142	189,8	33 %
Reiseliv/Turisme	34	7	0,9	21 %
Skog/Tre	39	18	7,5	46 %
Transport	120	21	12,1	18 %
Annet	331	65	48,5	20 %
Sum/Andel	3975	1269	1070,2	32 %

I det følgende vises oversikt over aktive prosjekter med planlagt kjøp av FoU-tjenester fra de norske instituttene, universitetene og høyskolene for 2013.

4.5.1 FoU-institutter

FoU-instituttene utgjør en viktig samarbeidspartner for norske bedrifter, og SINTEF-gruppen er i år igjen det mest aktuelle og hyppigst brukte instituttet med 387 prosjekter i 2013 til en budsjettert verdi av 294 millioner kroner.

Tabell 4.25: Aktive prosjekter i samarbeid med FoU-institutter i 2013

Prosjekter i samarbeid med FOU miljø 2013	Antall prosjekter	Budsjetterte innkjøp av FoU-tjenester (mill kr)
SINTEF*	387	293,8
Nofima AS**	92	32,9
Institutt for energiteknikk	42	31,8
International Research institute of Stavanger AS (IRIS)	42	51
Teknologisk institutt	11	8,6
Bioforsk	43	13
Møreforskning	8	2,2
Norsk institutt for vannforskning	19	8
Christian Michelsen Institutt	1	0,5
Norsk institutt for skog og landskap	5	1,1
Veterinær instituttet	28	3,2
Havforskningsinstituttet	16	2

*Alle avdelinger, hele landet.

** Inkludert alle underenheter.

4.5.2 Universiteter

302 SkatteFUNN-prosjekter planla samarbeid med universitetene i 2013, med NTNU, UMB og UiO som de viktigste. 157 millioner kroner var budsjettert innkjøp fra universitetene.

Tabell 4.26: Prosjekter i samarbeid med universiteter i 2013

Prosjekter i samarbeid med universiteter i 2013	Antall prosjekter	Budsjetterte innkjøp av FoU-tjenester (mill kr)
NTNU	148	73,7
Universitetet i Oslo	40	18,6
Universitetet i Bergen	23	29,8
Universitetet i Tromsø	16	6,6
Universitetet i Stavanger	26	6,9
Norges miljø- og biovitenskapelige universitet	49	21,3

4.5.3 Høgskoler

98 SkatteFUNN-prosjekter planla samarbeid med høgskolene i 2013, til en total budsjettert kostnad på 20,7 millioner kroner.

Tabell 4.27: Prosjekter i samarbeid med høgskoler i 2013

Prosjekter i samarbeid med høyskolemiljøer	Antall prosjekter	Budsjetterte FoU-tjenester (mill kr)
Høgskolen i Vestfold	20	9,3
Norges Veterinærhøgskole	15	4,8
Høgskolen i Gjøvik	15	1,7
Høgskolen i Buskerud	12	0,5
Høgskolen i Narvik	6	0,3
Høgskolen i Bergen	5	0,7
Høgskolen i Molde	5	1,1
Høgskolen i Sør-Trøndelag	5	0,4
Høgskolen i Telemark	5	0,6
Høgskolen i Ålesund	4	0,2
Høgskolen i Sogn og Fjordane	2	0,3
Høgskolen i Oslo og Akershus	1	0,1
Høgskolen i Lillehammer	1	0,1
Høgskolen i Nord-Trøndelag	1	0,5
Høgskolen i Østfold	1	0,1
Sum	98	20,7

4.6 Forskning eller utvikling i SkatteFUNN

SkatteFUNN-avdelingen kategoriserer prosjektene enten som industriell forskning (Forskning, F) eller eksperimentell utvikling (Utvikling, U). SkatteFUNN-ordningen ble 19. august 2009 meldt inn under Gruppeunntaksforordningen EU 800/2008 av Finansdepartementet, og det er dette regelverket som nå er styrende for kategoriseringen.

Gruppeunntaksforordningen har følgende definisjoner av F og U (fra norsk uoffisiell oversettelse):

Industriell forskning - planlagt forskning eller kritisk undersøkelse med sikte på tilegnelse av ny kunnskap og ferdigheter for å utvikle nye produkter, prosesser eller tjenester eller som kan føre til betydelig forbedring av eksisterende produkter, prosesser eller tjenester. Dette omfatter skaping av komponenter til sammensatte systemer som er nødvendige for den industrielle forskningen, særlig for validering av allmenn teknologi, unntatt prototyper.

Eksperimentell utvikling - tilegnelse, kombinerende, utforming og bruk av eksisterende vitenskapelig, teknologisk, forretningsmessig og annen relevant kunnskap og ferdigheter for å utarbeide planer, prosjekter eller tegninger til nye, endrede eller forbedrede produkter, prosesser eller tjenester. Dette kan for eksempel også omfatte annen virksomhet som tar sikte på begrepsmessig definisjon, planlegging og dokumentasjon av nye produkter, prosesser og tjenester. Denne virksomheten kan omfatte utarbeiding av utkast, tegninger og planer eller annen dokumentasjon,

forutsatt at de ikke er beregnet på kommersiell bruk.

Grensen mellom F og U

Grenseoppgangen mellom F og U er ofte svært vanskelig. Regelen er at dersom ikke hovedparten av prosjektet er å betrakte som forskning (ny kunnskap og ferdigheter), vil prosjektet få eksperimentell utvikling som betegnelse. Prosjekter som betegnes som utviklingsprosjekter har en lavere maksimal offentlig støttegrad enn prosjekter med betegnelsen industriell forskning.

Av de 2 037 nye godkjente prosjektene i 2013, ble 30 (16 prosent) klassifisert som Forskningsprosjekter, mot 15 prosent i 2012.

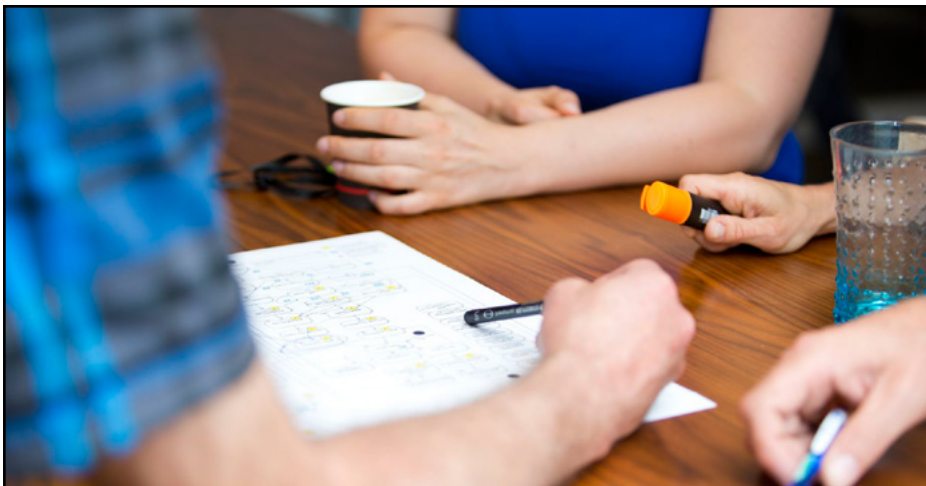
Av de 3 975 aktive prosjektene i 2013, var det 703 Forskningsprosjekter. Det er 17,7 prosent, mot 16 prosent i 2012.

Sektor Marin/Sjømat er den som har høyest andel nye Forskningsprosjekter i sin portefølje (40 prosent av nye prosjekter i 2013), etterfulgt av Helse (34,2 prosent), Jordbruk/Mat (27,3 prosent) og Reiseliv/Turisme og Kraft/Energi (begge 20 prosent). Sektorene Administrasjon og Skog/Tre hadde ingen nye Forskningsprosjekter i 2013.

5. Administrasjon av SkatteFUNN-ordningen

5.1 SkatteFUNN-avdelingen

SkatteFUNN er en selvstendig avdeling i Forskningsrådets Divisjon for innovasjon. SkatteFUNN-avdelingen besto i 2013 av 13 medarbeidere med til sammen ca. 11 årsverk.

I SkatteFUNN-avdelingen er det ni sektorrådgivere. Har du spørsmål om ordningen eller søknadsprosessen, kan du ta kontakt med SkatteFUNN-avdelingen. Foto: Knut Dirk van der Wel

5.2 Administrasjonskostnader

Midler til drift og administrasjon av SkatteFUNN-ordningen bevilges fra Nærings- og fiskeridepartementet.

Utgiftene til drift og administrasjon av SkatteFUNN-ordningen i 2013 var på totalt ca. 15,7 millioner kroner. Lønnsutgifter utgjorde hovedtyngden, og resterende utgifter fordelte seg hovedsakelig på driftskostnader av avdelingen og IT-/saksbehandlersystem.

Kostnadene knyttet til Innovasjon Norges administrasjon og drift av ordningen beløp seg i 2013 til 5,3 millioner kroner, noe som er en økning fra 2012 (3,8 millioner kroner) og noe lavere enn tidligere år, til tross for økningen i antallet søknader i 2013. Det ble innført rutiner for mer effektiv saksbehandling i 2012, og dette har ført til at arbeidstid per søknad er redusert.

5.3 Administrativt samarbeid med Innovasjon Norge

Innovasjon Norges rolle er å kvalitetssikre at søknaden inneholder alle opplysninger før den oversendes til Forskningsrådet. Forskningsrådet gjør vedtak om prosjektet kvalifiserer som FoU-prosjekt, slik det defineres i lov og forskrift for SkatteFUNN. Skattemyndighetene tar stilling til om lovens øvrige vilkår for fradrag er oppfylt.

Innovasjon Norge arbeider proaktivt mot enkeltkunder og bransjer, og identifiserer mulige FoU-prosjekter der SkatteFUNN kan inngå. Innovasjonsaktøren informerer om SkatteFUNN i sine geografiske områder, og støtter potensielle SkatteFUNN-søkere i sitt arbeid med å forberede søknader.

5.4 Administrativt samarbeid med Skatteetaten

SkatteFUNN-ordningen er en del av skattesystemet, og det er derfor Skatteetaten som tar stilling til om lovens vilkår for fradrag er oppfylt. Det er også Skatteetaten som beregner skattefradraget og som utbetaler støtten over skatteseddelen.

Skatteetaten og SkatteFUNN-avdelingen har dialog rundt praktisk tolkning av regelverk for SkatteFUNN-ordningen, og kan utveksle informasjon om prosjektene ved behov.

Skatteetaten får hvert år elektronisk kopi av nye godkjenningsbrev og andre brev av betydning for rett til skattefradrag.

5.5 SkatteFUNNs klageutvalg

Alle forhold vedrørende vedtak fattet av SkatteFUNN-avdelingen kan påklages til et særskilt klageutvalg. Utvalget er oppnevnt av Forskningsrådet, og består av personer som ikke er ansatt i Forskningsrådet.

Klageutvalget utøver sin oppgave i henhold til forskriften for ordningen og forvaltningsloven. Det innebærer at klageutvalget fatter Forskningsrådets endelige vedtak i SkatteFUNNs klagesaker. Sekretærfunksjonen for klageutvalget er tillagt SkatteFUNN-avdelingen.

Klageutvalget bestod i 2013 av følgende personer:

- > Olav Kolstad, Professor i privatrett, Advokatfirmaet Schjødt
- > Eva Karal, Partner, Prima Ocean
- > Amela Karahasanovic, Dr.scient - Seniorforsker, Førsteamanuensis II, SINTEF/UIO
- > Tor-Odd Berntsen, Dr. ing., Storebrand

Klageutvalget har avholdt 3 møter i 2013. De to første gjaldt klagesaker hovedsakelig knyttet til vedtak fattet sent i 2012.

Forskningsrådet behandlet 57 klager på vedtak i 2013. 20 av disse klagenes fikk medhold administrativt av SkatteFUNN-avdelingen, mens de resterende 37 ble behandlet av klageutvalget. 32 av disse ble avslått og 5 fikk medhold.

Av de 57 klagenes fikk altså totalt 25 medhold, som betyr at 43 prosent av klagenes fikk medhold.

De fleste avslagene er begrunnet med at aktivitetene som er beskrevet i søknaden ikke har tilstrekkelig FoU-innhold til å komme inn under ordningen.

Klager som imøtekommes, inneholder tilleggsinformasjon om prosjektene utover informasjonen i den opprinnelige søknaden.

5.6 SkatteFUNNs kommunikasjonsstrategi

SkatteFUNNs kommunikasjonsstrategi er en del av Forskningsrådets overordnede strategi for å nå alle deler av næringslivet med informasjon om relevante virkemidler.

Målet er å øke kjennskap til og kunnskap om SkatteFUNN-ordningen i det norske samfunnet, slik at alle norske bedrifter kjenner til hvilke muligheter de har til å få finansiering gjennom ordningen.

SkatteFUNN-avdelingen jobber kontinuerlig for å:

- > øke forståelsen av rutiner og regler
- > dyktiggjøre alliansepartnere (som Innovasjon Norge og Siva)
- > tydeliggjøre hva som kan støttes gjennom SkatteFUNN, blant annet gjennom variert informasjonsmateriell.

5.6.1 Ny nettside

I juni 2013 lanserte SkatteFUNN en ny versjon av www.skattefunn.no. Målet med den nye siden er å nå nye søkere med enkel, oversiktlig og brukervennlig informasjon om ordningen, samtidig som bedrifter med løpende prosjekter har den informasjonen de trenger lett tilgjengelig.

Ved å trekke frem eksempler på varierte prosjekter fra alle sektorer, vil nettsiden vise hvilke bedrifter som kan få støtte og vanlige problemstillinger de står overfor. I tillegg har SkatteFUNN-avdelingen laget individuelle sektorsider som både gir informasjon om vanlige temaer innenfor ulike områder og peker videre til andre virkemidler Forskningsrådet tilbyr bedrifter i den relevante sektoren.

5.6.2 Åpen dag i SkatteFUNN

I august 2013 arrangerte SkatteFUNN-avdelingen en Åpen dag hvor bedrifter kunne komme til Forskningsrådets lokaler for å lære mer om ordningen, og få veiledning og svar på spørsmål direkte fra rådgiverne i SkatteFUNN.

Det var 106 som møtte opp til morgenseminaret. Ordningen ble kort presentert før tre bedrifter delte sine erfaringer med SkatteFUNN. Etter presentasjonen, fikk alle oppmøtte tilbud om individuell veiledning fra rådgivere i SkatteFUNN-avdelingen. Over 40 bedrifter fikk veiledning i søknadsskriving og forberedelser av prosjekter, i tillegg til gruppeveiledning med mer generelle spørsmål kontinuerlig i løpet av dagen.

Arrangementet ble så godt mottatt av bedriftene at SkatteFUNN-avdelingen, i samarbeid med Innovasjon Norge, avholder Åpen dag i alle landets fylker i 2014.

5.6.3 SkatteFUNN i sosiale medier

SkatteFUNN er en del av Forskningsrådets strategi for bruk av sosiale medier, og økte i 2013 det systematiske arbeidet med sosiale medier som et ledd i kommunikasjonsarbeidet for å lytte, informere og involvere.

Næringslivsdagen

I løpet av 2013 hadde SkatteFUNN-avdelingen to stunts i sosiale medier. Det første var en åpen oppfordring til bedrifter som hadde fullført SkatteFUNN-prosjekter om å sende inn bilder og noen ord om prosjektet sitt. De prosjektene som passet best til temaet på Næringslivsdagen ble invitert til å vise frem resultater fra prosjektet sitt på Det norske teatret under arrangementet, men alle ble omtalt på Twitter og Facebook.

#Kunnskapsbrikker

I tillegg var SkatteFUNN en del av Forskningsrådets sosiale medier-stunt #Kunnskapsbrikker for Norges fremtid, hvor Forskningsrådet viste frem gode resultater fra forskning og utvikling.

For å vise at ny kunnskap har verdi for mange, oppfordret Forskningsrådet publikum til å dele små øyeblikk og egne opplevelser med resultater av forskning og utvikling sommeren 2013.

Kampanjen besto av en nettside, www.kunnskapsbrikker.no, med 46 små fortellinger fra Forskningsrådets portefølje, fordelt på alle fylker, og en hashtag #kunnskapsbrikker, som ble benyttet på Instagram, Twitter og Facebook. Hoveddelen av prosjektene som ble vist frem på nettsiden hadde mottatt finansiering gjennom SkatteFUNN.

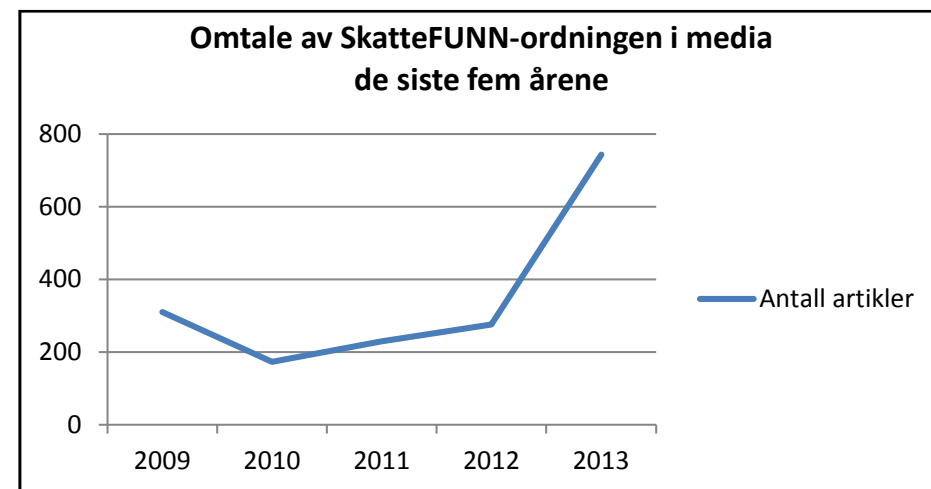

Drytech, Epleblomsten og Telenor var 3 av 46 selskaper som sendte inn eksempler på gode resultater fra forskning og utvikling. Foto (fra venstre): @maritcn, Epleblomsten AS og Shutterstock

5.6.4 Omtale av SkatteFUNN i norske medier

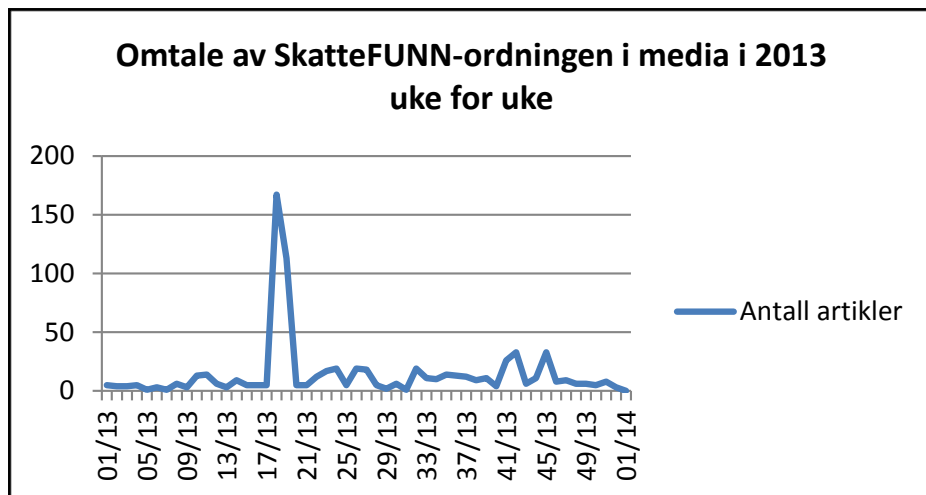
Det har vært en sterk økning i omtale av SkatteFUNN-ordningen i løpet av det siste året. I 2012 ble 234 artikler registrert av medieovervåkningsverktøyet Retriever, mens det ble registrert 743 artikler i 2013.

SkatteFUNN blir hyppigere nevnt av både politikere og kommentatorer i år med politiske valg - særlig stortingsvalg - hvor næringspolitiske interesser er viktige nasjonale kamper. Som vist i figur 5.1 under så var antall oppslag med ordet SkatteFUNN økende både i 2009 og 2013. Det var imidlertid en vesentlig økning av oppslag utover det en kunne forvente i et valgkampår, i 2013.

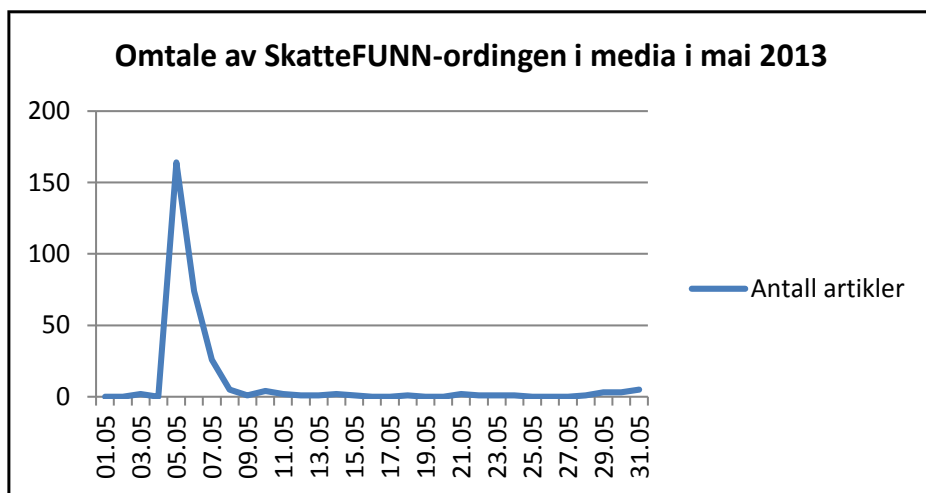
Figur 5.1: Antall artikler med ordet "SkatteFUNN" nevnt i norske medier 2009-2013.

En vesentlig del av omtalen av SkatteFUNN kom i forbindelse med regjeringens annonsering av økte rammer for ordningen. Mellom 5. og 7. mai ble 264 av de 743 forekomstene utgitt.

Figur 5.2: Antall artikler med ordet "SkatteFUNN" nevnt i norske medier i 2013, uke for uke.

Det var de store mediebyråene NTB og ABC som først fanget opp saken, skrev artikler og sendte informasjonen ut til regionale aviser og nettaviser. Nøyaktig samme artikkel ble plukket opp og distribuert av over hundre norske aviser, hovedsakelig på nett.

Figur 5.3: Antall artikler med ordet "SkatteFUNN" nevnt i norske medier i mai 2013, dag for dag.

6. Samspill i virkemiddelapparatet

SkatteFUNN har flere samarbeidspartnere i det offentlige virkemiddelapparatet. Under følger en kort omtale av noen relevante aktører, og samspillet mellom disse og SkatteFUNN.

6.1 Forskningsrådet

SkatteFUNN mottar søknader fra alle bransjer, og har prosjekter med varierte problemstillinger innenfor alle fagområder.

SkatteFUNN-avdelingen benytter Forskningsrådets fagpersoner for å dele kunnskap på tvers, og for å spørre flere til råds når prosjektenes problemstillinger går utenfor den kompetanse som avdelingens fagpersoner besitter.

I forbindelse med utvikling av nytt søknadsskjema og saksbehandlervertøy for SkatteFUNN, ble det også lagt til rette for en mer effektiv innhenting og dokumentasjon av vurderinger fra Forskningsrådets øvrige fagpersoner. Dette verktøyet ble ferdig i 2012.

6.2 Innovasjon Norge

Innovasjon Norge har fått oppdatert og tilpasset informasjonsmateriell om SkatteFUNN, slik at de enkelt kan ta SkatteFUNN med til sine målgrupper. Representanter fra SkatteFUNN-avdelingen deltar på møter og seminarer i regi av Innovasjon Norge, når målgruppen er bedrifter som kan ha FoU-prosjekter, og der det er hensiktsmessig å gjennomføre dette sammen.

SkatteFUNN inngår ofte som en del av en finansieringspakke sammen med andre tilskudd fra Innovasjon Norge. Siden Innovasjon Norges øvrige tilskudds-virkemidler er en begrenset ressurs, vil en slik delfinansiering i stor grad bidra til å tøyne rammene og bidra til realisering av langt flere FoU-prosjekter enn det som ellers ville vært tilfelle. I stor grad gjennomgås SkatteFUNN-søknadene parallelt med behandling av søknader om finansiering fra Innovasjon Norges egne tilskuddsordninger.

6.3 SkatteFUNN-skolen

SkatteFUNN-skolen er et kort, praktisk orientert og gratis kurs for ansatte i næringshager, inkubatorer, kunnskapsparker og forskningsparker. Kommunale næringssejere og andre relevante fylkeskommunale aktører er også i målgruppen. Tilbudet gikk til alle fylker, og ble gjennomført i de fleste fylkene i 2013, mens det enkelte steder gjennomføres i 2014.

Kurset var et samarbeid mellom SkatteFUNN, Regionale representanter og Innovasjon Norges fylkeskontorer, og hadde som mål å øke innsikt og forståelse om SkatteFUNN-ordningen, og å nå bredt ut i hele landet med informasjonen.

Denne praktiske kunnskapen skal gjøre at deltagerne proaktivt kan veilede og rådggi bedriftene i sitt nærområde om SkatteFUNN, og motivere dem til å søke. Kunnskapen vil også hjelpe deltagerne med å identifisere bedrifter med potensielle SkatteFUNN-prosjekter, og gjøre dem tryggere på å hjelpe bedriftene med å lage gode og kvalifiserte SkatteFUNN-søknader.

SkatteFUNN-avdelingen sto for det faglige innholdet i kurset, mens de regionale representantene og rådgiverne fra Innovasjon Norge hadde ansvar for den praktiske delen av arrangementet, og bidro med veiledning av deltagerne underveis.

6.4 Norsk Designråd

SkatteFUNN og Designrådet har i mange år søkt felles læring rundt problemstillinger i skjæringsfeltet mellom design, forskning og innovasjon, og jobber aktivt med å utveksle kompetanse og samkjøre relevant kommunikasjon til felles målgrupper.

En viktig motivasjon for samarbeidet er et felles ønske om å forstå utviklingsprosesser i norsk næringsliv og offentlig sektor på en helhetlig måte. Det er viktig at bedriftene opplever at virkemiddelaktørene snakker sammen, og er gode rådgivere i ulike deler av innovasjonsprosessen.

DIP

Designrevet innovasjonsprogram (DIP) administreres av Norsk designråd. DIP gir økonomisk støtte til bedrifter og offentlige aktører som ønsker å jobbe designmetodisk med idéfasen i prosjekter.

SkatteFUNN-avdelingen i Forskningsrådet har siden 2009 inngått i teamet rundt søknadsvurderinger, prosjekthåndtering og utbetaling av tilskudd til DIP.

I 2013 fikk 15 prosjekter støtte fra DIP, med en samlet bevilgning på cirka 7,5 millioner kroner. 4,5 millioner kroner av det samlede beløpet ble utbetalt gjennom Forskningsrådets systemer i 2013, og resterende beløp utbetales til bedriftene når prosjektene er gjennomført.

En ambisjon om enda mer systematisk kompetansedeling er planlagt for samarbeidet i 2014, blant annet workshops for å forstå hvilke designfaglige og kunnskapsmessige problemstillinger ulike bransjer har i innovasjonsprosessen fra uferdig ide til kommersielle resultater.

Tjenestedesign: Hvis pasienten fikk bestemme

DIP-prosjektet "Hvis pasienten fikk bestemme" i regi av Oslo Universitetssykehus (UiO), er et av 84 prosjekter som har fått støtte gjennom DIP. Prosjektet fikk mye medieoppmerksomhet i 2013. Gjennom DIP-prosjektet fikk designere fagmiljøene ved UiO til å trekke i samme retning og flytte forkuset fra seg selv til pasientens behov. Resultatet av prosjektet var at ventetiden for utredning av brystkreft ble redusert med 90 prosent.

Tidligere kunne det ta opptil 12 uker fra pasienten fikk påvist kul i brystet hos fastlegen, til mistanken om kreft ble bekreftet eller avkreftet ved OUS. For mange kvinner ble denne ventetiden en stor ekstrabelastning i tillegg til sykdommen. Nå er ventetiden kuttet med 90 prosent og ned mot 48 timer. Foto: norskdesign.no

7. Vedlegg

7.1 Aktive prosjekter i 2013 per fylke fordelt på sektorer

7.1.1 Akershus

Akershus	Antall	F-prosjekt(er)	FoU-samarbeid	Budsjettet FoU (mill kr)	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Administrasjon	19	0	2	0,10	58,4	10,5
Annet	52	10	8	1,58	149,9	25,4
Bygg/Anlegg	17	0	7	16,01	43,1	5,2
Helse	49	26	19	47,33	188,3	30,2
IKT	104	15	13	10,66	344,3	58,7
Jordbruk/Mat	16	3	8	3,23	49,6	8,6
Kraft/Energi	33	7	11	13,84	109,9	17,6
Kultur/Underholdning	7	1	1	0,03	28,2	5,6
Marin/Sjømat	11	5	7	1,00	22,3	5,4
Maritim	19	0	4	0,95	61,2	11,5
Metall	5	2	3	1,89	9,3	1,2
Miljø	20	7	8	2,72	57,3	9,2
Petroleum/Olje og gass	41	8	8	27,17	292,1	30,6
Reiseliv/Turisme	2	0	0	0,00	5,8	1,2
Skog/Tre	2	1	1	0,74	8,7	1,6
Transport	15	0	1	3,00	48,0	9,2
Til sammen	412	85	101	130,23	1476,4	231,7

F-prosjekt(er) = Prosjekter klassifisert som industriell forskning, FoU-samarbeid = Prosjekter med planlagt FoU-innkjøp.

7.1.2 Aust-Agder

Aust-Agder	Antall	F-prosjekt(er)	FoU-samarbeid	Budsjettet FoU (mill kr)	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Administrasjon	3	0	0	0,0	10,4	1,9
Annet	6	0	0	0,0	9,1	0,7
Bygg/Anlegg	6	1	3	1,5	10,7	2,1
Helse	7	1	4	0,2	4,1	0,6
IKT	13	0	1	0,0	45,7	9,0
Jordbruk/Mat	2	0	2	0,3	2,9	0,4
Kraft/Energi	6	0	3	1,3	12,8	0,9
Kultur/Underholdning	2	0	0	0,0	1,9	0,4
Maritim	10	1	6	12,9	58,0	5,6
Petroleum/Olje og gass	3	0	0	0,0	11,8	2,2
Skog/Tre	2	0	1	0,0	4,3	0,9
Transport	2	0	1	0,1	6,4	1,2
Til sammen	62	3	21	16,2	177,9	25,9

F-prosjekt(er) = Prosjekter klassifisert som industriell forskning, FoU-samarbeid = Prosjekter med planlagt FoU-innkjøp.

7.1.3 Buskerud

Buskerud	Antall	F-prosjekt(er)	FoU-samarbeid	Budsjettet FoU (mill kr)	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Administrasjon	7	0	0	0,0	17,7	3,4
Annet	22	1	2	2,4	41,9	7,6
Bygg/Anlegg	25	0	7	1,7	58,4	10,8
Helse	16	1	10	0,7	27,6	5,6
IKT	24	2	3	0,9	91,7	15,3
Jordbruk/Mat	14	3	5	1,2	21,9	4,0
Kraft/Energi	17	1	4	2,5	45,4	8,4
Kultur/Underholdning	2	1	1	0,5	10,0	2,0
Maritim	11	0	1	0,5	31,1	5,3
Metall	4	2	3	7,5	20,7	4,1
Miljø	15	4	7	3,7	51,7	7,8
Petroleum/Olje og gass	15	0	2	0,4	44,4	4,8
Reiseliv/Turisme	2	0	0	0,0	11,7	2,2
Skog/Tre	3	0	0	0,0	9,3	1,9
Transport	9	0	3	1,3	26,8	4,8
Til sammen	186	15	48	23,3	510,2	88,0

F-prosjekt(er) = Prosjekter klassifisert som industriell forskning, FoU-samarbeid = Prosjekter med planlagt FoU-innkjøp.

7.1.4 Finnmark

Finnmark	Antall	F-prosjekt(er)	FoU-samarbeid	Budsjettert FoU (mill kr)	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Bygg/Anlegg	2	0	1	0,0	1,7	0,3
IKT	1	0	0	0,0	0,8	0,1
Jordbruk/Mat	3	0	0	0,0	16,3	3,3
Marin/Sjømat	15	6	8	3,9	42,3	6,9
Miljø	2	0	0	0,0	5,0	1,0
Reiseliv/Turisme	1	0	0	0,0	5,4	1,1
Til sammen	24	6	9	3,9	71,5	12,7

F-prosjekt(er) = Prosjekter klassifisert som industriell forskning, FoU-samarbeid = Prosjekter med planlagt FoU-innkjøp.

7.1.5 Hedmark

Hedmark	Antall	F-prosjekt(er)	FoU-samarbeid	Budsjettert FoU (mill kr)	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Administrasjon	2	0	0	0,0	5,5	1,1
Annet	7	0	2	0,4	15,4	2,9
Bygg/Anlegg	5	0	4	2,0	4,9	1,0
Helse	2	1	1	0,8	3,2	0,6
IKT	13	2	2	0,2	35,3	7,0
Jordbruk/Mat	14	8	11	6,3	33,2	5,9
Kraft/Energi	4	0	0	0,0	5,0	1,0
Kultur/Underholdning	1	1	0	0,0	0,3	0,1
Marin/Sjømat	3	2	0	0,0	7,7	1,3
Maritim	2	0	1	0,2	1,8	0,3
Metall	6	1	5	7,2	15,4	2,7
Miljø	3	0	1	0,1	7,0	0,9
Petroleum/Olje og gass	2	0	0	0,0	1,1	0,2
Skog/Tre	2	0	0	0,0	9,7	1,1
Transport	3	1	2	0,1	10,2	1,3
Til sammen	69	16	29	17,3	155,8	27,4

F-prosjekt(er) = Prosjekter klassifisert som industriell forskning, FoU-samarbeid = Prosjekter med planlagt FoU-innkjøp.

7.1.6 Hordaland

Hordaland	Antall	F-prosjekt(er)	FoU-samarbeid	Budsjettert FoU (mill kr)	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Administrasjon	15	0	0	0,0	46,6	7,7
Annet	27	3	3	2,0	64,8	11,6
Bygg/Anlegg	21	0	11	11,8	79,4	14,9
Helse	21	5	3	18,3	85,1	11,7
IKT	49	0	4	1,7	158,0	27,5
Jordbruk/Mat	11	2	7	1,7	29,4	5,5
Kraft/Energi	19	5	8	19,9	100,9	16,5
Kultur/Underholdning	8	0	0	0,0	110,2	4,9
Marin/Sjømat	81	31	50	23,4	199,3	38,5
Maritim	44	3	14	14,2	158,2	24,7
Metall	6	2	3	1,4	13,9	2,7
Miljø	12	2	3	1,0	41,1	7,9
Petroleum/Olje og gass	76	6	25	30,3	267,0	49,9
Reiseliv/Turisme	1	0	1	0,0	5,5	1,1
Skog/Tre	1	0	0	0,0	5,0	1,0
Transport	9	0	2	2,7	44,8	5,8
Til sammen	401	59	134	128,4	1409,2	231,7

F-prosjekt(er) = Prosjekter klassifisert som industriell forskning, FoU-samarbeid = Prosjekter med planlagt FoU-innkjøp.

7.1.7 Møre og Romsdal

Møre og Romsdal	Antall	F-prosjekt(er)	FoU-samarbeid	Budsjettert FoU (mill kr)	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Administrasjon	6	0	0	0,0	18,2	3,5
Annet	19	4	6	1,9	34,2	6,4
Bygg/Anlegg	14	2	9	3,8	28,2	4,9
Helse	7	2	3	1,5	26,7	4,4
IKT	20	2	8	3,5	90,1	14,3
Jordbruk/Mat	7	1	4	1,1	6,8	1,2
Kraft/Energi	6	1	1	0,7	8,3	1,6
Kultur/ Underholdning	4	1	0	0,0	12,3	2,5
Marin/Sjømat	109	25	61	19,0	206,0	39,9
Maritim	84	2	24	7,3	167,1	29,8
Metall	8	0	0	0,0	12,6	2,4
Miljø	7	2	2	4,4	17,0	3,3
Petroleum/ Olje og gass	18	1	4	0,4	49,2	8,2
Reiseliv/Turisme	1	0	0	0,0	0,9	0,2
Skog/Tre	1	0	0	0,0	2,2	0,4
Transport	6	0	0	0,0	9,6	1,8
Til sammen	317	43	122	43,5	689,4	124,7

F-prosjekt(er) = Prosjekter klassifisert som industriell forskning, FoU-samarbeid = Prosjekter med planlagt FoU-innkjøp.

7.1.8 Nordland

Nordland	Antall	F-prosjekt(er)	FoU-samarbeid	Budsjettert FoU (mill kr)	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Administrasjon	1	0	0	0,0	1,5	0,3
Annet	9	1	2	0,8	9,2	1,8
Bygg/Anlegg	7	1	5	3,0	10,7	2,1
Helse	8	1	1	0,5	19,1	4,0
IKT	12	0	3	0,5	46,3	7,7
Jordbruk/Mat	5	2	3	0,0	6,0	1,2
Kraft/Energi	5	0	1	0,3	14,4	2,7
Kultur/ Underholdning	1	0	0	0,0	1,9	0,4
Marin/Sjømat	62	24	34	14,7	123,5	23,9
Maritim	12	1	3	1,5	20,2	3,6
Metall	4	1	3	3,3	19,3	3,8
Miljø	6	0	2	1,0	33,4	6,8
Petroleum/ Olje og gass	5	0	1	0,5	16,8	3,4
Reiseliv/Turisme	3	2	3	0,3	8,8	1,7
Transport	7	1	2	0,1	15,3	3,1
Til sammen	147	34	63	26,5	346,2	66,5

F-prosjekt(er) = Prosjekter klassifisert som industriell forskning, FoU-samarbeid = Prosjekter med planlagt FoU-innkjøp.

7.1.9 Nord-Trøndelag

Nord-Trøndelag	Antall	F-prosjekt(er)	FoU-samarbeid	Budsjettet FoU (mill kr)	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettet skattefradrag (mill kr)
Administrasjon	2	0	0	0,0	7,1	1,4
Annet	5	0	3	0,6	7,1	1,4
Bygg/Anlegg	13	0	5	0,6	30,2	5,9
Helse	10	2	6	2,7	19,9	3,9
IKT	7	0	1	0,5	14,0	2,8
Jordbruk/Mat	7	0	2	0,4	17,1	3,4
Kraft/Energi	11	3	3	1,1	22,6	4,2
Kultur/ Underholdning	2	0	2	0,3	4,5	0,9
Marin/Sjømat	20	11	13	4,5	46,5	9,2
Maritim	1	0	0	0,0	1,6	0,3
Metall	4	0	0	0,0	13,6	2,1
Miljø	9	2	6	7,9	22,5	4,6
Petroleum/ Olje og gass	2	0	1	0,5	11,2	2,2
Reiseliv/Turisme	1	0	1	0,1	1,2	0,3
Skog/Tre	3	0	2	0,6	12,1	1,9
Transport	3	0	2	1,0	7,3	1,5
Til sammen	100	18	47	20,6	238,4	46,0

F-prosjekt(er) = Prosjekter klassifisert som industriell forskning, FoU-samarbeid = Prosjekter med planlagt FoU-innkjøp.

7.1.10 Oppland

Oppland	Antall	F-prosjekt(er)	FoU-samarbeid	Budsjettet FoU (mill kr)	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettet skattefradrag (mill kr)
Administrasjon	1	0	0	0,0	1,6	0,3
Annet	12	5	7	16,6	82,4	12,0
Bygg/Anlegg	4	0	4	0,9	9,7	1,9
Helse	5	2	2	0,7	8,2	1,7
IKT	9	0	1	0,0	37,4	7,1
Jordbruk/Mat	16	4	11	2,4	21,3	3,8
Kraft/Energi	5	1	4	0,4	7,7	1,6
Kultur/ Underholdning	2	0	0	0,0	8,2	1,6
Marin/Sjømat	4	2	1	2,2	22,4	3,4
Maritim	2	0	1	0,2	6,4	1,3
Metall	8	1	6	8,1	25,9	4,8
Petroleum/ Olje og gass	2	0	0	0,0	12,1	2,0
Reiseliv/Turisme	1	0	0	0,0	0,8	0,0
Skog/Tre	5	0	3	2,5	9,3	1,2
Transport	2	0	0	0,0	8,0	1,1
Til sammen	78	15	40	34,0	261,3	44,0

F-prosjekt(er) = Prosjekter klassifisert som industriell forskning, FoU-samarbeid = Prosjekter med planlagt FoU-innkjøp.

7.1.11 Oslo

Oslo	Antall	F-prosjekt(er)	FoU-samarbeid	Budsjettet FoU (mill kr)	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettet skattefradrag (mill kr)
Administrasjon	64	0	1	0,5	247,2	42,2
Annet	75	8	12	7,0	197,9	35,0
Bygg/Anlegg	31	5	7	4,7	83,6	14,2
Helse	108	54	36	80,9	718,2	87,9
IKT	235	17	14	8,4	838,3	150,3
Jordbruk/Mat	28	9	17	11,2	80,0	13,2
Kraft/Energi	46	19	24	47,5	134,6	25,4
Kultur/ Underholdning	26	3	3	0,6	94,5	16,1
Marin/Sjømat	18	14	12	4,5	46,7	7,1
Maritim	12	1	3	0,3	27,4	5,4
Metall	7	5	5	14,0	53,8	6,6
Miljø	30	10	7	4,4	86,4	15,0
Petroleum/ Olje og gass	32	8	10	12,9	139,4	23,3
Reiseliv/Turisme	9	0	0	0,0	26,6	5,3
Skog/Tre	1	0	0	0,0	2,6	0,5
Transport	18	2	3	2,4	64,0	10,8
Til sammen	740	155	154	199,3	2841,0	458,3

F-prosjekt(er) = Prosjekter klassifisert som industriell forskning, FoU-samarbeid = Prosjekter med planlagt FoU-innkjøp.

7.1.12 Rogaland

Rogaland	Antall	F-prosjekt(er)	FoU-samarbeid	Budsjettet FoU (mill kr)	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettet skattefradrag (mill kr)
Administrasjon	10	0	1	0,3	34,6	5,5
Annet	14	2	1	0,1	36,1	7,2
Bygg/Anlegg	24	0	7	1,3	81,2	14,5
Helse	13	0	6	7,2	61,7	8,2
IKT	37	0	4	0,7	111,8	18,6
Jordbruk/Mat	19	4	6	6,6	53,4	9,9
Kraft/Energi	14	4	6	5,4	48,1	9,7
Kultur/ Underholdning	2	0	1	0,2	8,0	1,6
Marin/Sjømat	48	20	32	30,0	179,4	28,7
Maritim	30	0	4	6,8	107,0	17,5
Metall	7	1	3	5,6	31,2	4,8
Miljø	7	0	1	0,1	23,4	4,6
Petroleum/ Olje og gass	118	20	44	73,2	597,0	84,1
Reiseliv/Turisme	2	1	2	0,5	7,4	1,2
Skog/Tre	1	0	0	0,0	1,2	0,2
Transport	7	0	0	0,0	25,6	4,7
Til sammen	353	52	118	138,0	1407,1	221,1

F-prosjekt(er) = Prosjekter klassifisert som industriell forskning, FoU-samarbeid = Prosjekter med planlagt FoU-innkjøp.

7.1.13 Sogn og Fjordane

Sogn og Fjordane	Antall	F-prosjekt(er)	FoU-samarbeid	Budsjettet FoU (mill kr)	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Annet	9	2	2	0,3	20,0	3,8
Bygg/Anlegg	5	0	2	0,3	7,4	1,3
Helse	1	0	0	0,0	4,0	0,0
IKT	4	0	0	0,0	9,4	1,9
Jordbruk/Mat	4	2	2	0,4	3,7	0,6
Kraft/Energi	1	0	0	0,0	0,5	0,1
Kultur/ Underholdning	1	1	1	0,3	5,2	1,0
Marin/Sjømat	21	5	12	2,9	88,1	16,9
Maritim	4	0	3	2,1	11,2	1,9
Metall	6	0	0	0,0	20,4	4,1
Miljø	2	0	0	0,0	5,2	1,0
Petroleum/ Olje og gass	7	1	1	0,5	33,4	4,8
Reiseliv/Turisme	1	0	0	0,0	2,8	0,6
Transport	1	0	0	0,0	2,6	0,5
Til sammen	67	11	23	6,7	213,9	38,5

F-prosjekt(er) = Prosjekter klassifisert som industriell forskning, FoU-samarbeid = Prosjekter med planlagt FoU-innkjøp.

7.1.14 Sør-Trøndelag

Sør-Trøndelag	Antall	F-prosjekt(er)	FoU-samarbeid	Budsjettet FoU (mill kr)	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Administrasjon	11	0	5	1,1	29,7	5,8
Annet	22	3	6	0,6	52,1	9,4
Bygg/Anlegg	29	2	13	3,2	80,8	11,6
Helse	31	17	17	13,6	103,9	18,7
IKT	68	14	13	12,9	257,9	38,5
Jordbruk/Mat	22	11	15	3,2	32,1	6,1
Kraft/Energi	41	11	25	22,4	108,6	19,8
Kultur/ Underholdning	7	0	1	0,0	19,7	3,9
Marin/Sjømat	41	16	27	19,7	108,1	17,8
Maritim	28	0	12	1,5	65,4	12,6
Metall	5	1	3	6,6	16,9	3,0
Miljø	10	3	5	29,5	73,3	6,1
Petroleum/ Olje og gass	49	12	25	30,9	248,6	34,7
Reiseliv/Turisme	2	0	0	0,0	3,4	0,7
Skog/Tre	2	0	1	0,5	6,5	1,2
Transport	15	0	1	0,0	38,7	7,7
Til sammen	383	90	169	145,6	1245,7	197,6

F-prosjekt(er) = Prosjekter klassifisert som industriell forskning, FoU-samarbeid = Prosjekter med planlagt FoU-innkjøp.

7.1.15 Telemark

Telemark	Antall	F-prosjekt(er)	FoU-samarbeid	Budsjettet FoU (mill kr)	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettet skattefradrag (mill kr)
Administrasjon	3	0	0	0,0	6,5	1,3
Annet	7	0	0	0,0	11,6	1,9
Bygg/Anlegg	14	0	5	1,1	30,7	5,7
Helse	14	6	4	3,0	44,0	8,0
IKT	11	2	2	1,6	43,2	6,3
Jordbruk/Mat	4	2	4	1,3	10,5	1,9
Kraft/Energi	15	0	6	1,3	36,7	6,2
Kultur/Underholdning	4	0	0	0,0	4,2	0,8
Marin/Sjømat	2	0	1	0,3	10,0	1,4
Maritim	10	0	2	0,6	20,0	3,8
Metall	3	1	1	2,5	14,9	1,8
Miljø	4	0	1	0,2	5,6	1,1
Petroleum/Olje og gass	12	3	5	2,4	28,0	5,5
Reiseliv/Turisme	1	0	0	0,0	2,3	0,5
Skog/Tre	5	1	5	2,3	19,3	2,6
Transport	2	0	0	0,0	6,8	1,4
Til sammen	111	15	36	16,4	294,1	50,1

F-prosjekt(er) = Prosjekter klassifisert som industriell forskning, FoU-samarbeid = Prosjekter med planlagt FoU-innkjøp.

7.1.16 Troms

Troms	Antall	F-prosjekt(er)	FoU-samarbeid	Budsjettet FoU (mill kr)	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettet skattefradrag (mill kr)
Administrasjon	3	0	0	0,0	4,0	0,8
Annet	9	2	2	3,0	19,0	3,3
Bygg/Anlegg	1	0	0	0,0	0,5	0,0
Helse	21	18	17	8,3	101,5	14,5
IKT	11	0	2	0,3	30,9	5,9
Jordbruk/Mat	9	0	1	0,0	11,4	2,2
Kraft/Energi	6	0	1	0,8	45,9	4,5
Kultur/Underholdning	2	1	2	0,0	2,0	0,3
Marin/Sjømat	16	7	9	8,7	53,2	9,5
Maritim	6	1	3	1,5	23,9	4,8
Metall	1	1	1	0,1	0,7	0,1
Miljø	6	0	3	0,2	11,1	2,9
Petroleum/Olje og gass	4	1	1	0,2	4,8	0,9
Reiseliv/Turisme	3	2	0	0,0	10,2	1,6
Transport	1	0	0	0,0	0,3	0,1
Til sammen	99	33	42	23,2	319,4	51,3

F-prosjekt(er) = Prosjekter klassifisert som industriell forskning, FoU-samarbeid = Prosjekter med planlagt FoU-innkjøp.

7.1.17 Vest-Agder

Vest-Agder	Antall	F-prosjekt(er)	FoU-samarbeid	Budsjettert FoU (mill kr)	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Administrasjon	6	0	1	0,2	11,2	1,9
Annet	6	0	0	0,0	8,5	1,2
Bygg/Anlegg	11	0	4	1,5	25,3	5,1
Helse	4	0	2	0,1	8,8	1,8
IKT	14	0	2	10,9	52,1	9,2
Jordbruk/Mat	4	1	0	0,0	10,1	2,0
Kraft/Energi	9	3	4	6,1	33,9	6,3
Kultur/Underholdning	3	0	0	0,0	9,1	1,8
Marin/Sjømat	3	1	2	0,2	4,1	0,8
Maritim	7	0	2	0,6	20,8	3,0
Metall	15	2	10	17,9	160,8	12,9
Miljø	3	2	3	0,3	6,8	1,3
Petroleum/Olje og gass	23	2	5	4,2	91,9	14,4
Reiseliv/Turisme	1	0	0	0,0	1,2	0,3
Skog/Tre	6	0	2	0,7	8,2	1,5
Transport	3	0	1	0,0	4,4	0,9
Til sammen	118	11	38	42,6	457,4	64,5

F-prosjekt(er) = Prosjekter klassifisert som industriell forskning, FoU-samarbeid = Prosjekter med planlagt FoU-innkjøp.

7.1.18 Vestfold

Vestfold	Antall	F-prosjekt(er)	FoU-samarbeid	Budsjettert FoU (mill kr)	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Administrasjon	2	0	0	0,0	11,4	2,1
Annet	10	1	1	0,5	27,1	5,3
Bygg/Anlegg	8	0	3	1,4	23,5	4,4
Helse	14	2	3	1,4	45,5	8,6
IKT	45	5	4	1,6	122,0	22,6
Jordbruk/Mat	12	1	4	0,3	33,6	6,6
Kraft/Energi	12	1	4	3,1	38,3	7,6
Kultur/Underholdning	4	0	1	0,1	12,0	2,3
Marin/Sjømat	5	2	2	0,1	13,9	2,5
Maritim	27	2	7	2,0	107,4	19,1
Miljø	13	1	5	2,6	43,1	7,6
Petroleum/Olje og gass	13	0	4	3,7	66,0	9,8
Reiseliv/Turisme	1	0	0	0,0	1,5	0,3
Skog/Tre	3	0	2	0,0	1,5	0,3
Transport	13	0	2	1,3	35,2	7,1
Til sammen	182	15	42	18,3	582,0	106,1

F-prosjekt(er) = Prosjekter klassifisert som industriell forskning, FoU-samarbeid = Prosjekter med planlagt FoU-innkjøp.

7.1.19 Østfold

Østfold	Antall	F-prosjekt(er)	FoU-samarbeid	Budsjettet FoU (mill kr)	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettet skattefradrag (mill kr)
Administrasjon	1	0	0	0,0	1,5	0,3
Annet	20	5	8	10,9	76,3	11,6
Bygg/Anlegg	12	2	4	7,0	34,8	7,0
Helse	13	10	3	0,6	30,9	5,7
IKT	20	1	1	0,6	72,9	12,9
Jordbruk/Mat	9	1	1	0,3	15,1	3,0
Kraft/Energi	7	2	3	7,4	34,2	4,1
Kultur/ Underholdning	3	0	0	0,0	10,1	2,0
Marin/Sjømat	3	1	1	2,6	12,6	2,6
Maritim	8	0	1	0,2	23,9	4,7
Metall	3	0	0	0,0	5,6	1,1
Miljø	8	3	3	3,7	32,2	5,6
Petroleum/ Olje og gass	11	2	6	2,8	20,2	3,7
Reiseliv/Turisme	2	0	0	0,0	3,8	0,7
Skog/Tre	2	0	1	0,2	13,7	1,1
Transport	4	0	1	0,0	18,0	2,7
Til sammen	126	27	33	36,3	405,7	68,6

F-prosjekt(er) = Prosjekter klassifisert som industriell forskning, FoU-samarbeid = Prosjekter med planlagt FoU-innkjøp.

7.2 Aktive prosjekter i 2013 per sektor fordelt på fylker

7.2.1 Administrasjon

Administrasjon	Antall	F-prosjekt(er)	FoU-samarbeid	Budsjettet FoU (mill kr)	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettet skattefradrag (mill kr)
Akershus	19	0	2	0,1	58,4	10,5
Aust-Agder	3	0	0	0,0	10,4	1,9
Buskerud	7	0	0	0,0	17,7	3,4
Hedmark	2	0	0	0,0	5,5	1,1
Hordaland	15	0	0	0,0	46,6	7,7
Møre og Romsdal	6	0	0	0,0	18,2	3,5
Nordland	1	0	0	0,0	1,5	0,3
Nord-Trøndelag	2	0	0	0,0	7,1	1,4
Oppland	1	0	0	0,0	1,6	0,3
Oslo	64	0	1	0,5	247,2	42,2
Rogaland	10	0	1	0,3	34,6	5,5
Sør-Trøndelag	11	0	5	1,1	29,7	5,8
Telemark	3	0	0	0,0	6,5	1,3
Troms	3	0	0	0,0	4,0	0,8
Vest-Agder	6	0	1	0,2	11,2	1,9
Vestfold	2	0	0	0,0	11,4	2,1
Østfold	1	0	0	0,0	1,5	0,3
Til sammen	156	0	10	2,2	513,1	90,1

F-prosjekt(er) = Prosjekter klassifisert som industriell forskning, FoU-samarbeid = Prosjekter med planlagt FoU-innkjøp.

7.2.2 Bygg/Anlegg

Bygg/Anlegg	Antall	F-prosjekt(er)	FoU-samarbeid	Budsjettert FoU (mill kr)	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Akershus	17	0	7	16,0	43,1	5,2
Aust-Agder	6	1	3	1,5	10,7	2,1
Buskerud	25	0	7	1,7	58,4	10,8
Finnmark	2	0	1	0,0	1,7	0,3
Hedmark	5	0	4	2,0	4,9	1,0
Hordaland	21	0	11	11,8	79,4	14,9
Møre og Romsdal	14	2	9	3,8	28,2	4,9
Nordland	7	1	5	3,0	10,7	2,1
Nord-Trøndelag	13	0	5	0,6	30,2	5,9
Oppland	4	0	4	0,9	9,7	1,9
Oslo	31	5	7	4,7	83,6	14,2
Rogaland	24	0	7	1,3	81,2	14,5
Sogn og Fjordane	5	0	2	0,3	7,4	1,3
Sør-Trøndelag	29	2	13	3,2	80,8	11,6
Telemark	14	0	5	1,1	30,7	5,7
Troms	1	0	0	0,0	0,5	0,0
Vest-Agder	11	0	4	1,5	25,3	5,1
Vestfold	8	0	3	1,4	23,5	4,4
Østfold	12	2	4	7,0	34,8	7,0
Til sammen	249	13	101	61,6	645,0	113,1

F-prosjekt(er) = Prosjekter klassifisert som industriell forskning, FoU-samarbeid = Prosjekter med planlagt FoU-innkjøp.

7.2.3 Helse

Helse	Antall	F-prosjekt(er)	FoU-samarbeid	Budsjettert FoU (mill kr)	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Akershus	49	26	19	47,3	188,3	30,2
Aust-Agder	7	1	4	0,2	4,1	0,6
Buskerud	16	1	10	0,7	27,6	5,6
Hedmark	2	1	1	0,8	3,2	0,6
Hordaland	21	5	3	18,3	85,1	11,7
Møre og Romsdal	7	2	3	1,5	26,7	4,4
Nordland	8	1	1	0,5	19,1	4,0
Nord-Trøndelag	10	2	6	2,7	19,9	3,9
Oppland	5	2	2	0,7	8,2	1,7
Oslo	108	54	36	80,9	718,2	87,9
Rogaland	13	0	6	7,2	61,7	8,2
Sogn og Fjordane	1	0	0	0,0	4,0	0,0
Sør-Trøndelag	31	17	17	13,6	103,9	18,7
Telemark	14	6	4	3,0	44,0	8,0
Troms	21	18	17	8,3	101,5	14,5
Vest-Agder	4	0	2	0,1	8,8	1,8
Vestfold	14	2	3	1,4	45,5	8,6
Østfold	13	10	3	0,6	30,9	5,7
Til sammen	344	148	137	188,0	1500,8	216,2

F-prosjekt(er) = Prosjekter klassifisert som industriell forskning, FoU-samarbeid = Prosjekter med planlagt FoU-innkjøp.

7.2.4 IKT

IKT	Antall	F-prosjekt(er)	FoU-samarbeid	Budsjettert FoU (mill kr)	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Akershus	104	15	13	10,7	344,3	58,7
Aust-Agder	13	0	1	0,0	45,7	9,0
Buskerud	24	2	3	0,9	91,7	15,3
Finnmark	1	0	0	0,0	0,8	0,1
Hedmark	13	2	2	0,2	35,3	7,0
Hordaland	49	0	4	1,7	158,0	27,5
Møre og Romsdal	20	2	8	3,5	90,1	14,3
Nordland	12	0	3	0,5	46,3	7,7
Nord-Trøndelag	7	0	1	0,5	14,0	2,8
Oppland	9	0	1	0,0	37,4	7,1
Oslo	235	17	14	8,4	838,3	150,3
Rogaland	37	0	4	0,7	111,8	18,6
Sogn og Fjordane	4	0	0	0,0	9,4	1,9
Sør-Trøndelag	68	14	13	12,9	257,9	38,5
Telemark	11	2	2	1,6	43,2	6,3
Troms	11	0	2	0,3	30,9	5,9
Vest-Agder	14	0	2	10,9	52,1	9,2
Vestfold	45	5	4	1,6	122,0	22,6
Østfold	20	1	1	0,6	72,9	12,9
Til sammen	697	60	78	55,0	2402,2	415,8

F-prosjekt(er) = Prosjekter klassifisert som industriell forskning, FoU-samarbeid = Prosjekter med planlagt FoU-innkjøp.

7.2.5 Jordbruk/Mat

Jordbruk/Mat	Antall	F-prosjekt(er)	FoU-samarbeid	Budsjettert FoU (mill kr)	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Akershus	16	3	8	3,2	49,6	8,6
Aust-Agder	2	0	2	0,3	2,9	0,4
Buskerud	14	3	5	1,2	21,9	4,0
Finnmark	3	0	0	0,0	16,3	3,3
Hedmark	14	8	11	6,3	33,2	5,9
Hordaland	11	2	7	1,7	29,4	5,5
Møre og Romsdal	7	1	4	1,1	6,8	1,2
Nordland	5	2	3	0,0	6,0	1,2
Nord-Trøndelag	7	0	2	0,4	17,1	3,4
Oppland	16	4	11	2,4	21,3	3,8
Oslo	28	9	17	11,2	80,0	13,2
Rogaland	19	4	6	6,6	53,4	9,9
Sogn og Fjordane	4	2	2	0,4	3,7	0,6
Sør-Trøndelag	22	11	15	3,2	32,1	6,1
Telemark	4	2	4	1,3	10,5	1,9
Troms	9	0	1	0,0	11,4	2,2
Vest-Agder	4	1	0	0,0	10,1	2,0
Vestfold	12	1	4	0,3	33,6	6,6
Østfold	9	1	1	0,3	15,1	3,0
Til sammen	206	54	103	40,0	454,4	82,8

F-prosjekt(er) = Prosjekter klassifisert som industriell forskning, FoU-samarbeid = Prosjekter med planlagt FoU-innkjøp.

7.2.6 Kraft/Energi

Kraft/Energi	Antall	F-prosjekt(er)	FoU-samarbeid	Budsjettert FoU (mill kr)	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Akershus	33	7	11	13,8	109,9	17,6
Aust-Agder	6	0	3	1,3	12,8	0,9
Buskerud	17	1	4	2,5	45,4	8,4
Hedmark	4	0	0	0,0	5,0	1,0
Hordaland	19	5	8	19,9	100,9	16,5
Møre og Romsdal	6	1	1	0,7	8,3	1,6
Nordland	5	0	1	0,3	14,4	2,7
Nord-Trøndelag	11	3	3	1,1	22,6	4,2
Oppland	5	1	4	0,4	7,7	1,6
Oslo	46	19	24	47,5	134,6	25,4
Rogaland	14	4	6	5,4	48,1	9,7
Sogn og Fjordane	1	0	0	0,0	0,5	0,1
Sør-Trøndelag	41	11	25	22,4	108,6	19,8
Telemark	15	0	6	1,3	36,7	6,2
Troms	6	0	1	0,8	45,9	4,5
Vest-Agder	9	3	4	6,1	33,9	6,3
Vestfold	12	1	4	3,1	38,3	7,6
Østfold	7	2	3	7,4	34,2	4,1
Til sammen	257	58	108	134,0	807,9	138,1

F-prosjekt(er) = Prosjekter klassifisert som industriell forskning, FoU-samarbeid = Prosjekter med planlagt FoU-innkjøp.

7.2.7 Kultur/Underholdning

Kultur/Underholdning	Antall	F-prosjekt(er)	FoU-samarbeid	Budsjettert FoU (mill kr)	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Akershus	7	1	1	0,0	28,2	5,6
Aust-Agder	2	0	0	0,0	1,9	0,4
Buskerud	2	1	1	0,5	10,0	2,0
Hedmark	1	1	0	0,0	0,3	0,1
Hordaland	8	0	0	0,0	110,2	4,9
Møre og Romsdal	4	1	0	0,0	12,3	2,5
Nordland	1	0	0	0,0	1,9	0,4
Nord-Trøndelag	2	0	2	0,3	4,5	0,9
Oppland	2	0	0	0,0	8,2	1,6
Oslo	26	3	3	0,6	94,5	16,1
Rogaland	2	0	1	0,2	8,0	1,6
Sogn og Fjordane	1	1	1	0,3	5,2	1,0
Sør-Trøndelag	7	0	1	0,0	19,7	3,9
Telemark	4	0	0	0,0	4,2	0,8
Troms	2	1	2	0,0	2,0	0,3
Vest-Agder	3	0	0	0,0	9,1	1,8
Vestfold	4	0	1	0,1	12,0	2,3
Østfold	3	0	0	0,0	10,1	2,0
Til sammen	81	9	13	2,0	341,9	48,0

F-prosjekt(er) = Prosjekter klassifisert som industriell forskning, FoU-samarbeid = Prosjekter med planlagt FoU-innkjøp.

7.2.8 Marin/Sjømat

Marin/Sjømat	Antall	F-prosjekt(er)	FoU-samarbeid	Budsjettert FoU (mill kr)	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Akershus	11	5	7	1	22,3	5,4
Finnmark	15	6	8	3,9	42,3	6,9
Hedmark	3	2	0	0,0	7,7	1,3
Hordaland	81	31	50	23,4	199,3	38,5
Møre og Romsdal	109	25	61	19,0	206,0	39,9
Nordland	62	24	34	14,7	123,5	23,9
Nord-Trøndelag	20	11	13	4,5	46,5	9,2
Oppland	4	2	1	2,2	22,4	3,4
Oslo	18	14	12	4,5	46,7	7,1
Rogaland	48	20	32	30,0	179,4	28,7
Sogn og Fjordane	21	5	12	2,9	88,1	16,9
Sør-Trøndelag	41	16	27	19,7	108,1	17,8
Telemark	2	0	1	0,3	10,0	1,4
Troms	16	7	9	8,7	53,2	9,5
Vest-Agder	3	1	2	0,2	4,1	0,8
Vestfold	5	2	2	0,1	13,9	2,5
Østfold	3	1	1	2,6	12,6	2,6
Til sammen	462	172	272	137,7	1186,2	215,7

F-prosjekt(er) = Prosjekter klassifisert som industriell forskning, FoU-samarbeid = Prosjekter med planlagt FoU-innkjøp.

7.2.9 Maritim

Maritim	Antall	F-prosjekt(er)	FoU-samarbeid	Budsjettert FoU (mill kr)	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Akershus	19	0	4	0,9	61,2	11,5
Aust-Agder	10	1	6	12,9	58,0	5,6
Buskerud	11	0	1	0,5	31,1	5,3
Hedmark	2	0	1	0,2	1,8	0,3
Hordaland	44	3	14	14,2	158,2	24,7
Møre og Romsdal	84	2	24	7,3	167,1	29,8
Nordland	12	1	3	1,5	20,2	3,6
Nord-Trøndelag	1	0	0	0,0	1,6	0,3
Oppland	2	0	1	0,2	6,4	1,3
Oslo	12	1	3	0,3	27,4	5,4
Rogaland	30	0	4	6,8	107,0	17,5
Sogn og Fjordane	4	0	3	2,1	11,2	1,9
Sør-Trøndelag	28	0	12	1,5	65,4	12,6
Telemark	10	0	2	0,6	20,0	3,8
Troms	6	1	3	1,5	23,9	4,8
Vest-Agder	7	0	2	0,6	20,8	3,0
Vestfold	27	2	7	2,0	107,4	19,1
Østfold	8	0	1	0,2	23,9	4,7
Til sammen	317	11	91	53,2	912,3	155,1

F-prosjekt(er) = Prosjekter klassifisert som industriell forskning, FoU-samarbeid = Prosjekter med planlagt FoU-innkjøp.

7.2.10 Metall

Metall	Antall	F-prosjekt(er)	FoU-samarbeid	Budsjettert FoU (mill kr)	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Akershus	5	2	3	1,9	9,3	1,2
Buskerud	4	2	3	7,5	20,7	4,1
Hedmark	6	1	5	7,2	15,4	2,7
Hordaland	6	2	3	1,4	13,9	2,7
Møre og Romsdal	8	0	0	0,0	12,6	2,4
Nordland	4	1	3	3,3	19,3	3,8
Nord-Trøndelag	4	0	0	0,0	13,6	2,1
Oppland	8	1	6	8,1	25,9	4,8
Oslo	7	5	5	14,0	53,8	6,6
Rogaland	7	1	3	5,6	31,2	4,8
Sogn og Fjordane	6	0	0	0,0	20,4	4,1
Sør-Trøndelag	5	1	3	6,6	16,9	3,0
Telemark	3	1	1	2,5	14,9	1,8
Troms	1	1	1	0,1	0,7	0,1
Vest-Agder	15	2	10	17,9	160,8	12,9
Østfold	3	0	0	0,0	5,6	1,1
Til sammen	92	20	46	76,0	434,8	58,1

F-prosjekt(er) = Prosjekter klassifisert som industriell forskning, FoU-samarbeid = Prosjekter med planlagt

FoU-innkjøp.

7.2.11 Miljø

Miljø	Antall	F-prosjekt(er)	FoU-samarbeid	Budsjettert FoU (mill kr)	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Akershus	20	7	8	2,7	57,3	9,2
Buskerud	15	4	7	3,7	51,7	7,8
Finnmark	2	0	0	0,0	5,0	1,0
Hedmark	3	0	1	0,1	7,0	0,9
Hordaland	12	2	3	1,0	41,1	7,9
Møre og Romsdal	7	2	2	4,4	17,0	3,3
Nordland	6	0	2	1,0	33,4	6,8
Nord-Trøndelag	9	2	6	7,9	22,5	4,6
Oslo	30	10	7	4,4	86,4	15,0
Rogaland	7	0	1	0,1	23,4	4,6
Sogn og Fjordane	2	0	0	0,0	5,2	1,0
Sør-Trøndelag	10	3	5	29,5	73,3	6,1
Telemark	4	0	1	0,2	5,6	1,1
Troms	6	0	3	0,2	11,1	2,9
Vest-Agder	3	2	3	0,3	6,8	1,3
Vestfold	13	1	5	2,6	43,1	7,6
Østfold	8	3	3	3,7	32,2	5,6
Til sammen	157	36	57	61,7	522,0	86,8

F-prosjekt(er) = Prosjekter klassifisert som industriell forskning, FoU-samarbeid = Prosjekter med planlagt

FoU-innkjøp.

7.2.12 Petroleum/Olje og gass

Petroleum/Olje og gass	Antall	F-prosjekt(er)	FoU-samarbeid	Budsjettert FoU (mill kr)	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Akershus	41	8	8	27,2	292,1	30,6
Aust-Agder	3	0	0	0,0	11,8	2,2
Buskerud	15	0	2	0,4	44,4	4,8
Hedmark	2	0	0	0,0	1,1	0,2
Hordaland	76	6	25	30,3	267,0	49,9
Møre og Romsdal	18	1	4	0,4	49,2	8,2
Nordland	5	0	1	0,5	16,8	3,4
Nord-Trøndelag	2	0	1	0,5	11,2	2,2
Oppland	2	0	0	0,0	12,1	2,0
Oslo	32	8	10	12,9	139,4	23,3
Rogaland	118	20	44	73,2	597,0	84,1
Sogn og Fjordane	7	1	1	0,5	33,4	4,8
Sør-Trøndelag	49	12	25	30,9	248,6	34,7
Telemark	12	3	5	2,4	28,0	5,5
Troms	4	1	1	0,2	4,8	0,9
Vest-Agder	23	2	5	4,2	91,9	14,4
Vestfold	13	0	4	3,7	66,0	9,8
Østfold	11	2	6	2,8	20,2	3,7
Til sammen	433	64	142	189,8	1934,8	284,6

F-prosjekt(er) = Prosjekter klassifisert som industriell forskning, FoU-samarbeid = Prosjekter med planlagt

FoU-innkjøp.

7.2.13 Reiseliv/Turisme

Reiseliv/Turisme	Antall	F-prosjekt(er)	FoU-samarbeid	Budsjettert FoU (mill kr)	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Akershus	2	0	0	0	5,8	1,2
Buskerud	2	0	0	0	11,7	2,2
Finnmark	1	0	0	0	5,4	1,1
Hordaland	1	0	1	0	5,5	1,1
Møre og Romsdal	1	0	0	0	0,9	0,2
Nordland	3	2	3	0,3	8,8	1,7
Nord-Trøndelag	1	0	1	0,1	1,2	0,3
Oppland	1	0	0	0	0,8	0,0
Oslo	9	0	0	0	26,6	5,3
Rogaland	2	1	2	0,5	7,4	1,2
Sogn og Fjordane	1	0	0	0	2,8	0,6
Sør-Trøndelag	2	0	0	0	3,4	0,7
Telemark	1	0	0	0	2,3	0,5
Troms	3	2	0	0	10,2	1,6
Vest-Agder	1	0	0	0	1,2	0,3
Vestfold	1	0	0	0	1,5	0,3
Østfold	2	0	0	0	3,8	0,7
Østfold	34	5	7	0,9	99,1	18,7

F-prosjekt(er) = Prosjekter klassifisert som industriell forskning, FoU-samarbeid = Prosjekter med planlagt FoU-innkjøp.

7.2.14 Skog/Tre

Skog/Tre	Antall	F-prosjekt(er)	FoU-samarbeid	Budsjettert FoU (mill kr)	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Akershus	2	1	1	0,7	8,7	1,6
Aust-Agder	2	0	1	0,0	4,3	0,9
Buskerud	3	0	0	0,0	9,3	1,9
Hedmark	2	0	0	0,0	9,7	1,1
Hordaland	1	0	0	0,0	5,0	1,0
Møre og Romsdal	1	0	0	0,0	2,2	0,4
Nord-Trøndelag	3	0	2	0,6	12,1	1,9
Oppland	5	0	3	2,5	9,3	1,2
Oslo	1	0	0	0,0	2,6	0,5
Rogaland	1	0	0	0,0	1,2	0,2
Sør-Trøndelag	2	0	1	0,5	6,5	1,2
Telemark	5	1	5	2,3	19,3	2,6
Vest-Agder	6	0	2	0,7	8,2	1,5
Vestfold	3	0	2	0,0	1,5	0,3
Østfold	2	0	1	0,2	13,7	1,1
Til sammen	39	2	18	7,5	113,6	17,4

F-prosjekt(er) = Prosjekter klassifisert som industriell forskning, FoU-samarbeid = Prosjekter med planlagt FoU-innkjøp.

7.2.15 Transport

Transport	Antall	F-prosjekt(er)	FoU-samarbeid	Budsjettert FoU (mill kr)	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Akershus	15	0	1	3	48,0	9,2
Aust-Agder	2	0	1	0,1	6,4	1,2
Buskerud	9	0	3	1,3	26,8	4,8
Hedmark	3	1	2	0,1	10,2	1,3
Hordaland	9	0	2	2,7	44,8	5,8
Møre og Romsdal	6	0	0	0,0	9,6	1,8
Nordland	7	1	2	0,1	15,3	3,1
Nord-Trøndelag	3	0	2	1,0	7,3	1,5
Oppland	2	0	0	0,0	8,0	1,1
Oslo	18	2	3	2,4	64,0	10,8
Rogaland	7	0	0	0,0	25,6	4,7
Sogn og Fjordane	1	0	0	0,0	2,6	0,5
Sør-Trøndelag	15	0	1	0,0	38,7	7,7
Telemark	2	0	0	0,0	6,8	1,4
Troms	1	0	0	0,0	0,3	0,1
Vest-Agder	3	0	1	0,0	4,4	0,9
Vestfold	13	0	2	1,3	35,2	7,1
Østfold	4	0	1	0,0	18,0	2,7
Til sammen	120	4	21	12,1	372,0	65,7

F-prosjekt(er) = Prosjekter klassifisert som industriell forskning, FoU-samarbeid = Prosjekter med planlagt FoU-innkjøp.

7.2.16 Annet

Annet	Antall	F-prosjekt(er)	FoU-samarbeid	Budsjettert FoU (mill kr)	Budsjetterte kostnader (mill kr)	Budsjettert skattefradrag (mill kr)
Akershus	52	10	8	1,6	149,9	25,4
Aust-Agder	6	0	0	0,0	9,1	0,7
Buskerud	22	1	2	2,4	41,9	7,6
Hedmark	7	0	2	0,4	15,4	2,9
Hordaland	27	3	3	2,0	64,8	11,6
Møre og Romsdal	19	4	6	1,9	34,2	6,4
Nordland	9	1	2	0,8	9,2	1,8
Nord-Trøndelag	5	0	3	0,6	7,1	1,4
Oppland	12	5	7	16,6	82,4	12,0
Oslo	75	8	12	7,0	197,9	35,0
Rogaland	14	2	1	0,1	36,1	7,2
Sogn og Fjordane	9	2	2	0,3	20,0	3,8
Sør-Trøndelag	22	3	6	0,6	52,1	9,4
Telemark	7	0	0	0,0	11,6	1,9
Troms	9	2	2	3,0	19,0	3,3
Vest-Agder	6	0	0	0,0	8,5	1,2
Vestfold	10	1	1	0,5	27,1	5,3
Østfold	20	5	8	10,9	76,3	11,6
Til sammen	331	47	65	48,5	862,6	148,4

F-prosjekt(er) = Prosjekter klassifisert som industriell forskning, FoU-samarbeid = Prosjekter med planlagt FoU-innkjøp.

7.3 Kvinneandel ledere - Aktive prosjekter

7.3.1 Sektorvis fordeling

Sektor	Antall aktive prosjekter	Antall prosjekter med kvinnelig daglig leder	Andel med kvinnelig daglig leder	Antall prosjekter med kvinnelig prosjektansvarlig	Andel med kvinnelig prosjektansvarlig	Antall prosjekter med kvinnelig daglig leder eller prosjektansvarlig	Andel med kvinnelig daglig leder eller prosjektansvarlig
Administrasjon	156	13	8 %	17	11 %	22	14 %
Annet	331	26	8 %	37	11 %	48	15 %
Bygg/Anlegg	249	13	5 %	20	8 %	27	11 %
Helse	344	70	20 %	81	24 %	115	33 %
IKT	697	41	6 %	44	6 %	65	9 %
Jordbruk/Mat	206	16	8 %	37	18 %	46	22 %
Kraft/Energi	257	15	6 %	19	7 %	28	11 %
Kultur/Underholdning	81	12	15 %	9	11 %	16	20 %
Marin/Sjømat	462	27	6 %	51	11 %	68	15 %
Maritim	317	15	5 %	11	3 %	23	7 %
Metall	92	2	2 %	7	8 %	9	10 %
Miljø	157	23	15 %	16	10 %	34	22 %
Petroleum/Olje og gass	433	17	4 %	23	5 %	35	8 %
Reiseliv/Turisme	34	7	21 %	4	12 %	9	26 %
Skog/Tre	39	1	3 %	4	10 %	4	10 %
Transport	120	4	3 %	6	5 %	8	7 %
Totalsum	3975	302	8 %	386	10 %	557	14 %

7.3.2 Fylkesvis fordeling

Fylke	Antall aktive prosjekter	Antall prosjekter med kvinnelig daglig leder	Andel med kvinnelig daglig leder	Antall prosjekter med kvinnelig prosjektansvarlig	Andel med kvinnelig prosjektansvarlig	Antall prosjekter med kvinnelig daglig leder eller prosjektansvarlig
Akershus	412	26	6 %	29	7 %	47
Aust-Agder	62	6	10 %	8	13 %	9
Buskerud	186	12	6 %	24	13 %	30
Finnmark	24	3	13 %	3	13 %	6
Hedmark	69	5	7 %	6	9 %	9
Hordaland	401	31	8 %	24	6 %	45
Møre og Romsdal	317	17	5 %	24	8 %	32
Nordland	147	12	8 %	19	13 %	25
Nord-Trøndelag	100	8	8 %	19	19 %	20
Oppland	78	3	4 %	6	8 %	7
Oslo	740	75	10 %	84	11 %	135
Rogaland	353	24	7 %	21	6 %	37
Sogn og Fjordane	67	6	9 %	4	6 %	8
Sør-Trøndelag	383	35	9 %	56	15 %	70
Telemark	111	10	9 %	11	10 %	17
Troms	99	9	9 %	10	10 %	13
Vest-Agder	118	9	8 %	11	9 %	14
Vestfold	182	6	3 %	17	9 %	21
Østfold	126	5	4 %	10	8 %	12
Totalsum	3975	302	8 %	386	10 %	557

7.4 Kvinneandel ledere - Nye prosjekter

7.4.1 Sektorvis fordeling

Sektor	Antall nye prosjekter	Antall prosjekter med kvinnelig daglig leder	Andel med kvinnelig daglig leder	Antall prosjekter med kvinnelig prosjektansvarlig	Andel med kvinnelig prosjektansvarlig	Antall prosjekter med kvinnelig daglig leder eller prosjektansvarlig	Andel med kvinnelig daglig leder eller prosjektansvarlig
Administrasjon	89	9	10 %	9	10 %	14	16 %
Annet	140	5	4 %	13	9 %	17	12 %
Bygg/anlegg	161	29	18 %	32	20 %	46	29 %
Helse	368	25	7 %	24	7 %	38	10 %
IKT	110	9	8 %	20	18 %	24	22 %
Jordbruk/mat	124	8	6 %	13	10 %	17	14 %
Kraft/energi	45	4	9 %	7	16 %	8	18 %
Kultur/Underholdning	230	16	7 %	27	12 %	36	16 %
Marin/sjømat	148	5	3 %	7	5 %	10	7 %
Maritim	31	1	3 %	3	10 %	4	13 %
Metall	63	9	14 %	7	11 %	15	24 %
Miljø	241	6	2 %	13	5 %	17	7 %
Petroleum/ Olje og gass	19	3	16 %	2	11 %	4	21 %
Reiseliv/turisme	18	0	0 %	1	6 %	1	6 %
Skog/tre	67	1	1 %	4	6 %	4	6 %
Transport	183	14	8 %	21	11 %	27	15 %
Totalsum	2037	144	7 %	203	10 %	282	14 %

7.4.2 Fylkesvis fordeling

Fylke	Antall nye prosjekter	Antall prosjekter med kvinnelig daglig leder	Andel med kvinnelig daglig leder	Antall prosjekter med kvinnelig prosjektansvarlig	Andel med kvinnelig prosjektansvarlig	Antall prosjekter med kvinnelig daglig leder eller prosjektansvarlig	Andel med kvinnelig daglig leder eller prosjektansvarlig
Akershus	212	9	4 %	9	4 %	16	8 %
Aust-Agder	39	3	8 %	4	10 %	4	10 %
Buskerud	113	6	5 %	19	17 %	21	19 %
Finnmark	14	2	14 %	1	7 %	3	21 %
Hedmark	33	0	0 %	3	9 %	3	9 %
Hordaland	206	16	8 %	11	5 %	23	11 %
Møre og Romsdal	161	9	6 %	15	9 %	17	11 %
Nordland	64	1	2 %	7	11 %	7	11 %
Nord-Trøndelag	50	3	6 %	8	16 %	9	18 %
Oppland	36	2	6 %	3	8 %	4	11 %
Oslo	381	36	9 %	43	11 %	68	18 %
Rogaland	172	12	7 %	10	6 %	18	10 %
Sogn og Fjordane	37	4	11 %	3	8 %	5	14 %
Sør-Trøndelag	199	19	10 %	30	15 %	38	19 %
Telemark	55	5	9 %	7	13 %	9	16 %
Troms	55	7	13 %	8	15 %	10	18 %
Vest-Agder	59	4	7 %	6	10 %	8	14 %
Vestfold	96	3	3 %	11	11 %	12	13 %
Østfold	55	3	5 %	5	9 %	7	13 %
Totalsum	2037	144	7 %	203	10 %	282	14 %

Publikasjonen kan bestilles på
www.forskningsradet.no/publikasjoner

Norges forskningsråd
Stensberggata 26
Postboks 2700 St. Hanshaugen
N0-0131 Oslo

Telefon: +47 22 03 70 00
post@forskningsradet.no
www.forskningsradet.no

April 2014
ISBN 978-82-12-03321-4 (trykk)
ISBN 978-82-12-03322-1 (pdf)

Opplag: 450
Trykk: 07 Gruppen AS